

Mokumo ir finansinės padėties ataskaita

ADB Gjensidige,
Gjensidige Forsikring Group

2023

Paskelbta 2024 m. balandžio 08 d.

TURINYS	2		
Turiny SANTRAUKA	3		
A. VEIKLA IR REZULTATAI.....	5		
A.1 VEIKLA.....	5		
A.2 DRAUDIMO VEIKLOS REZULTATAI.....	6		
A.3 INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI.....	8		
A.4 KITOS VEIKLOS REZULTATAI	10		
A.5 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	10		
B. VALDYMO SISTEMA	11		
B.1 BENDRA INFORMACIJA APIE VALDYMO SISTEMĄ.....	11		
B.2 KOMPETENCIJOS IR TINKAMUMO REIKALAVIMAI	15		
B.3 RIZIKŲ VALDYMO SISTEMA, ĮSKAITANT SAVO RIZIKOS IR MOKUMO VERTINIMĄ	16		
B.4 VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA.....	29		
B.5 VIDAUS AUDITO FUNKCIJA.....	32		
B.6 AKTUARINĖ FUNKCIJA.....	33		
B.7 VEIKLOS RANGA	33		
B.8 KITA REIKŠMINGA INFORMACIJA	34		
C. RIZIKOS POBŪDIS	35		
C.1 DRAUDIMO VEIKLOS RIZIKA	35		
C.2 RINKOS RIZIKA	39		
C.3 KREDITO RIZIKA.....	42		
C.4 LIKVIDUMO RIZIKA	42		
C.5 OPERACINĖ RIZIKA	43		
C.6 KITOS REIKŠMINGOS RIZIKOS.....	44		
C.7 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	44		
D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS.....	48		
D.1 TURTAS.....	48		
D.2 TECHNINIAI ATIDĖJINIAI	50		
D.3 KITI ĮSIPAREIGOJIMAI	56		
D.4 ALTERNATYVŪS VERTINIMO METODAI	58		
D.5 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	58		
E. KAPITALO VALDYMAS	59		
E.1 NUOSAVOS LĖŠOS.....	59		
E.2 MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMAS IR MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMAS	61		
E.3 NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ RIZIKOS SUBMODULIO, PAGRĮSTO ĮSIPAREIGOJIMŲ TRUKME, NAUDOJIMAS MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMUI APSKAIČIUOTI	63		
E.4 SKIRTUMAS TARP STANDARTINĖS FORMULĖS IR BET KOKIO NAUDOJAMO VIDAUS MODELIO	63		
E.5 NEATITIKTIS MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMUI IR MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMUI	63		
E.6 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	63		

Santrauka

Šioje ataskaitoje pateikta Bendrovės veiklos, jos veiklos rezultatų ir valdymo sistemos, rizikos pobūdžio, kapitalo valdymo ir vertinimo apžvalga. Bendrovė yra įsteigta ir licencijuota Lietuvoje, todėl ją prižiūri Lietuvos finansų priežiūros institucija – Lietuvos bankas. Bendrovė yra ne gyvybės draudimo bendrovė, priklausanti „Gjensidige Forsikring ASA“, 2023 m. pabaigoje valdžiusiai 99,97 % visų Bendrovės akcijų. 2024 m. sausio 16 d. Gjensidige Forsikring ASA tapo vieninteliu Bendrovės akcininku. Bendrovė teikia ne gyvybės draudimo paslaugas privatiems ir verslo klientams trijose Baltijos valstybėse – Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

2023 m. Bendrovės draudimo pajamos augo 11,7% lyginant su praėjusiu laikotarpiu, teigiamos augimo tendencijos buvo stebimos daugumoje draudimo rūšių. Bendrovė uždirbo 4 260 tūkst. EUR pelną prieš mokesčius. Draudimo veiklos rezultatas buvo 568 tūkst. EUR pelnas (2022 m. - 7 622 tūkst. EUR nuostoliai). Pagerėjusiam draudimo veiklos rezultatui didžiausią įtaką darė sustiprinta draudimo rizikos vertinimo disciplina, vystomi kainodaros modeliai bei portfelio valdymo veikla. Dėmesys sąnaudų efektyvumui ir kontrolei leido suvaldyti infliacijos poveikį bei pagerinti sąnaudų rodiklį 0,2 procentinio punkto.

2024 m. Bendrovė prognozuoja mažesnę pardavimų augimą dėl įprastą lygį grįžtančios infliacijos ir makroekonominių neapibrėžtumų bei tikisi ir toliau gerinti pelningumo rodiklius vykdant kainodaros ir draudimo rizikos vertinimo iniciatyvas, taip pat išlaikant dėmesį veiklos efektyvumui bei paslaugų, teikiamų mūsų klientams ir partneriams, kokybei.

2023 m. Bendrovės investicinės veiklos rezultatas buvo 5,5 mln. EUR pelnas (8,6 mln. EUR nuostoliai 2022 m). Investicinės veiklos rezultato pagerėjimą lyginant su 2022 metais labiausiai lėmė stabilesnė palūkanų normų aplinka, kuri leido padidinti palūkanų pajamas iš naujų investicijų bei palaipsniui atgauti ankstesniais finansiniais metais patirtus nerealizuotus perkainavimo nuostolius. Bendrovės investicijų portfelis valdomas pagal Bendrovėje

patvirtintą strategiją ir yra sudėtinė Gjensidige Grupės investicijų portfelio dalis.

Bendrovėje įdiegta efektyvi rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistema, pagrįsta trijų linijų modeliu. Bendrovė taip pat įgyvendino keturias pagrindines nepriklausomas funkcijas, susijusias su atsakomybe už Bendrovės veiklos priežiūrą: rizikos valdymo, atitikties, aktuarinę ir vidaus audito funkcijas. Subalansuota atlyginimų politika, griežtas tinkamumo ir reikalavimų laikymasis bei dokumentuota vidaus kontrolės sistema yra neatsiejama rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos dalis.

Bendrovės rizikos valdymo sistema pagrįsta tarptautiniais standartais ir apima procesus, susijusius su rizikos nustatymu, rizikos vertinimu, stebėseną, kontrole ir atskaitomybe. Rizikos valdymo sistema apima ir Bendrovės savo rizikos ir mokumo vertinimą (ORSA). Šie procesai yra aprašyti Bendrovės vidaus valdymo dokumentuose. Rizikos valdymo sistema yra veiksminga ir tinkamai integruota į organizacinę struktūrą bei sprendimų priėmimo procesą.

Bendrovė taiko dokumentais pagrįstus procesus, procedūras ir taisykles, kad galėtų efektyviai valdyti ją veikiančią ar galinčią paveikti riziką, nustatyti bendros ar tam tikros Bendrovei būdingos rizikos pobūdį. Tokiu būdu užtikrinamas kompleksinis požiūris į rizikos valdymą: nustatomos, vertinamos, stebimos ir kontroliuojamos kylančios rizikos, teikiamos rizikos vertinimo ataskaitos.

Bendrovės rizikos pobūdis yra proporcingas Bendrovės veiklai. Bendrovei būdinga įvairaus pobūdžio rizika, kuri suskirstyta į keturias kategorijas: verslo ir strateginė rizika, draudimo rizika, finansinės rizikos (rinkos rizika, kredito rizika, likvidumo rizika) ir operacinė (įskaitant atitikties) rizika. Tvarumo rizika, įskaitant ir klimato kaitos riziką (angl. Environmental, Social & Governance, ESG) įtraukta į Bendrovės rizikos pobūdžio visumą dar 2021 metais.

2023 m. ketvirto ketvirčio pabaigoje kapitalo poreikis apskaičiuotas pagal Bendrovės rizikų pobūdį, remiantis standartinės formulės modeliu, kurį sudaro draudimo veiklos rizika, rinkos rizika, kredito rizika ir operacinė rizika. Draudimo veiklos rizika apima riziką, susijusią su tiesiogine draudimo veikla, kapitalo reikalavimas draudimo veiklos rizikai sudarė 32,7 mln. EUR. Rinkos rizika, susijusi su rizika patirti nuostolius pasikeitus makroekonominiai situacijai ir (arba) pasikeitus finansinio turto vertei, kapitalo reikalavimas rinkos rizikai sudarė 2,6 mln. EUR. Šioje ataskaitoje kredito rizika yra suprantama kaip sandorio šalies rizika ir apskaičiuojama pagal kredito rizikos dalį, kuri nėra įtraukta į rinkos riziką. Apskaičiuotas kapitalo reikalavimas sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikai buvo 3,0 mln. EUR. Operacinė rizika yra susijusi su Bendrovės veiklos procesais, kapitalo reikalavimas operacinei rizikai sudarė 4,3 mln. EUR. Dėl diversifikacijos efekto kapitalo poreikis sumažėjo 9,5 mln. EUR.

Mokumo tikslais Bendrovės balansas sudaromas laikantis teisės aktų reikalavimų. Pagrindinius finansinių ataskaitų ir apskaitos mokumo tikslu skirtumus lemia skirtingas techninių atidėjinių, nematerialiojo ir perdraudimo turto, gautinų sumų bei atidėtųjų sąnaudų vertinimas. 2023 metais esminių vertinimo principų pakeitimų nebuvo, Bendrovė tik patikslino prielaidas, atsižvelgdama į savo patirtį.

Valdydama savo kapitalą Bendrovė siekia užtikrinti, kad susidarius nepalankioms sąlygoms turimas kapitalas leistų išvengti finansinių sunkumų ir kad Bendrovės kapitalas būtų naudojamas kaip galima efektyviau.

2023 metais Bendrovė turėjo pakankamai nuosavų lėšų, kad bet kuriuo metu galėtų patenkinti mokumo kapitalo reikalavimą ir minimalaus kapitalo reikalavimą. Bendrovės apskaičiuotas kapitalo reikalavimas buvo 33,1 mln. EUR. Bendrovės turimas kapitalas buvo 44,6 mln. EUR, taigi jos mokumo rodiklis sudarė 135 %.

1 lentelėje pateikiami apibendrinti Bendrovės kapitalizacijos duomenys 2023 m. gruodžio 31 d.:

1 lentelė: Bendrovės kapitalas 2023 m. gruodžio 31 d.

Kapitalo būklė, tūkst. EUR	Turimas kapitalas	Kapitalo reikalavimas	Perteklius	Mokumo rodiklis, %
Mokumo kapitalo reikalavimas	44 564	33 089	11 475	135%
Minimalaus kapitalo reikalavimas	42 915	14 890	28 025	288%

A. Veikla ir rezultatai

A.1 Veikla

ADB „Gjensidige“ yra akcinė bendrovė, kurios 2023 m. pabaigoje 99,97 % akcijų priklausė Gjensidige Forsikring ASA (Norvegija), o 0,033 % akcijų priklausė fiziniams asmenims. 2024 m. sausio 16 d. Gjensidige Forsikring ASA tapo vieninteliu Bendrovės akcininku. Bendrovė buvo įsteigta ir veikia pagal Lietuvoje išduotą licenciją, todėl prižiūrima Lietuvos banko, Lietuvos finansų rinkos priežiūros institucijos. Bendrovė taip pat vykdo veiklą Latvijoje ir Estijoje, pasinaudojusi įsisteigimo laisve, per Latvijoje ir Estijoje įsteigtus filialus.

Gjensidige Forsikring ASA yra Bendrovės patrunuojančioji įmonė. Gjensidige Forsikring ASA yra A/Su stabilia perspektyva S&P finansinio pajėgumo ir emitento kredito reitingą turinti akcinė bendrovė, kurios akcijos yra įtrauktos į Oslo vertybinių popierių biržą. Gjensidige Forsikring ASA yra patrunuojančioji Gjensidige įmonių grupės bendrovė. Gjensidige siūlo bendrąjį draudimą privatiems ir komerciniams klientams per Gjensidige Forsikring Norvegijoje ir per savo filialus bei patrunuojamąsias įmones Švedijoje, Danijoje ir Baltijos regione.

Bendrovė vykdo ne gyvybės draudimo rūšių, nurodytų Draudimo veiklos licencijoje, veiklą visose trijose Baltijos valstybėse.

Pagrindinės draudimo rūšys yra transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės, medicininių išlaidų, turto draudimas nuo gaisro ir kitų žały, taip pat kitas transporto priemonių draudimas. Daugiau informacijos apie Bendrovės veiklą pateikiama Ataskaitos dalyje A2 Draudimo veiklos rezultatai.

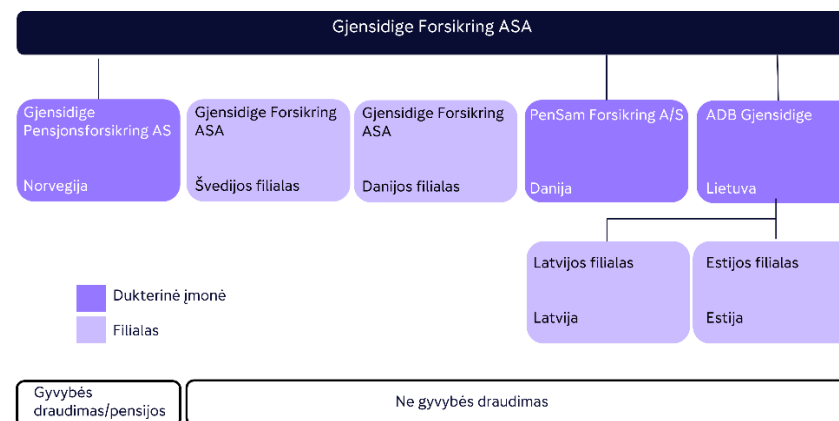
Bendrovės priežiūrą vykdo Lietuvos finansų rinkos priežiūros institucija – Lietuvos bankas; el. paštas info@lb.lt; tel. 8 800 50 500.

Priežiūros institucija, atsakinga už Bendrovės akcininko Gjensidige Forsikring ASA priežiūrą, yra Norvegijos finansų rinkos priežiūros institucija „Finanstilsynet“; el. paštas post@finansstilsynet.no; tel. +47 22 93 98 00.

Bendrovės nepriklausomas auditorius – „Deloitte Lietuva“, UAB; el. paštas srimasauskas@deloitte.com; tel. +370 687 26129.

1 paveikslėlyje supaprastintai parodyta Gjensidige grupės struktūra, kurioje matosi patrunuojančioji bendrovė Gjensidige Forsikring ASA ir svarbiausios grupės įmonės.

1 pav. Supaprastinta Gjensidige Forsikring ASA grupės struktūra

2023 m. gruodžio 20 d. buvo peržiūrėta ir patvirtinta Bendrovės strategija. Bendrovės strategijos platforma išliko nepakitusi, tačiau daugiau dėmesio skiriama augimui, veiklos efektyvumui bei pelningumui. Bendrovė siekia tapti labiausiai į klientus orientuota ne gyvybės draudimo įmone Baltijos šalyse, sutelkiant dėmesį į pardavimus, išlaikant drausmingą požiūrį į draudimo riziką. Siekdama ambicingų finansinių tikslų ir ženkliai pagerinti klientų patirtį, Bendrovė nustatė ateinančių metų strateginius prioritetus ir planavo veiksmus 4 pagrindinėse srityse (finansų, klientų, tvarumo ir darbuotojų).

2023 m. pabaigoje kartu su užsienio filialais Bendrovėje dirbo 666 darbuotojai (2022 m. pabaigoje – 683). 2023 m. darbuotojų skaičius nežymiai sumažėjo.

Reikšmingi įvykiai per ataskaitinį laikotarpį

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo atšauktas laikinai pareigas ėjęs Bendrovės generalinis direktorius ir paskirtas naujas Bendrovės generalinis direktorius, išrinkta nauja valdyba ir naujas valdybos pirmininkas.

A.2 Draudimo veiklos rezultatai

Draudimo veikla

2023 m. Bendrovės draudimo veiklos rezultatas buvo 568 tūkst. EUR pelnas (2022 m. – 7 622 tūkst. EUR nuostoliai), o draudimo pajamos, išskaičius perdraudikų dalį, sudarė 143 384 tūkst. EUR (2022 m. – 128 400 tūkst. EUR).

Ne gyvybės draudimo veikla

Žemiau 2a lentelėje pateikiami suvestiniai draudimo veiklos rezultatai (išskaičius perdraudikų dalį) bendrai ir pagal draudimo rūšis, 2b lentelėje pateikiamos draudimo pajamos ir draudimo veiklos rezultatai pagal šalis, kuriose Bendrovė vykdo veiklą (išskaičius perdraudikų dalį).

2a lentelė. Draudimo pajamos ir draudimo veiklos rezultatas pagal draudimo rūšis, tūkst. Eurų.

Draudimo rūšis	Draudimo pajamos, išskaičius perdraudikų dalį		Draudimo veiklos rezultatas	
	2023	2022	2023	2022
Medicininų išlaidų	28 768	24 241	(1 058)	(3 459)
Pajamų apsaugos	4 324	3 911	644	560
Nelaimingų atsitikimų darbe	-	-	-	-

Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės	49 712	45 382	5 966	365
Kitas transporto priemonių	22 976	23 361	(6)	(3 147)
Jūrų, oro ir sausumos transporto	936	833	342	242
Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	26 306	21 224	(3 709)	(3 157)
Bendrosios civilinės atsakomybės	4 395	3 768	(16)	1 262
Kredito ir laidavimo	2 416	2 200	405	503
Teisinių išlaidų	-	-	-	-
Pagalbos draudimas	2 317	2 566	373	479
Įvairių finansinių nuostolių	1 235	915	(475)	96
Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	-	-	(1 897)	(1 365)
Iš viso	143 384	128 400	568	(7 622)

2b lentelė: Draudimo pajamos ir draudimo veiklos rezultatas pagal šalis, tūkst. Eurų.

Šalis	Draudimo pajamos, išskaičius perdraudikų dalį	Draudimo veiklos rezultatas		
	2023	2022	2023	2022
Estija	9 076	9 018	(250)	(1 836)
Latvija	47 338	43 897	584	(2 822)
Lietuva	86 970	75 485	234	(2 964)
Iš viso	143 384	128 400	568	(7 622)

2023 m. Bendrovės veikla buvo pelninga, draudimo veiklos rezultatas sudarė 568 tūkst. EUR pelno, o grynasis nuostolingumo rodiklis siekė 72,1% (2022 m. 78,2%). Draudimo veiklos rezultato gerėjimą lėmė sustiprinta draudimo

rizikos vertinimo disciplina, atnaujinti kainodaros modeliai bei portfelio valdymo veikla, kurie leido pasiekti 7,2 procentiniais punktais mažesnį draudimo žalų dažnio rodiklį lyginant su 2022 metais. Sustiprintas dėmesys sąnaudų efektyvumui ir kontrolei leido suvaldyti infliacijos poveikį bei pagerinti sąnaudų rodiklį 0,2 procentinio punkto. Šalių lygmenyje, draudimo veikla Lietuvoje ir Latvijoje buvo pelninga, o nuostolingumo rodikliai atitinkamai pagerėjo 3,5 procentinio punkto ir 7,6 procentinio punkto. Tuo tarpu Estijoje buvo stebimas didžiausias nuostolingumo rodiklio gerėjimas 20,3 procentinio punkto, tačiau draudimo veikla 2023 m. vis dar buvo nuostolinga.

Pelningumo gerėjimą lėmė abi Transporto priemonių draudimo rūšys bei Medicininių išlaidų draudimas. Didžiausias pagerėjimas buvo stebimas Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo rūšyje, kurios pelnas sudarė 5 966 mln. Eur (2022 m.: 365 tūkst. EUR), tuo tarpu Kito transporto priemonių draudimo rezultatas taip pat ženkliai pagerėjo lyginant su 2022 metais ir pasiekė lūžio tašką. Medicininių išlaidų draudimas reikšmingai pagerino pelningumą lyginant su 3 459 tūkst. EUR nuostoliu 2022 metais, tačiau, dėl ankstesniu laikotarpiu sudarytų nuostolingų kontraktų, veiklos rezultatas vis dar buvo 1 058 tūkst. EUR nuostolis. Didesnis pelnas taip pat buvo uždirbtas Pajamų apsaugos draudimo bei Jūrų, oro ir sausumos transporto draudimo rūšyse.

Keletas draudimo rūšių pablogino draudimo veiklos rezultatą, lyginant su 2022 metais. Didžiausias 3 709 tūkst. EUR nuostolis buvo patirtas Draudimo nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui rūšyje, tai lėmė išaugęs vidutinių ir didelių žalų skaičius, įskaitant keletą meteorologinių sąlygų nulemtų katastrofinių įvykių. Draudimo veiklos rezultatas taip pat pablogėjo Bendrosios civilinės atsakomybės draudimo rūšyje, tačiau tai lėmė didelė teigiama ankstesnių laikotarpių žalų korekcijos įtaka 2022 metais. Blogesnis rezultatas buvo užfiksuotas ir Įvairių finansinių nuostolių draudimo rūšyje.

2023 m. Bendrovės pasirašytos įmokos augo 15,3% lyginant su praėjusiu laikotarpiu, teigiamos augimo tendencijos buvo stebimos daugumoje

draudimo rūšių. 2024 metais Bendrovė prognozuoja mažesnį pardavimų augimą dėl į įprastą lygį grįžtančios infliacijos bei makroekonominių neapibrėžtumų ir tikisi didinti ar išlaikyti rinkos dalį Baltijos regione, įgyvendinant kainodaros optimizavimą, skaitmeninius sprendimus, bei stiprinant pozicijas brokerių pardavimų kanale. Tuo pačiu Bendrovė tikisi ir toliau gerinti pelningumo rodiklius vykdant kainodaros ir draudimo rizikos vertinimo iniciatyvas, taip pat išlaikant dėmesį veiklos efektyvumui bei paslaugų, teikiamų mūsų klientams ir partneriams, kokybei.

Rizikos mažinimas

Bendrovė taiko kompleksines su draudimo veikla susijusias rizikos mažinimo priemones. Sukurta efektyvi rizikos valdymo sistema, kurios tikslas – kuo labiau sumažinti nenumatytą riziką. Svarbiausios draudimo rizikos mažinimo priemonės yra:

- Portfelio diversifikavimas ir suderinimas.
- Perdraudimas.

Portfelio diversifikavimas ir suderinimas

Pagrindiniai portfelio augimą skatinantys veiksniai yra mažos ir vidutinės įmonės, fiziniai asmenys, bei didelių įmonių verslai. Šie segmentai draudžiami remiantis Grupės žinių baze ir draudimo rizikos valdymo metodais. Per praėjusius metus įgyvendinta nemažai priemonių, skirtų sukurti stabilesnį portfelį, pavyzdžiui, buvo atsisakyta atnaujinti kelias sutartis, susijusias su reikšminga ir didelio dažnio draudimo rizika.

Perdraudimas

Patronuojamosios įmonės Baltijos regione yra perdraustos per Gjensidige Forsikring ASA ir įtrauktos į atitinkamas Grupės perdraudimo programas.

Gjensidige Forsikring ASA užtikrina galimybę visas perdraudimo programas lyginti su atviroje rinkoje įgyvendinamomis atitinkamomis programomis ir (arba) joms taikyti atviros rinkos kainas.

Perdraudimo programos atnaujinamos kiekvienais metais, standartinis atnaujinimas įsigalioja nuo sausio 1 d. Programos sąlygos priklauso nuo Bendrovės portfelio sudėties, žalų istorijos, rizikos modeliavimo ir kitų faktorių.

Kaip jau minėta aukščiau, Bendrovė patenka po patronuojamosioms bendrovėms taikoma Gjensidige Grupės perdraudimo apsauga, išskyrus laidavimų perdraudimą, kur Gjensidige Forsikring ASA veikia kaip

tarpininkas. Atskiros nedidelės apimties rizikos gali būti perdraustos ir atviroje rinkoje, jeigu tai ekonomiškai ir naudinga.

Aukščiau apibūdintas procesas leidžia užtikrinti, kad dukterinės bendrovės už perdraudimo paslaugas mokėtų rinkos sąlygas atitinkančią kainą.

Žemiau pateikiamas apibendrintas 2023 m. perdraudimo veiklos rezultatas pagal TFAS, duomenys tūkst. EUR.

3 lentelė. Draudimo ir perdraudimo veiklos techninis rezultatas, tūkst. Eurų.

Draudimo pajamos	Draudimo veiklos išlaidos	Draudimo operacinės išlaidos	Perdraudimo rezultatas	Draudimo veiklos rezultatas, išskaičiuavus perdraudimo dalį
143 384	115 609	39 490	12 283	568

A.3 Investicinės veiklos rezultatai

Bendrovės investicijų portfelis valdomas vadovaujantis Gjensidige grupės investavimo principais, todėl toliau išvardyti valdymo principai taikomi tiek Bendrovės, tiek Grupės investicijoms. Bendrovės valdybos patvirtinta Investavimo strategiją ir Investicinės veiklos politiką. Juose nurodomi investicijų valdymo veiklos organizavimo tikslai ir apribojimai.

Gjensidige grupės investicijų centras teikia investicijų valdymo ir ataskaitų teikimo paslaugas Bendrovei – Investicijų centras bendradarbiauja su paskirtu Investicijų valdytoju, teikia pasiūlymus dėl investicijų politikos ir strategijos, rengia ketvirtines numatomų pajamų prognozes, vykdo svyravimų finansų

rinkose stebėseną ir teikia mėnesines bei ketvirtines investicijų portfelio rezultatų ataskaitas.

Pagal bendrąją taisyklę Bendrovės turtas priskiriamas suderintajam portfeliui ir investuojamas siekiant apdrausti techninius atidėjinius nuo palūkanų normos ar užsienio valiutos keitimo rizikos, o laisvos lėšos gali būti investuojamos į palūkanas uždirbančius vertybinius popierius su žema rizika.

4 lentelėje parodyti finansiniai rezultatai ir buhalterinės vertės pagal turto klases, tūkst. EUR.

4 lentelė. Finansiniai rezultatai ir buhalterinės vertės pagal turto klases

Turto kategorija	Buhalterinė vertė 2023	Mokumo rezultatas*	Apskaitos rezultatas	Buhalterinė vertė 2022	Mokumo rezultatas*	Apskaitos rezultatas
Obligacijos amortizuota savikaina						
Obligacijos tikraja verte	113 819	3 884	3 884	112 957	(5 464)	(5 464)
Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius						
Kolektyvinio investavimo subjektai	24 463	1 761	1 761	14 702	(3 048)	(3 048)
Grynieji pinigai ir indėliai	6 988	1	1	6 554	(6)	(6)
Pastatai ir statiniai	64	2	2	66	60	60
Investicijų valdymo išlaidos		(196)	(196)		(129)	(129)
Iš viso	145 334	5 452	5 452	134 279	(8 587)	(8 587)

* Įgyvendinus TFAS 9, pagal direktyvą Mokumas II ir apskaitos principus apskaičiuoti rezultatai sutampa.

Kaip matyti iš aukščiau pateiktos lentelės duomenų, 2023 m. ir 2022 m. gruodžio 31 d. finansinis turtas daugiausia buvo investuotas į mažai rizikingus pastoviųjų pajamų vertybinius popierius, investicijų į nuosavybės vertybinius popierius Bendrovė neturėjo. Investicinės veiklos rezultato pagerėjimą 2023 metais lyginant su 2022 metais labiausiai įtakoją stabilėnė palūkanų normų aplinka, kuri leido padidinti palūkanų pajamas iš naujų investicijų bei palaiapsniui atgauti ankstesniais finansiniais metais patirtus nerealizuotus perkainavimo nuostolius.

Investicijos į išorės šalių valdomas fondų struktūras priskiriamos „Kolektyvinio investavimo subjektų“ turto kategorijai. Išorės šalių valdomos lėšų struktūros naudojamos įvairioms turto klasėms, tokioms kaip nuosavybės vertybiniai popieriai, investicinio lygio bei aukšto pajamingumo obligacijos, konvertuojamos obligacijos ir rizikos draudimo fondai. 2023 m. ir 2022 m. pabaigoje Bendrovė turėjo investicijų į įmonių obligacijų fondą.

Investicijų portfelio užsienio valiutos keitimo rizika dažniausiai apdraudžiama iki 100 % vertės naudojant užsienio valiutos išvestines finansines priemones. Atskaitose investicijos yra dažniausiai rodomos be rizikos draudimo atskirose turto kategorijose, o rizikos draudimui naudojamų išvestinių priemonių pelnas

ir nuostoliai rodomi jų atitinkamose kategorijose. 2023 m. ir 2022 m. Bendrovė savo investicijų portfelyje išvestinių priemonių neturėjo.

2023m. ir 2022 m. visos su investicine veikla susijusios išlaidos rodomos pelno ir nuostolio ataskaitoje kaip su investicijomis susijusios sąnaudos. Išlaidos sudaro nereikšmingą pelno ir nuostolio dalį ir daugiausia yra susijusios su investicijų valdymo bei saugojimo paslaugomis.

Pelnas ir nuostoliai nepripažinti pelno ir nuostolių ataskaitoje

2023 m. ir 2022 m. Bendrovė neturėjo investicinės veiklos pelno ir nuostolio nepripažintų pelno ir nuostolių ataskaitoje ir apskaitytų nuosavo kapitalo straipsnyje.

Investavimas į turto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas

2023 m. ir 2022 m. Bendrovė neturėjo investavimo į turto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas.

A.4 Kitos veiklos rezultatai

Bendrovė nevykdo jokios kitos veiklos, išskyrus aukščiau aprašytąsias. Bendrovė neturėjo reikšmingų kitų pajamų ar išlaidų ir nebuvo sudariusi finansinės nuomos sutarčių.

A.5 Bet kokia kita informacija

2022 m. Bendrovėje buvo pradėta Transformacijos programa, kuri tęsiasi ir 2023 metais. Programai buvo keliami tikslai: atstatyti Bendrovės pelningumą, augimą bei efektyvinti operacinę veiklą.

Tikslams pasiekti buvo išskirtos šios programos kryptys: kainodara ir rizikos vertinimas, žalos procesai, pardavimai per tikslinius kanalus, bei požiūris į komunikaciją su klientais. Programa iš esmės pasiekė numatytus rezultatus ir sukūrė tvirtą pagrindą tolesniam įmonės vystymuisi siekiant pelningumo ir didesnio efektyvumo

2023 m. Bendrovė atliko parengiamuosius ISO 14001 standarto (Aplinkos apsaugos vadybos sistemos) įgyvendinimo darbus, siekdama 2024 m. pradžioje gauti sertifikatą. ISO 14001 diegimas įrodo Bendrovės įsipareigojimą vykdyti tvirtą veiklą ir padės gerinti poveikio aplinkai valdymą, kartu suteikiant konkurencinį pranašumą ir suinteresuotųjų šalių pasitikėjimą.

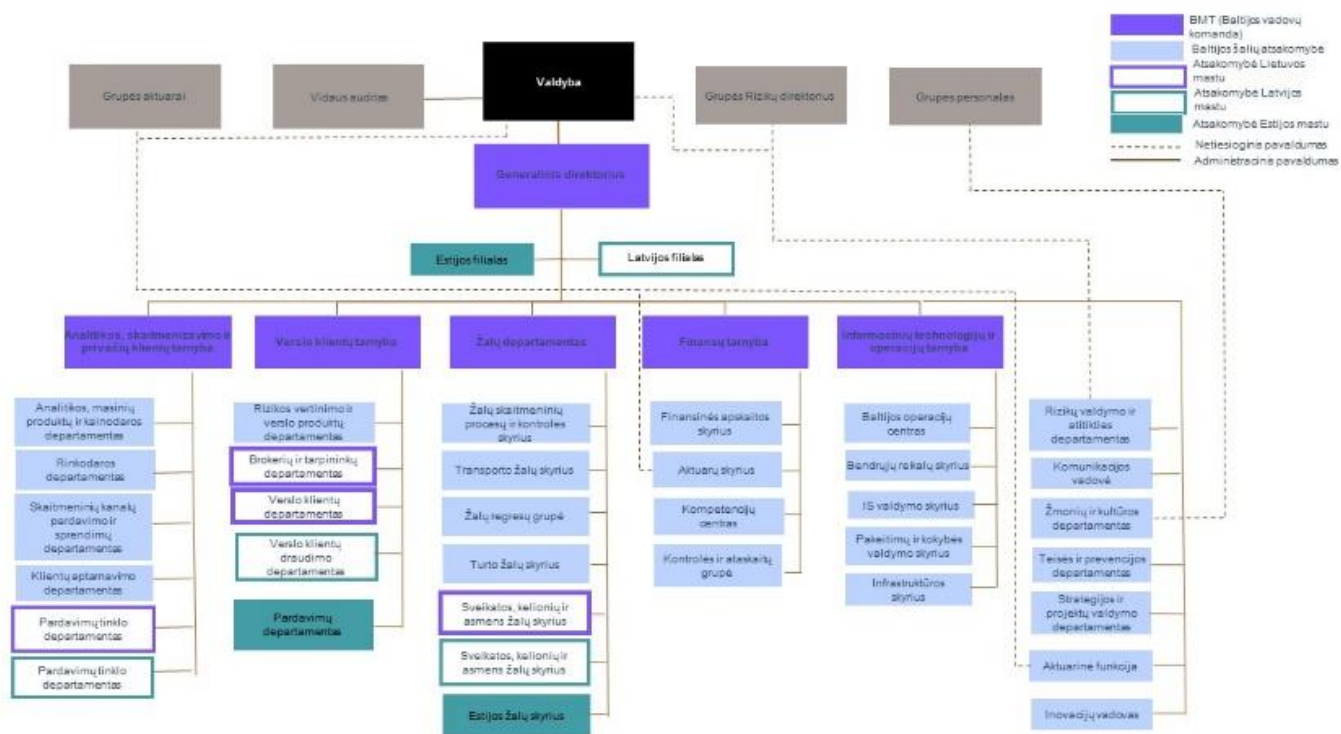
B. Valdymo sistema

B.1 Bendra informacija apie valdymo sistemą

Valdymo sistema

Bendrovė valdoma remiantis 2 paveikslėlyje pateikta organizacine struktūra.

pav. 2 Bendrovės organizacinė struktūra

Bendrovės organai yra:

- Visuotinis akcininkų susirinkimas.
- Kolegialus valdymo organas – Bendrovės valdyba (Valdyba).
- Vienasmenis valdymo organas – Generalinis direktorius.

Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias Bendrovės organas, kuris tvirtindamas Bendrovės įstatus nustato ir peržiūri Bendrovės valdymo sistemą.

Bendrovės valdyba yra kolegialus valdymo organas, kurį sudaro penki nariai – ketverių metų kadencijai visuotinio akcininkų susirinkimo renkami fiziniai asmenys. Išrinkus naują valdybą, valdyba išrenka Valdybos pirmininką. Per ataskaitinį laikotarpį buvo išrinkta nauja Valdyba ir naujas Valdybos pirmininkas.

Valdyba atlieka pagrindinį vaidmenį Bendrovės valdymo sistemoje, ją plėtodama ir prisiimdama atsakomybę už tinkamą tokios sistemos veikimą, įskaitant patikimą Bendrovės finansų valdymą. Tuo tikslu Valdyba tvirtina ir peržiūri Bendrovės bendrąją strategiją, priimtina rizikos lygį, pagrindines politikas, strategijas, taip pat kitus svarbius Bendrovės veiklą reglamentuojančius valdymo dokumentus. Bendrovės valdyba yra atsakinga už tai, kad būtų užtikrintas patenkinamas Bendrovės rizikos lygis atsižvelgiant į Bendrovės mokumą ir rizikos apetitą. Valdyba yra nustačiusi rizikos apetito lygį svarbiausiose rizikos srityse. Tai, o taip pat poreikis užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi, sudaro pagrindą Bendrovės valdymo dokumentams bei įdiegtiems procesams.

Valdyba skiria ir atleidžia generalinį direktorių ir asmenis, atsakingus už pagrindines funkcijas Bendrovėje: rizikų valdymo, atitikties, aktuarinę bei vidaus audito funkcijas. Valdyba yra atsakinga už tinkamą minėtų funkcijų vykdymą. Valdybos darbo tvarką nustato Valdybos patvirtintas Valdybos darbo reglamentas.

2023 m. įvyko 12 Bendrovės Valdybos posėdžių. Posėdžiai vyko gyvai arba vaizdo konferencijos būdu, arba sprendimai buvo priimami Valdybos nariams balsuojant raštu.

Vadovaudamasi Bendrovės įstatais, Bendrovės valdyba priima sprendimus dėl sutarčių bei kitų sandorių, kurie neįeina į Bendrovės įprastines ūkinės komercinės veiklos sritis, sudarymo; priima sprendimus pirkti, nuomoti, ar kitaip įsigyti iš kitų asmenų bet kokio pobūdžio metiniame biudžete nenumatytą materialų ar nematerialų turtą, įskaitant nekilnojamuosius daiktus ir kitų bendrovių akcijų įsigijimą; priima sprendimus dėl bet kokių kitų Bendrovės vardu sudaromų sandorių ir atliekamų veiksmų, kurių vertė (vieno sandorio/veiksmo ar kelių sandorių/veiksmų grupės) yra didesnė nei 1/20 Bendrovės įstatinio kapitalo, sudarymo ir atlikimo, išskyrus draudimo sandorius su Bendrovės klientais, sudaromus vykdant įprastinę Bendrovės veiklą ir išskyrus finansines investicijas, vykdomas pagal galiojančias Bendrovės vidaus procedūras dėl investicijų.

Generalinis direktorius yra vienasmenis Bendrovės valdymo organas, atsakingas už kasdienę Bendrovės veiklą. Generalinis direktorius įgyvendina Visuotinio akcininkų susirinkimo ir Valdybos patvirtintus sprendimus. Tuo tikslu Generaliniam direktoriui suteikti įgaliojimai tvirtinti ir peržiūrėti žemesnio lygio valdymo dokumentus bei įgyvendinti Valdybos priimtus sprendimus bei Valdybos patvirtintus aukštesnio lygio valdymo dokumentus. Santykiuose su trečiaisiais asmenimis Generalinis direktorius veikia Bendrovės vardu ir turi teisę savo nuožiūra sudaryti teisinius sandorius, išskyrus Bendrovės įstatuose nurodytas išimtis, kai reikalingas išankstinis Bendrovės valdybos pritarimas. Bendrovės valdybos sprendimu nuo 2023 m. liepos 3 d. buvo atšauktas laikinai pareigas ėjęs Bendrovės generalinis direktorius ir paskirtas naujas Bendrovės generalinis direktorius. Jokių pokyčių, susijusių su Generalinio direktoriaus funkcijomis ar atsakomybėmis ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo.

Bendrovės Audito komitetas, susidedantis iš 2 nepriklausomų narių, buvo įsteigtas ir jo reglamentas patvirtintas 2018 m. sausio 15 d. Bendrovės

Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu ir Lietuvos banko valdybos 2017 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 03-14 patvirtintu reikalavimų audito komitetams aprašu. Ataskaitiniu laikotarpiu Audito komiteto sudėtis nesikeitė.

Bendrovė vykdo veiklą Latvijoje ir Estijoje per savo filialus, įsteigtus, atitinkamai, Latvijoje ir Estijoje. Šiems filialams vadovauja filialų vadovai. Kiekvienas Filialo vadovas yra atsakingas už kasdienę atitinkamo filialo veiklą. Santykiuose su trečiaisiais asmenimis Filialo vadovas veikia atitinkamo filialo vardu ir turi teisę savo nuožiūra sudaryti teisinius sandorius. Filialo vadovo įgaliojimai ir jiems taikomi apribojimai yra nustatyti Valdybos patvirtintuose atitinkamo filialo nuostatuose. Bendrovės valdybos sprendimu nuo 2023 m. rugpjūčio 1 d. Estijos Filialo vadovas buvo atšauktas iš pareigų ir paskirtas naujas Estijos Filialo vadovas.

Bendrovės valdymo sistema užtikrina pagrindinių funkcijų nepriklausomumą, kad už tokių funkcijų vykdymą atsakingi asmenys galėtų nepriklausomai vykdyti savo pareigas, be jokios išorinės ir vidaus įtakos. Konkrečios tuo tikslu taikomos priemonės yra nustatytos pagrindinių funkcijų veiklą reglamentuojančiuose Bendrovės dokumentuose.

Svarbiausi pagrindinių funkcijų vaidmenys ir atsakomybės yra šie:

- Rizikų valdymo funkcija yra atsakinga už Bendrovės rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos stebėjimą ir tobulinimą. Be to, ši funkcija apžvelgia ir teikia išvadas apie visas kylančias rizikas, kurios gali paveikti Bendrovę ir kurios gali įtakoti Bendrovės mokumą.
- Atitikties funkcija nustato ir užkerta kelią rizikai, susijusiai su neatitiktimi išorės ir/ar vidaus teisės aktų reikalavimams.
- Aktuarinė funkcija atsakinga už Bendrovės techninių atidėjinių apskaičiavimą ir kontrolę.
- Vidaus audito funkcija yra atsakinga už tinkamo ir pakankamo rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos veikimo stebėseną.

Bendrovė nėra perdavusi jokių savo pagrindinių funkcijų tretiesiems asmenims veiklos rangos pagrindais. Pagrindinės funkcijos Bendrovėje valdomos tokia tvarka:

- Rizikų valdymo ir atitikties funkcijos yra pavestos atitinkamai asmeniui, atsakingam už rizikos valdymo funkciją, ir asmeniui, atsakingam už atitikties vertinimo funkciją. Abu šie atsakingi asmenys yra skiriami ir atšaukiami Valdybos ir jai atskaitingi.
- Vidaus audito funkcija yra pavesta Vidaus audito skyriui, kuriam vadovauja Valdybos paskirtas ir jai atskaitingas vadovas.
- Aktuarinė funkcija yra pavesta Aktuarų skyriui, kuriam vadovauja vyriausiasis aktuaras – Aktuarų skyriaus vadovas Baltijos šalims, kuris yra paskirtas Valdybos ir jai atskaitingas.

Visos pagrindinės funkcijos yra nepriklausomos nuo Bendrovės operatyvinės verslo veiklos ir yra nešališki kontrolės ir konsultavimo padaliniai. Šios funkcijos turi prieigą prie visos būtinos informacijos, susijusios su jų atitinkamos funkcijos vykdymu. Rengiamos reguliarios pagrindinių funkcijų ataskaitos Valdybai ir Generaliniam direktoriui. Tai išsamiau aprašyta kiekviename šios ataskaitos pagrindinių funkcijų aprašyme.

Bendrovės Valdyba ir Generalinis direktorius nėra įsteigę atskaitingų komitetų Lietuvos banko valdybos patvirtintų Draudimo įmonių skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo nuostatų prasme.

Per ataskaitinį laikotarpį organizacinės struktūros pokyčių nebuvo.

Atsižvelgiant į poreikius, atsirandančius dėl Bendrovės verslo procesų, buvo atlikti kai kurie darbuotojų sąrašo pakeitimai, neviršijantys valdybos patvirtinto didžiausio Bendrovės darbuotojų etatų skaičiaus.

Valdymo sistemos vertinimas

Laikoma, kad Bendrovės valdymo sistema veikia tinkamai atsižvelgiant į Bendrovės vykdomai veiklai būdingos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Bendrovė tinkamai vykdo kontrolės funkcijas. Tai padeda užtikrinti nuoseklų

valdymą visoje Bendrovėje ir Grupėje bei nuoseklią procesų ir kontrolės priemonių kokybę.

Bendrovė yra santykinai nedidelė, joje veikia aiškios atskaitomybės linijos ir tai užtikrina, kad pagrindinė būtina informacija pasiektų Bendrovės aukščiausio lygio vadovybę ir Valdybą.

Visos pagrindinės Bendrovės veiklos sritys reglamentuotos valdymo dokumentais. Įdiegtos kontrolės priemonės užtikrina, kad valdymo dokumentuose numatytų reikalavimų būtų laikomasi.

Atlygio sistema

Bendrovėje yra sukurta atlygio sistema, kuri taikoma visiems darbuotojams. Tokia sistema užtikrina, kad Bendrovė galėtų pritraukti ir išlaikyti darbuotojus, kurie siekia geriausių rezultatų, tobulėja, mokosi ir dalijasi žiniomis. Tokia atlyginimų sistema yra konkurencinga, tačiau Bendrovė nesiekia būti atlyginimų rinkos lydere. Bendrovės atlygio sistema yra skaidri ir grindžiama rezultatais taip, kad kiek įmanoma, ji būtų laikoma teisinga ir prognozuojama. Mokamas atlyginimas atitinka sutartus rezultatus. Veiklos rezultatai matuojami veiklos rodikliais, kurie priskiriami tam tikrai sričiai. Išskiriamos keturios sritys:

- Pelningumas.
- Klientas ir prekinis ženklas.
- Paprastos ir saugios operacijos.
- Kultūra ir žmogiškieji ištekliai.

Atlygio nustatymo ir karjeros plėtros gairės yra susijusios su Bendrovės strateginiais ir finansiniais tikslais bei pagrindinėmis vertybėmis, atsižvelgiant į kokybinius ir kiekybinius siekiamus rodiklius. Vertinimo kriterijai skatina ir remia Bendrovės kultūrą bei padeda kurti ilgalaikę vertę. Atlyginimo sistema padeda skatinti tinkamą ir efektyvų rizikos valdymą, užkerta kelią pertekliniam rizikos prisiėmimui ir padeda vengti interesų konfliktų.

Pastovaus dydžio bazinis atlyginimas yra pagrindinis bendro atlyginimo elementas, kurį taip pat sudaro ir kintamoji atlyginimo dalis. Visos pareigybės suskirstytos į lygius pagal reikiamą žinių lygį, problemų sprendimą bei atsakomybę, nustatyti aiškūs apmokėjimo principai, sąlygos, taisyklės ir darbo užmokesčio peržiūros tvarka. Apmokėjimo sistema grindžiama dviem pagrindiniais principais – vidinio teisingumo ir išorinio konkurencingumo.

Kintamoji atlyginimo dalis naudojama atlyginti už geresnius nei tikėtasi darbo rezultatus, kai vertinami tiek pasiekimai, tiek atitiktis Bendrovės vertybėms, jos prekių ženklui ir vadovavimo principams. Kintamasis atlyginimas priklauso nuo rezultatų, tačiau jis neskatina imtis nepagrįstos ir (arba) Bendrovei priimtina lygį viršijančios rizikos. Kiti siūlomo atlyginimo elementai konstruojami taip, kad būtų laikomi patraukliais tiek naujiems, tiek esamiems darbuotojams.

Kintamoji atlyginimo dalis nėra garantuojama, ji gali būti iš viso nemokama, jeigu darbuotojas, departamentas ir (arba) Bendrovė nepasiekė tikslų arba neįvykdė savo užduočių. Priedai darbuotojams negali sudaryti daugiau nei 8,33% fiksuoto darbuotojo atlyginimo, pardavimo struktūros darbuotojams – daugiau nei 25%.

Siekiant vystyti atlyginimo sistemą, kuri mažintų galimybę prisiimti didelę riziką bei siekiant išlaikyti bazinį atlyginimą, kuris sudarytų pakankamai didelę viso atlyginimo dalį, ir išvengti pernelyg didelės priklausomybės nuo kintamo atlygio dalies, buvo pakeista pardavimo padalinių darbuotojų kintamojo atlyginimo sistema. Tokiu būdu, sumažinta komisinio atlyginimo dalies įtaka bendram pardavimų srities darbuotojų uždarbiui, padidinta bazinio atlyginimo dalis.

Atlyginimo sistema ir toliau įgyvendina ilgalaikį planą, kaip pasiekti vienodą užmokestį už tą patį darbą. 2023 m. tai leido sumažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą 2,33 %.

Nors kontrolės funkcijas vykdančių darbuotojų kintamas atlygis nepriklausė nuo srities, už kurią jie atsakingi, rezultatų ir jiems nebuvo taikomos susietos

kintamo atlygio schemas, 2023 m. kintama atlygio dalis buvo panaikinta. Valdybos nariams nemokamas joks atlyginimas. Generaliniam direktoriui mokamą atlyginimą nustato Valdyba, remdamasi atlygio sistemoje įtvirtintais principais.

Bendrovė atsižvelgdama į rinkos sąlygas, kaip papildomą skatinimą, siūlo patrauklų socialinį paketą. Darbuotojams suteikiama galimybė dirbti lanksčiai (dalį laiko iš biuro, arba iš kitos vietos, Europos Sąjungos ekonominei erdvei priklausančios šalies), dalinai padengiamos namų biuro išlaidos. Bendrovės darbuotojams suteikiamos penkios papildomos žiemos atostogų dienos, diena per gimtadienį, viena diena per metus asmeniniams poreikiams tenkinti ir papildoma diena darbuotojams, turintiems 5 metų darbo Bendrovėje patirtį. Rugsėjo 1-oji – diena tėvams su vaikais nuo 0 iki 5 klasių. Viena diena per metus gali būti skirta savanoriauti bet kurioje darbuotojų pasirinktoje organizacijoje. Pernai mūsų darbuotojai dalijo pagalbą ukrainiečiams, talkino Raudonajam kryžiui, dirbo „Maisto banko“ sandėliuose ir virtuvėje. Visi darbuotojai, taip pat esantys motinystės atostogose, yra apdrausti sveikatos ir gyvybės draudimu. Sveikatos draudimo sąlygos kasmet nuosekliai tobulinamos, suteikiant Gjensidige darbuotojams skirtingas sveikatinimo galimybes ir galimybę greičiau pasveikti po bet kokios ligos. Be kitų išmokų, gyvybės draudimą sudaro išmokos gimus vaikui, mirus darbuotojui ar jo šeimos nariui, susirgus sunkia liga.

Akcijos nėra atlygio sistemos dalis. Šiuo metu Bendrovėje nėra darbuotojų, kuriems būtų skirtos akcijos ar taikomos pensijų ar ankstyvo išėjimo į pensiją schemas.

Reikšmingi sandoriai

Per ataskaitinį laikotarpį reikšmingų sandorių su akcininkais, asmenimis, darančiais reikšmingą įtaką Bendrovei, ar valdybos nariais nebuvo.

B.2 Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai

Kompetencijos ir tinkamumo vertinimas Bendrovėje atliekamas vadovaujantis 2013 m. lapkričio 14 d. Lietuvos banko patvirtintų Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatų reikalavimais ir Grupės politika dėl Valdybos, generalinio direktoriaus, de facto vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo nuostatomis. Politikoje yra nustatyti kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai, užtikrinantys, kad Valdybos nariai, Generalinis direktorius ir kiti Bendrovėje vadovaujančias pareigas einantys asmenys visada atitiktų teisinius kompetencijos ir tinkamumo vertinimo reikalavimus. Ši politika taikoma Bendrovei ir jos filialams. Visi toliau išvardyti Bendrovėje dirbantys asmenys yra vertinami dėl jų kompetencijos ir tinkamumo:

- Valdybos nariai.
- Generalinis direktorius ir vykdančiosios vadovybės nariai (Baltijos vadovų komanda (BMT)).
- Užsienio filialų direktoriai.
- Vyriausiasis aktuaras.
- Asmuo, atsakingas už rizikų valdymą.
- Asmuo, atsakingas už atitiktį.
- Vidaus audito tarnybos vadovas.
- Vyriausiasis buhalteris.
- Pinigų plovimo prevencijos pareigūnas.
- Deleguotojo pinigų plovimo prevencijos pareigūnas.

Asmenys, kuriems taikomas kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas vertinimas, privalo turėti tinkamų visapusiškų profesinių kvalifikacijų, žinių ir atitinkamos patirties, kad galėtų profesionaliai valdyti ir prižiūrėti Bendrovę – tiek individualiai, tiek kolektyviai. Taip pat reikalaujama, kad jų reputacija būtų nepriekaištinga. Reputacijai įvertinti Bendrovė svarsto asmens sąžiningumą ir finansinį patikimumą, remdamasi atitinkamais su asmeniniu ir profesiniu

elgesiu susijusiais įrodymais, įskaitant bet kokį kriminalinį, finansinį ir priežiūros aspektą, neatsižvelgiant į jurisdikciją. Apribojimų dėl įvykdyto pažeidimo laikotarpis nustatomas remiantis nacionaline teise arba praktika.

Asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas prieš paskiriant asmenį eiti pareigas, taip pat periodiškai.

Kompetencijos ir tinkamumo įvertinimas atliekamas iš naujo, jeigu:

- Esama informacijos, kuri kelia abejonių dėl asmens žinių, patirties arba reputacijos.
- Yra priežastis manyti, kad asmuo veikė taip, kad Bendrovė nesilaikytų priežiūros institucijų reikalavimų.
- Yra priežastis manyti, kad asmuo gali padidinti finansinių nusikaltimų, pinigų plovimo arba terorizmo finansavimo riziką.
- Yra priežastis manyti, kad iškilę grėsmė patikimam ir apdairiam Bendrovės valdymui.

Valdybos nariai turi tinkamos kvalifikacijos, patirties ir žinių visose Bendrovės veiklos ir rizikų valdymo srityse. Tai apima bent šias sritis:

- Draudimo ir finansų rinkos.
- Verslo strategija ir verslo modelis.
- Valdymo sistema.
- Finansinė ir aktuarinė analizė.
- Reguliavimo sistema ir reikalavimai.

Asmenys, kurių kompetencija ir tinkamumas yra vertinami, privalo informuoti Bendrovę apie bet kokius pokyčius, kurie gali turėti įtakos jų atitiktčiai kompetencijos ir tinkamumo reikalavimams. Kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas, vadovaujantis bent jau tokia informacija:

- Kompetentingos institucijos pažyma apie (ne)teistumą.
- Klausimyno forma.
- Patikrinimo registruose duomenys.

Remiantis surinkta informacija, sprendžiama, ar būtina atlikti papildomą tyrimą:

- Kandidatų į Valdybos narius kompetencijų ir tinkamumo vertinimas atliekamas pagal nustatytus reikalavimus. Prieš paskirdama Generalinį direktorių eiti pareigas, Valdyba tikrina jo kompetenciją ir tinkamumą. Tiesioginiai vadovai vertina Bendrovėje vadovaujančias pareigas užimančių asmenų ar vykdančių kitas svarbias funkcijas atitiktį kompetencijos ir tinkamumo reikalavimams.
- Bendrovės Žmonių ir kultūros departamentas Baltijos šalims padeda tiesioginiam vadovui atlikti vertinimą, apibendrinamas informaciją apie atitinkamų darbuotojų, kuriems toks reikalavimas taikomas, kompetenciją ir tinkamumą, remdamasis darbuotojo užpildytu klausimynu ir policijos pažyma:
  - priimant į darbą naujus darbuotojus;
  - perkėlus darbuotojus į pareigybes, kurioms taikomi kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai.

Bendrovės Žmonių ir kultūros departamentas Baltijos šalims saugo atlikto įvertinimo dokumentaciją, kuri apima kiekvieno vertinimo išvadą, užpildytą individualų klausimyną ir originalią kompetentingos institucijos pažymą apie ne/teistumą.

B.3 Rizikų valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo vertinimą

Rizikų valdymo sistema

Pagrindiniai rizikos valdymo sistemos principai yra nustatyti Bendrovės Valdybos patvirtintoje Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politikoje.

Bendrovė taiko visapusišką požiūrį į rizikos valdymą. Tai yra Bendrovės verslo valdymo dalis. Bendrovės rizikų valdymo sistema yra pagrįsta tarptautiniais

standartais ir apima procesus, susijusius su rizikos nustatymu, rizikos vertinimu, stebėseną, kontrolę ir atskaitomybę. Rizikos valdymo sistema taip pat apima Bendrovės savo rizikos ir mokumo vertinimą (ORSA). Šie procesai aprašyti Bendrovės vidaus valdymo dokumentuose. Rizikos valdymo sistema yra veiksminga ir gerai integruota į organizacinę struktūrą ir sprendimų priėmimo procesą. Bendrovė taiko dokumentuotus procesus, procedūras ir taisykles, kad galėtų veiksmingai valdyti riziką, kuri gali ją paveikti ir nustatyti bendrąjį ar specifinį Bendrovei būdingą rizikos pobūdį. Tai užtikrina integruotą požiūrį į rizikos valdymą, rizikos vertinimo ataskaitų teikimą ir kylančių rizikų nustatymą bei vertinimą.

Bendrovės rizikų valdymo sistema nustato aiškų atsakomybių ir pareigų paskirstymą bei bendrai taikomus apribojimus ir procesus, reikalingus identifikuoti, įvertinti ir valdyti riziką, vykdyti jos stebėseną, teikti apie riziką atitinkamas ataskaitas. Bendrovės rizikos valdymo sistema siekiama išlaikyti rizikos pobūdį Valdybos nustatyto rizikos apetito ribose. Rizikos valdymo sistema apima tęstinį visų žinomų ir atsirandančių išorinių bei vidinių rizikų, kurios gali sutrukdyti įgyvendinti strateginius ir veiklos tikslus, valdymą. Rizikos valdymo sistemos paskirtis – sukurti pagrindą ir padėti Bendrovės valdybai, vadovybei bei kitiems darbuotojams įdiegti vieningą efektyvų Bendrovės rizikos valdymo procesą. Rizikų valdymo sistema apima:

- Pareigų ir atsakomybės atskyrimą bei aiškių atsakomybių rizikos valdymo procese nustatymą.
- Rizikos apetito bei rizikų limitų įvairioms rizikos rūšims nustatymą.
- Vieningų, aiškių reikalavimų bei procesų rizikos nustatymui, vertinimui, stebėjimui, kontrolei bei atskaitomybei reglamentavimą bei tinkamą dokumentavimą.
- Rizikos vertinimą, kaip sprendimų priėmimo proceso dalį, prieš reikšmingus pokyčius bei reaguojant į reikšmingus operacinius incidentus.
- Rizikos pobūdžio, apimančio visas būdingas Bendrovei rizikas, nustatymą.

- Rizikų strategijos visų patenkančių į rizikų pobūdį valdymo kryptių nustatymą.
- Efektyvios vidaus kontrolės sistemos įgyvendinimą.

Bendrovės valdyba yra atsakinga už tinkamo rizikos lygio išlaikymą Bendrovėje.

Bendrovės rizikų valdymo sistema grindžiama trijų linijų principu. Tai atitinka Grupės gerąją rizikos valdymo praktiką. Atsakomybės yra nustatytos siekiant užtikrinti, kad būtų nuolat veiksmingai identifikuota, įvertinta, stebima ir valdoma Bendrovei kylanti/galinti kilti rizika taip pat, kad informacija būtų teikiama visais Bendrovės lygiais pagal poreikį.

Bendrovėje yra aiškiai atskirtos Valdybos, Generalinio direktoriaus ir kitų vadovų pareigos ir funkcijos. Pareigos bei atsakomybės yra atskirtos ir tarp vykdomosios vadovybės ir kontrolės funkcijų antroje linijoje – rizikų valdymo funkcijos, atitikties funkcijos, informacijos saugumo bei aktuarinės funkcijos. Kiekvienos minėtos funkcijos pareigos bei atsakomybės rizikų valdymo procese yra reglamentuotos Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politikoje ir konkrečios funkcijos aprašyme. Aktuarinę funkciją Bendrovėje vykdo Aktuarių skyrius, rizikų valdymo funkciją ir atitikties funkciją Bendrovėje vykdo Rizikų valdymo ir atitikties departamentas.

Taip pat yra nustatytas aiškus pareigų bei funkcijų atskyrimas tarp antrosios bei trečiosios linijos (vidaus auditas). Antros linijos funkcijos yra nepriklausomos nuo Bendrovės operacinės verslo veiklos ir veikia kaip nešališkos kontrolės ir konsultavimo funkcijos. Šioms funkcijoms suteikta prieiga prie visos reikalingos informacijos, susijusios su funkcijos vykdymu.

Pagrindinė atsakomybė už operatyvinį rizikos valdymą ir vidaus kontrolę tenka pirmajai linijai, kai kiekvienas darbuotojas privalo vykdyti savo darbo funkcijas pagal kiekvienam darbuotojui taikomus įgaliojimus, instrukcijas bei pareigas. Generalinis direktorius visiškai atsakingas už Bendrovės rizikos valdymą. Tai reiškia, kad jis nustato ir įgyvendina patikimą rizikos valdymą ir vidaus kontrolę, remdamasis rizikos apetitu grįstais įgaliojimais, kuriuos nustatė

Valdyba. Visų Bendrovės lygių vadovai yra atsakingi už efektyvių rizikos valdymo ir vidaus kontrolės priemonių bei atitinkamos rizikos valdymo veiklos įgyvendinimą jų atsakomybės srityse. Darbuotojai savo atsakomybių ribose turi prisidėti prie Bendrovės tikslų įgyvendinimo ir rizikos valdymo pagal nustatytas gaires bei pagal poreikį.

Pirmojoje linijoje kai kurios funkcijos ar pareigos yra priskiriamos, numatant atsakomybę už konkrečios rizikos rūšies valdymą Bendrovėje.

Antrosios linijos darbuotojai prisideda prie valdymo ir kontrolės sistemų, įskaitant Bendrovės valdymo, rizikos valdymo ir sprendimų priėmimo sistemų, vystymo ir stebėjimo. Jie taip pat prisideda prie tolesnio pirmosios linijos darbuotojų veiklos tobulinimo, teikdami konsultacijas bei vykdydami kontrolę. Antrąją liniją sudaro centralizuotos pagrindinės funkcijos su priskirta atsakomybe už visą Bendrovę:

- Rizikų valdymo funkcija yra atsakinga už Bendrovės rizikų valdymo ir vidaus kontrolės sistemos sukūrimą ir jos tobulinimo pagal poreikį užtikrinimą. Detaliau žr. šios ataskaitos dalyje Rizikų valdymo funkcijos aprašymas žemiau.
- Atitikties funkcija atsakinga už atitikties rizikos valdymą siekiant išvengti finansinio nuostolio ir/ar žalos reputacijai dėl neatitikties išorės ir/ar vidaus teisės aktų reikalavimams. Detaliau žr. šios ataskaitos B.4 dalyje Atitikties funkcija.
- Informacijos saugumo funkcija yra atsakinga už informacijos saugumo valdymo sistemos sukūrimą, įgyvendinimą, stebėjimą, palaikymą ir tobulinimą Bendrovėje.
- Aktuarinė funkcija yra atsakinga už Bendrovės techninių atidėjinių pakankamumo įvertinimą ir užtikrinimą. Taip pat ši funkcija yra atsakinga už tai, kad techniniams atidėjiniams apskaičiuoti būtų naudojami tinkami duomenys, metodologijos ir prielaidos. Detaliau žr. šios ataskaitos B.6 dalyje Aktuarinė funkcija.

Trečiąją liniją sudaro Vidaus audito funkcija. Bendrovės Vidaus audito funkcija yra nepriklausoma, objektyvi kontrolės ir patariamoji funkcija, kuri remdamasi

rizika pagrįstu metodu nustato, kaip veiksmingai Bendrovė vertina ir valdo savo riziką bei prižiūri, kad pirmosios ir antrosios linijų funkcijos būtų vykdomos tinkamai. Detaliau žr. šios ataskaitos B.5 dalyje Vidaus audito funkcija.

Rizikos apetitą ir rizikų limitus tvirtina Bendrovės valdyba, siekiant nustatyti maksimaliai toleruotiną rizikų lygį, kurį peržengus turi būti imamasi valdymo veiksmų, siekiant sumažinti tolimesnį rizikos augimą. Rizikų apetitas apima rizikų limitus skirtingoms rizikoms, kuris apima kiekybinius rizikos ir kapitalo įvertinimus bei kokybinį vertinimą. Rizikos profilis pateikia dabartinės rizikos vaizdą ir yra skirtas stebėti rizikas pagal patvirtintą rizikos apetitą.

Bendras rizikos apetitas nurodo rizikos ir neapibrėžtumo lygį, kurį Bendrovė gali prisiimti siekdama vykdyti savo veiklą ir pasiekti numatytus tikslus. Jis apibrėžiamas atsižvelgiant į toleruotiną Bendrovės mokumo koeficientą, kuris nustatomas siekiant išvengti situacijos, kai Bendrovės nuosavų lėšų ir privalomojo mokumo kapitalo reikalavimo santykis daro neigiamą įtaką Bendrovės galimybėms įgyvendinti veiklos ir strateginius tikslus. Be to, siektinas mokumo koeficientas nustatomas norint užtikrinti, kad, atsiradus nenumatytoms verslo ar kapitalo plane aplinkybėms, kurios gali reikšmingai įtakoti mokumą, liktų pakankamai laiko tinkamai įgyvendinti korekcines priemones. Rizikos apetitą galima apibrėžti kaip kokybinius ir/ar arba kiekybinius apribojimus ir/ar poveikio limitus, įvairioms rizikos rūšims. Jie toliau naudojami kaip pagrindas nustatant pagrindinius rizikos rodiklius.

Rizikos apetito nustatymo proceso metu taip pat nustatomi kiekybiniai ir/ar kokybiniai limitai (pagrindiniai rizikos indikatoriai) visoms reikšmingoms rizikos rūšims.

Ne rečiau kaip kartą per metus Bendrovėje atliekamas kiekybinis ir kokybinis rizikų vertinimas bei dokumentavimas, jo metu yra peržiūrimas rizikos pobūdis įvairių rizikų rūšims, rizikos apetitas ir kokybiniai ir/ar kiekybiniai rizikų limitai kiekvienai reikšmingai rizikai, atsižvelgiant į strateginius ir finansinius Bendrovės tikslus. Kaip šio proceso dalis nustatomas kapitalo poreikis šioms rizikoms padengti. Nuolat yra atliekamas rizikų reikšmingumo

stebėjimas ir jo vertinimas. Pagal poreikį nustatomos rizikos mažinimo priemonės ir yra informuojama vadovybė. Bendrovės rizikos pobūdis parodo esamą rizikos būklę ir yra naudojamas stebėjimui bei kontrolei siekiant užtikrinti, kad rizika neviršytų patvirtinto priimtino rizikos apetito.

Siekiant užtikrinti, kad Bendrovės veikla neviršytų nustatytos rizikos tolerancijos, taikoma kiekybinių priimtinos rizikos matų žymėjimo spalvomis sistema, kuri yra naudojama kaip pagrindas stebėjimui, kontrolei, taip pateikiant reguliarias rizikos būklės ataskaitas Bendrovės valdybai ir Generaliniam direktoriui.

Vienas iš svarbių rizikos valdymo principų yra tinkamas rizikos valdymo procesų reglamentavimas bei dokumentavimas.

Valdyba užtikrina, kad Bendrovėje būtų patvirtinti reikiami valdymo dokumentai, kad pagrindinės Bendrovės funkcijos būtų tinkamai organizuotos ir kad veiktų tinkamas rizikų valdymo ir vidaus kontrolės procesas. Bendrovėje yra patvirtinti kiekvienai svarbiai rizikos sričiai skirti valdymo dokumentai, kuriuose yra nurodoma rizikos strategija ir rizikos valdymas. Bendrovės valdyba užtikrina, kad bent kartą per metus, svarbiausios rizikos yra identifikuojamos, įvertinamos ir valdomos. Taip pat Valdyba užtikrina, kad rizika yra priimtina ir atitinka iš anksto nustatytas ribas. Detalesnės rizikų valdymo priemonės yra nustatytos Bendrovės veiklos procesus reglamentuojančiuose valdymo dokumentuose.

Generalinis direktorius užtikrina, kad Bendrovėje būtų sukurta efektyvi rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistema, Bendrovės generalinis direktorius užtikrina, kad rizikos valdymas ir vidaus kontrolė būtų deramai reglamentuoti, įgyvendinami, stebimi ir vėliau deramai vykdomi, vadovaujantis Valdybos patvirtintos politikos nuostatomis. Generalinis direktorius yra patvirtinęs parengtus rizikų valdymo ir vidaus kontrolės praktinio įgyvendinimo valdymo dokumentus visuose Bendrovei reikšminguose verslo procesuose, kontrolės priemonės taip pat yra įdiegtos pagrindinėse verslo informacinėse sistemose.

Reikšmingoms rizikos pobūdžio rizikoms taikomų valdymo dokumentų sąrašas bei rizikos valdymo priemonės apibendrintai yra pateikti 5 lentelėje „Rizikų apibūdinimas bei jų valdymo priemonės“.

Rizikų valdymo funkcijos aprašymas

Rizikų valdymo funkcija organizuota kaip Grupės rizikos valdymo funkcijos dalis, už kurią atsakingas Rizikų valdymo specialistas Baltijos šalims, teikiantis nepriklausomas ataskaitas rizikų valdymo klausimais tiesiogiai Bendrovės Generaliniam direktoriui, Valdybai ir Grupės Vyriausiajam rizikų valdymo pareigūnui. Rizikų valdymo funkcija atsakinga už rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos palaikymą ir tobulinimą ir už bendros rizikos būklės stebėseną. Rizikų valdymo funkcija ne rečiau kaip vieną kartą per metus inicijuoja ir organizuoja sistemingą ir visapusišką rizikos ir atitinkamų kontrolės priemonių vertinimo procesą. Procesas yra integruotas į metinį Bendrovės veiklos planavimo procesą. Rizikų vertinimo procese nustatyti rizikos rodikliai siejami su kiekvieno Bendrovės vadovo rezultatų suvestinės veiklos rodikliais. Šie rodikliai peržiūrimi kas ketvirtį, vadovaujantis nustatytais rizikos rodikliais, ir jais remiantis rengiamos ketvirtinės rizikos būklės ataskaitos.

Asmenys, atsakingi už rizikų valdymo ir atitikties funkcijas, užtikrina, kad Bendrovės valdymo dokumentai būtų tinkamai atnaujinami, tarpusavyje suderinti, apimtų svarbiausias veiklos sritis, taip pat, kad tokie dokumentai būtų tinkamai tvarkomi ir prieinami visiems darbuotojams pagal jų vykdomas funkcijas. Asmenys, atsakingi už rizikų valdymo ir atitikties funkcijas, kartu padeda apibrėžti ir nustatyti Bendrovei taikomus rizikų valdymo ir vidaus kontrolės procesų reikalavimus, taip pat apibrėžia ir nustato reikalavimus atitikties situacijos stebėsenai ir pranešimų apie incidentus / pažeidimus teikimo tvarką. Taipogi vysto metodus ir priemones tinkamam Bendrovės rizikos būklės nustatymui, įvertinimui ir informavimui apie ją. Rizikų valdymo specialistas taip pat atsakingas už savo rizikos ir mokymo vertinimo proceso moderavimą (ORSA) bei už Bendrovės Lietuvos bankui teikiamos ir viešai

atskleidžiamos informacijos (Pillar 3) teikimą, kaip apibrėžta direktyvoje Mokumas II bei Bendrovės valdybos patvirtintoje Politikoje dėl ataskaitų priežiūros institucijoms ir visuomenei rengimo.

Rizikų valdymo funkcija taip pat atsakinga už veiksmingą rizikų valdymo veiklos ir procesų Bendrovėje planavimą bei vykdymą. Tuo pat metu jis konsultuoja Bendrovę visais su rizikos valdymu susijusiais klausimais.

Informacija apie rizikos būklę kas ketvirtį teikiama Bendrovės generaliniam direktoriui ir Valdybai Rizikų valdymo ir atitikties bei Kapitalo būklės ataskaitose. Jeigu rizikos būklė arba taikomi procesai nėra patenkinami, siūlomi veiksmai Bendrovės procesų tobulinimui, siekiant sumažinti rizikos pasireiškimo galimą poveikį iki toleruojamo.

Rizikos valdymo procesas

Bendrovė taiko visapusišką požiūrį į rizikos valdymą. Rizikos valdymas yra neatsiejama Bendrovės verslo valdymo proceso dalis ir gali būti suskirstyta į tris etapus:

- Rizikos nustatymas, analizė ir įvertinimas.
- Veiksmų nustatymas ir įgyvendinimas.
- Rizikos matavimas, stebėjimas, komunikavimas ir informavimas.

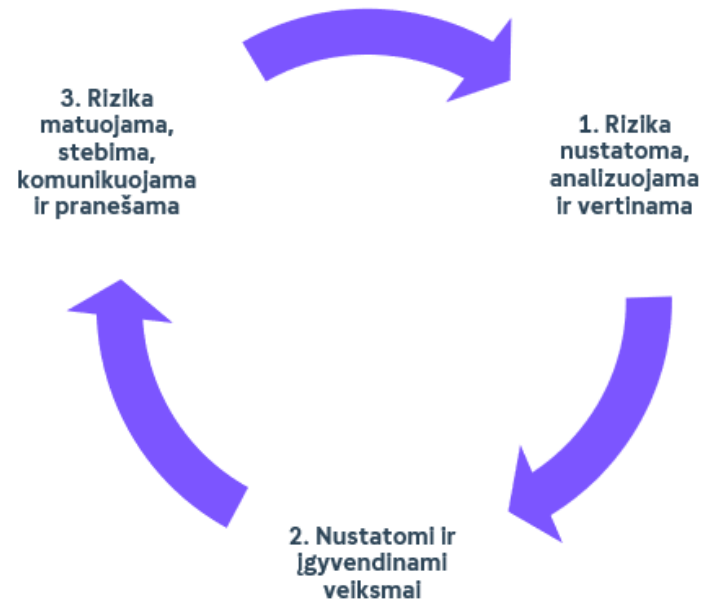
Pirmojo etapo tikslas yra sudaryti galimų įvykių, galinčių įtakoti verslo tikslus, sąrašą, įvertinti šių įvykių priežastis ir šaltinius, jų galimas pasekmes, taip pat tikimybę, kad jie įvyks, ir įvertinti tikimybę ir pasekmes, rodančias, kokia yra kiekvienos individualios rizikos poveikio reikšmė verslo procesams. Tokiu būdu rizikos prioretizuojamos ir nustatomos verslo procesams reikšmingos rizikos.

Antrame etape rizikai valdyti pasirenkama rizikos valdymo strategija: sumažinti, prisiimti, perduoti arba vengti rizikos. Visoms reikšmingoms rizikoms nustatomos rizikos valdymo priemonės, skirtos sumažinti įvykio tikimybę ir/ar sumažinant įvykio poveikį, jei jis įvyktų.

Trečiajame etape stebimos įgyvendinamos kontrolės priemonės, komunikuojama ir Bendrovės vadovybė informuojama apie rizikos būklę

3 paveikslėlyje pavaizduoti trys rizikų valdymo etapai.

3 pav. Trys rizikos valdymo etapai

Šie minėti etapai Bendrovėje vykdomi sistemingai, siekiant valdyti visas reikšmingą poveikį veiklos tikslams ir veiklos tęstinumui galinčias turėti rizikas, nepriklausomai nuo jų tikimybės. Rizikos yra vertinamos periodiškai metinio savo rizikos ir mokumo vertinimo proceso (ORSA) metu ir pagal poreikį:

- Prieš diegiant naują produktą/procesą/projektą arba vykdant jų pakeitimus.

- Prieš priimant Bendrovės veiklai reikšmingą sprendimą arba reikšmingai pasikeitus vidaus sąlygoms ar išorės aplinkybėms.

Periodinis rizikų identifikavimo ir vertinimo ciklas, kurio metu įvertinama veiklos funkcijų (procesų) rezultatų liekamoji rizika bei numatomas rizikų valdymo priemonių sustiprinimas ir bendras kapitalo poreikis, vykdomas kasmet veiklos tikslų proceso planavimo metu. Jo metu nustatomos rizikos (rizikos veiksniai), galinčios turėti neigiamos įtakos Bendrovės veiklos tikslams ir rezultatams.

Nustatytos rizikos vertinamos, atsižvelgiant į jų pasireiškimo tikimybę ir galimą poveikį veiklos tikslams ir rezultatams. Tokiu būdu įvertintoms rizikoms, kurių kompleksinis tikimybės ir poveikio įvertinimas viršija rizikos tolerancijos ribą, parenkamos valdymo priemonės, kurių įgyvendinimas sumažintų tikimybės ir (ar) poveikio įtaką taip, kad rizikos įtaka tikslams ir rezultatams atsidurtų rizikos tolerancijos (rizikos apetito) ribose.

Už rizikų identifikavimo, jų įtakos analizės įvertinimo, rizikų valdymo plano sudarymo ir nustatytų priemonių įgyvendinimo kontrolės proceso nustatymą atsakingas Rizikų valdymo specialistas Baltijos šalims. Už operatyvinį rizikų valdymą yra atsakingas rizikos šeimininkas (verslo proceso šeimininkas), išskyrus atvejus, kuomet Bendrovės valdybos sprendimu tokia atsakomybė paskiriama kitam Bendrovės padaliniiui ar darbuotojui. Rizikų valdymo ir atitikties departamentas organizuoja nepamatuotų rizikų įvertinimą mažiausiai vieną kartą per metus.

Vykdam rizikos stebėseną ir kontrolę, atliekama nuolatinė veiklos ir rizikos rodiklių nuokrypių nuo nustatytų ir Bendrovės valdybos patvirtintų limitų

peržiūra. Rizikų stebėseną vykdo rizikos šeimininkai savo atsakomybių ribose. Rizikų valdymo funkcija vykdo rizikos apetito bei visų Bendrovės rizikų limitų ir rizikos rodiklių stebėseną agreguotu lygiu bei teikia informaciją apie rizikos lygį Bendrovės vadovybei aptarimui bei sprendimų priėmimui.

Valdyba yra reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą per ketvirtį ir pagal poreikį, informuojama apie rizikos pobūdžio vertinimo rezultatus, apie kiekvienos rizikos raidą ir atitikimą nustatytam rizikos apetitui bei limitams. Pasikeitus rizikos lygiui neigiama linkme, visuomet teikiamos rekomendacijos bei priemonės, skirtos gerinti rizikos būklę, jos pristatomos Valdybai.

Kartą per metus Bendrovės generalinis direktorius teikia Valdybai ataskaitą apie Bendrovės rizikų valdymo ir vidaus kontrolės būklę.

Įvairių rizikų kategorijų valdymas

Bendrovei būdinga įvairaus pobūdžio rizika, kuri galėtų būti suskirstyta į tokias kategorijas: draudimo rizika, finansinės rizikos (rinkos rizika, kredito rizika, likvidumo rizika), operacinė (įskaitant atitikties) rizika, verslo ir strateginė rizika bei tvarumo (ESG) (įskaitant klimato kaitos riziką) rizika. Glaustai rizikos kategorijų apibūdinimas bei rizikos valdymo priemonės pateikiamos lentelėje žemiau, o plačiau rizikų apibūdinimas bei jų valdymo priemonės yra pateiktos šios ataskaitos C dalyje.

Šių rizikos kategorijų aprašymas bei jų valdymo priemonės pateiktos 5 lentelėje. Bendras visų rizikos kategorijų valdymo Bendrovėje tikslas yra užtikrinti, kad Bendrovės rizikos lygis visada atitiktų Bendrovės valdybos patvirtintą rizikos apetitą.

5 lentelė. Rizikų apibūdinimas bei jų valdymo priemonės

Rizikos kategorija	Rizikos valdymo priemonės	Valdymo dokumentai, reglamentuojantys rizikos valdymą
<p>Draudimo rizika</p> <p>Rizika, susijusi su draudimo sutarčių rizika, t.y. rizika, kad faktinės pajamos iš draudimo įmokų ir/ar žalų išmokų reikšmingai skirsis nuo planuotų</p>	<p>Bendrovės prisiimama dalis (retencija) nustato maksimalius nuostolius, kuriuos Bendrovė yra pasirengusi patirti, ir yra pagrindas Bendrovės perdraudimo programai sudaryti. Didžiausia galima retencija yra nustatyta Bendrovės valdybos patvirtintoje Kapitalo valdymo politikoje.</p> <p>Perdraudimo programos taikomos siekiant apsaugoti Bendrovę nuo didelių individualių įvykių, tokių kaip stichinės nelaimės ir nuo didelių individualių žalų.</p> <p>Bendrovės valdybos patvirtinta Draudimo veiklos valdymo politika nustato pagrindinius draudimo veiklos rizikos vertinimo reikalavimus, pagrindinių produktų vystymo ir tarifavimo procesų, vaidmenų ir atsakomybių principus. Draudimo produktų, kainodaros ir rizikos vertinimo departamentas Baltijos šalims yra atsakingas už Bendrovės draudimo veiklos valdymo politikos įgyvendinimą.</p> <p>Stebėseną ir atskaitomybę</p> <p>Draudimo veiklos rezultatų ir draudimo veiklos rizikos stebėjimas bei vertinimas yra pagrindinė nuolatinės draudimo veiklos rizikos valdymo sudedamoji dalis. Rezultatų ir prognozių ataskaitos, taip pat atskiros rizikų ataskaitos yra reguliariai teikiamos Valdybai.</p> <p>Vyriausiasis aktuaras rengia techninių atidėjinių ataskaitas. Už perdraudimo programas Bendrovėje atsakingas Analitikos, produktų ir kainodaros departamentas Baltijos šalims. Ši veikla yra dokumentuojama ir jos ataskaita kiekvienais metais yra pateikiama Valdybai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Draudimo veiklos valdymo politika • Kapitalo valdymo politika • Techninių atidėjinių politika • Produktų vystymo politika • Įgaliojimų gairės • Perdraudimo programa* • Rizikos apetitas*
<p>Finansinė rizika</p> <p>Rizika dėl palūkanų normos, infliacijos, valiutos, kredito, turto ir nuosavybės. Taip pat turto ir įsipareigojimų valdymas.</p>	<p>Finansinės rizikos (įskaitant rinkos riziką, kredito riziką ir likvidumo riziką) valdymas yra aprašytas kartu.</p> <p>Pagrindinis investicinės veiklos tikslas yra draudimo veiklos palaikymas užtikrinant draudimo veiklos įsipareigojimų vykdymą ir apsaugą nuo vertės svyravimų. Laisvos lėšos yra investuojamos siekiant prisidėti prie bendrų Bendrovės pelningumo tikslų, kontroliuojant neigiamą riziką.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Investavimo strategija • Investavimo veiklos politika • Kapitalo valdymo politika • Grupės politika dėl socialiai atsakingo investavimo

Investavimo strategiją tvirtina Bendrovės valdyba ir joje nustato užsienio valiutų pozicijų limitus, trukmės apribojimus, paskirstymo limitus skirtingoms turto klasėms, likvidumo, rizikos valdymo ir kredito paskirstymo rizikos valdymo reikalavimus. Investavimo strategijoje numatyti aukšto lygio principai, pagal kuriuos Bendrovėje nustatomi kredito limitai. Investavimo strategija nustato rizikos apribojimus tiek bendruoju lygmeniu, tiek pagal skirtingas rizikos ir investicijų rūšis, siekiant užtikrinti investicijų portfelio diversifikavimą. Sukurtas dinaminis rizikos valdymo modelis, kuris suteikia būtiną pagrindą adaptuoti riziką pasikeitus rinkos sąlygoms ir (arba) sumažėjus finansinėms pajamoms. Investicijos yra nuolat stebimos ir kontroliuojamos dėl atitikties Valdybos patvirtintai Grupės politikai dėl socialiai atsakingo investavimo.

Stebėsena ir atskaitomybė

Bendrovė yra sudariusi paslaugų sutartį su Gjensidige Forsikring ASA Investicijų efektyvumo ir rizikos įvertinimo skyriumi dėl Bendrovės investicinio portfelio veiklos rezultatų kontrolės ir ataskaitų teikimo. Šis skyrius rengia ir teikia Bendrovei mėnesines investicijų rezultatų ir rizikos ataskaitas apie visas lėšas, pajamas ir rizikos panaudojimą. Investicijų stebėjimui Bendrovėje rengiamos skirtingos ataskaitų rūšys (dienos, mėnesio, ketvirčio), siekiant užtikrinti, kad investicijos visada atitiktų Valdybos nustatytas ribas.

Operacinė rizika Operacinė rizika apibrėžiama kaip galimas įvykis arba aplinkybės, kurios gali kilti atliekant operacijas ir gali turėti finansinių padarinių ir/arba stipriai pakenkti Bendrovės reputacijai. Operacinė rizika gali kilti dėl žmogiškosios klaidos, trūkumų sistemose, klaidų procesuose arba išorinių įvykių.

Tarp veiksmingos vidaus kontrolės ir mažos operacinės rizikos yra glaudus ryšys. Visi vadovaujantys asmenys Bendrovėje yra atsakingi už rizikos valdymą savo atsakomybės srityse ir turi sugebėti įrodyti, kad taikomos kontrolės priemonės yra tinkamos ir veiksmingos. Rizikos įvertinimas reguliariai atnaujinamas bei, jei įvyksta pokyčių ar įvykių, dėl kurių pasikeičia rizikos būklė. Be to, nustatytas reikalavimas kasmet peržiūrėti ir įvertinti situaciją, susijusią su operacine rizika. Operacinė rizika valdoma organizacinėmis, administracinėmis ir techninėmis kontrolės priemonėmis (valdymo dokumentai, įgaliojimai, limitai, ataskaitos ir pan.). Operacinės rizikos incidentai valdomi vadovaujantis Operacinės rizikos įvykių valdymo tvarka.

Bendrovė netoleruoja operacinės rizikos. Rizikos valdymas vykdomas nustatant, įvertinant ir valdant reikšmingą riziką. Valdyba yra patvirtinusi bendrą rizikos apetitą. Metiniame rizikos vertinimo procese ir nuolatinuose

- Instrukcija dėl neįtraukimo ir nuosavybės teisių naudojimo
- Rizikos apetitas*

- Operacinės rizikos valdymo politika
- Atitikties rizikos valdymo politika
- Grupės Informacijos saugumo politika
- Operacinės rizikos įvykių valdymo tvarka
- Etikos taisyklės
- Grupės informacijos valdymo politika
- Grupės pirkimų politika
- Kiti

tolesniuose veiksmuose visose verslo srityse naudojama Bendrovės valdybos patvirtinta rizikos matrica. Siekiant efektyviai valdyti riziką, Bendrovėje yra aiškiai apibrėžtos atskaitomybės linijos ir atsakomybės.

Identifikuojant riziką remiamasi Bendrovės nustatytais pagrindiniais tikslais, veikla, rezultatais ir kritiniais procesais. Rizikos vertinimai kasmet atliekami visose verslo srityse. Bendrovės strategijos planavimo proceso metu nustatomos ir įvertinamos tendencijos bei scenarijai, susiję su globalizacija, technologijomis, tvarumu ir demografija. Tuomet svarstoma, kaip šie veiksniai galėtų paveikti konkurencinę situaciją ir Bendrovės veiklos sąlygas. Vadovai ir specialistai, vadovaudamiesi Valdybos patvirtinta rizikos matrica, riziką identifikuoja, įvertina ir nustato prioritetus. Matricoje yra reikšmingumo skalė, taip pat taisyklės tiems atvejams, kai rizikos lygis laikomas dideliu. Didelės rizikos atvejais (matricoje žymima kaip vidutinė (gintarinė) ir didelė (raudona) rizika) verslo sritys įgyvendina rizikos valdymo priemones. Šie sprendimai yra dokumentuojami kaip rizikos vertinimo dalis. Visi rizikos įvertinimo rezultatai yra tinkamai įforminami dokumentuose.

Stebėsena ir atskaitomybė

Atliekant metinį Bendrovės operacinės ir strateginės / verslo rizikos vertinimą, reikšmingiausia rizika yra agreguojama Bendrovės ir Grupės lygmenyse ir rezultatas teikiamas Valdybai Bendrovės lygiu bei Grupės rizikos kontrolės komitetui Grupės lygiu. Visa reikšminga rizika yra nuolat stebima, apie jos lygį pranešama Bendrovės Valdybai, apie riziką, įtrauktą į Grupės rizikų sąrašą, informuojama Bendrovės Valdyba bei Grupė. Atskiri verslo padaliniai apie reikšmingą riziką savo srityje bei riziką mažinančias priemones nuolat praneša Rizikos valdymo ir atitikties departamentui.

Visi vadovai Bendrovėje yra atsakingi už operacinės ir strateginės rizikos nustatymą, vertinimą ir valdymą savo atsakomybės srityje. Rizikos mažinimo priemonių poveikis, taip pat poreikis imtis papildomų priemonių, vertinamas nuolat. Antrosios ir trečiosios linijų užduotis yra užtikrinti, kad būtų laikomasi rizikos valdymo proceso ir, kad sprendimai dėl rizikos prisiėmimo būtų priimami tinkamu lygiu. Jei antroji ar trečioji gynybos linija mano, kad rizikos valdymas yra nepakankamas verslo srityje, ji turi pareigą apie tai nepriklausomai pranešti.

Atitikties rizika Atitikties rizika yra operacinės rizikos dalis ir apibrėžiama kaip rizika, kad dėl teisės aktų ar vidaus dokumentų nesilaikymo Gjensidige bus skirtos sankcijos, ji patirs finansinių nuostolių arba bus padaryta žala reputacijai.

Žr. išsamiau Operacinė rizika dalyje.

- Etikos taisyklės
- Atitikties rizikos valdymo politika
- Asmens duomenų tvarkymo valdymo dokumentai
- Grupės politika dėl Valdybos, Generalinio direktoriaus, de facto vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo
- Pažeidimų ir piktnaudžiavimo, įskaitant korupciją, valdymo politika ir instrukcija
- Grupės politika dėl viešai neatskleistos informacijos
- Grupės pinigų plovimo prevencijos politika
- Grupės pirkimų politika
- Grupės užsakomųjų paslaugų politika (outsourcing)
- Tvarkos dėl valdymo dokumentų
- Tvarumo politika
- Klientų skundų valdymo politika ir tvarka
- Kiti

Verslo ir strateginė rizika

Rizika yra susijusi su negalėjimu parengti ir įgyvendinti verslo planų ir strategijų, priimti sprendimų, paskirstyti išteklių ir reaguoti į aplinkos pokyčius

Strateginės ir verslo rizikos vertinimas yra strateginės analizės dalis ir yra integruotas į strategijos procesą vadovybės ir Valdybos lygmeniu. Bendrovėje taikomas metinis rizikos vertinimo procesas, kuris yra integruotas į bendrą Bendrovės planavimo procesą visuose padaliniuose kaip verslo peržiūros dalis.

Žr. išsamiau Operacinė rizika dalyje.

- Grupės rizikos valdymo ir vidaus kontrolės politika
- ORSA politika
- Rizikos apetitas*

Tvarumo (ESG) rizika (įskaitant Klimato kaitos riziką)

Rizika yra susijusi su aplinkos, socialiniu ar valdymo įvykiu arba sąlyga, kuriai įvykiu, galėtų būti sukeltas realus ar potencialus neigiamas poveikis investicijų ir/ar atsakomybės vertei.

Atsakingu už tvarumo rizikos sistemos vystymą ir veiklos koordinavimą yra paskirtas Strategijos ir projektų valdymo departamento vadovas. Bendrovė laikosi Jungtinių Tautų Pasaulinio susitarimo principų ir integruoja Jungtinių Tautų tvarumo tikslus į savo veiklą, daugiausia dėmesio skirdama toms sritims, kurios yra labiausiai susijusios su Bendrovės verslo modeliu. Siekiama, kad Bendrovės operacijos darytų minimalų neigiamą poveikį natūraliai aplinkai. Bendrovė stengiasi tiek pati, tiek dirbdama su partneriais sumažinti aplinkos užterštumą ir užtikrinti efektyvų energijos vartojimą, įskaitant atliekų perdirbimą, kiek tai įmanoma.

Bendrovė siekia prisidėti prie visuomenės žinių apie klimato kaitos poveikį vykdydama draudimo veiklą, teikdama informaciją, bendradarbiaudama finansų bei, pagal galimybes, kituose sektoriuose.

Klimato kaitos rizika padalinta į trys sub-kategorijas. 1) Fizinė rizika, t. y. rizika, susijusi su fizine žala dėl klimato kaitos, 2) Pereinamojo laikotarpio rizika, t. y. ekonominė rizika, susijusi su perėjimu prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos, 3) atsakomybės rizika, t. y. bylinėjimosi rizika dėl indėlio į klimato kaitą arba nesugebėjimas tinkamai valdyti klimato rizikos.

2021 m. bendrovėje atliktas pirmasis klimato kaitos rizikos vertinimas, 2023 rizika buvo toliau stebima ir papildomai vertinama atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, bei ESG rizikos reikšmingumo vertinimą.

Stebėseną ir atskaitomybę

Tvarumo rizikos stebėjimas ir atskaitomybė yra neatsiejamas nuo ketvirtinio stebėsenos ir atskaitomybės proceso Bendrovėje.

- Tvarumo politika
- Draudimo veiklos valdymo politika
- Produktų vystymo politika
- Grupės pirkimų politika
- Grupės užsakomųjų paslaugų politika (outsourcing)
- Investavimo veiklos politika
- Grupės rizikos valdymo ir vidaus kontrolės politika
- Grupės politika dėl socialiai atsakingo investavimo

---

*Nėra valdymo dokumentas, tačiau įtrauktas į rizikų valdymą dėl savo svarbos

---

Savo rizikos ir mokumo vertinimas (ORSA)

ORSA įgyvendinamas kaip pagrindinis rizikos valdymo ir kontrolės įrankis, kuris užtikrina, kad Valdyba, priimdama sprendimus, turėtų pakankamai informacijos ir galėtų įvertinti, ar Bendrovės rizikų visuma atitinka priimtą

rizikos lygį ir limitus. Be to, vykdamas ORSA procesą dokumentais pagrindžiama, kad Bendrovė turi pakankamai kapitalo Bendrovės rizikai padengti tiek konkrečiu momentu, tiek ir per visą planuojamą laikotarpį. Todėl ORSA ataskaita yra Bendrovės kapitalo plano ir su kapitalu susijusios padėties vertinimo pagrindas.

ORSA procesas reglamentuotas Bendrovės valdybos patvirtintoje ORSA politikoje ir gali būti apibūdintas kaip tęstinis procesų ir procedūrų, kurias Bendrovė naudoja nustatyti, įvertinti, valdyti ir stebėti rizikas, su kuriomis Bendrovė susiduria ar gali susidurti trumpuoju ar ilguoju laikotarpiu, taip pat nustatyti susijusius kapitalo reikalavimus, rinkinys. ORSA ataskaitoje nurodytas Bendrovės mokumo reikalavimas, atsižvelgiant į Bendrovei būdingą rizikos pobūdį, Bendrovės kapitalo planas ir aptariamos kapitalizacijos priemonės susidarius neįprastai su kapitalu susijusiai padėčiai (testavimas nepalankiausiomis sąlygomis).

ORSA procesas Bendrovėje apima šiuos pagrindinius procesus per kalendorinius metus:

- Rizikos struktūros nustatymas.
- Rizikos apetito nustatymas.
- Metinis rizikos ir vidaus kontrolės vertinimo procesas.
- Ketvirtinės ataskaitos dėl rizikos būklės, įskaitant rizikos apetitą.
- Bendrovės rizikos pobūdžio kapitalo prognozės, lyginant su Bendrovės rizikos apetitu, taip pat jautrumo vertinimai ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.
- Aktuarų indėlis techninių atidėjinių įvertinime.

ORSA yra pagrįstas Bendrovės strategija ir valdymo prognozėmis, bet tuo pačiu naudojama kaip pagrindas strateginių sprendimų priėmimui, vertinant rizikos pobūdį ir kapitalo poreikį alternatyvioms strateginėms iniciatyvoms per visą planuojamą laikotarpį. ORSA proceso įvesties ir rezultatų apžvalga pateikta 4 paveikslėlyje.

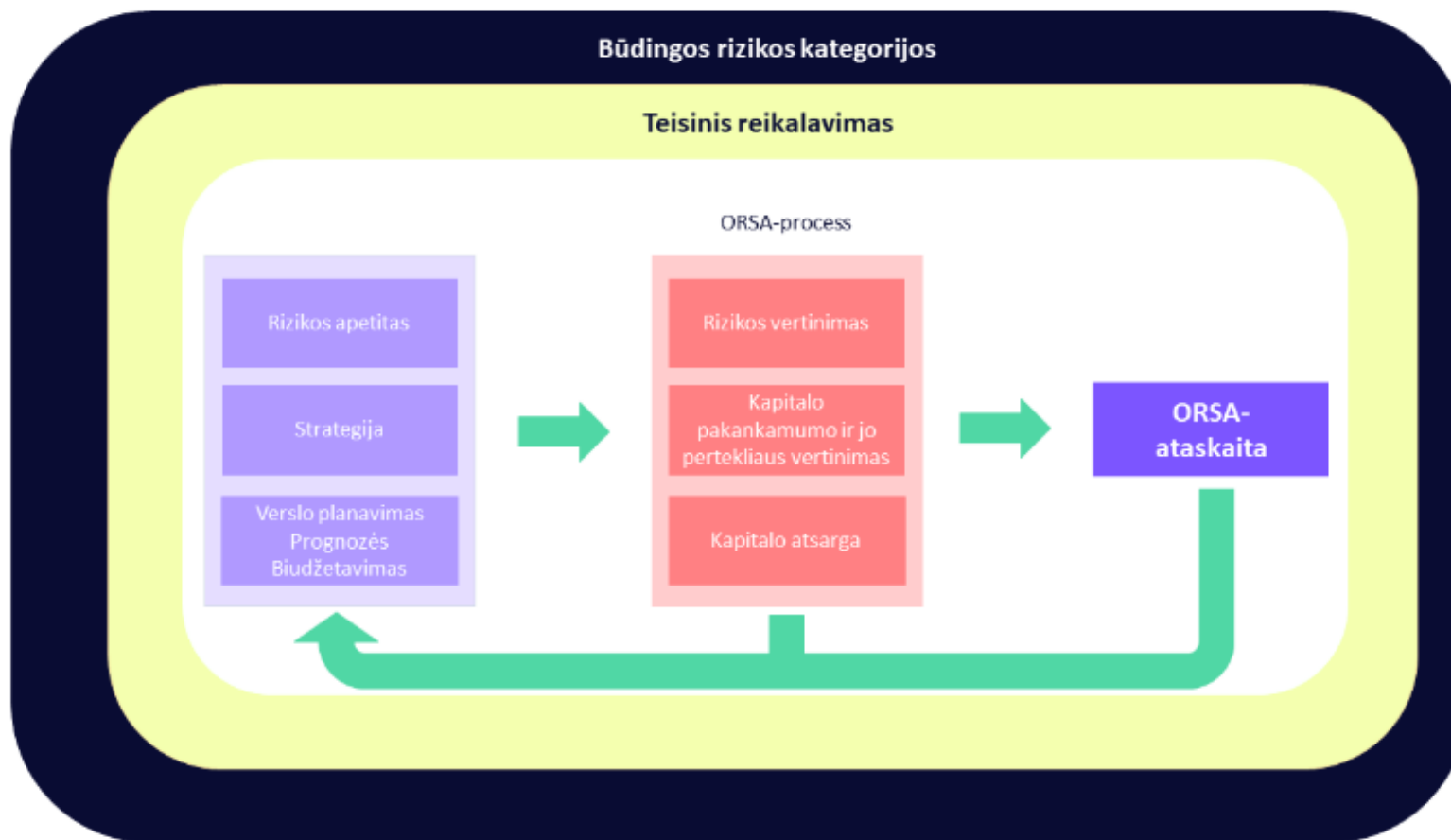
ORSA procesą valdo Bendrovės valdyba. Procesas organizuojamas taip, kad Valdyba bet kuriuo metu galėtų nustatyti reikalavimus ir reikalauti paaiškinti procesus bei rezultatus. Be to, Valdyba vertina strategijos poveikį kapitalui prognozuojamuoju laikotarpiu. Valdyba tvirtina galutinę ORSA ataskaitą ir tvirtina ORSA politiką.

Bendrovės generalinis direktorius užtikrina, kad ORSA procesas būtų vykdomas vadovaujantis Valdybos nustatyta tvarka. Nuolatinis nepertraukiamas ORSA procesas ir jo rezultatai peržiūrimi Valdybos posėdžių metu. Bendrovės Rizikų valdymo specialistas yra atsakingas už ORSA procesą ir galutinės ataskaitos parengimą. Vidaus audito funkcija atlieka nepriklausomą ORSA ataskaitos peržiūrą prieš teikiant ataskaitą Valdybai tvirtinti. ORSA procesas yra jungiamoji rizikų valdymo veiklos ir rizikos valdymo sistemos grandis.

ORSA procesas atliekamas ne rečiau nei vieną kartą per metus. Reikšmingai pasikeitus Bendrovės rizikos ar kapitalo situacijai, turi būti atliekamas neeilinis ORSA vertinimas. Reikalavimas atlikti neeilinį ORSA vertinimą grindžiamas vadovybės ir Valdybos sprendimais.

Bendrovės ORSA procesas buvo nuosekliai vykdomas ataskaitiniais 2023 m., atsižvelgiant į patvirtintą Bendrovės valdybos ORSA planą, buvo atlikti planiniai metiniai strateginės bei operacinės rizikos vertinimai, kylančių rizikų apžvalga bei ESG rizikos materialumo vertinimas, rezultatai buvo pateikti Valdybai, aptarti bei į juos atsižvelgta. Taip pat buvo atlikti neplaniniai operacinės rizikos vertinimai strateginiuose projektuose, kurių rezultatai pateikti bei rizikos būklės tobulinimo priemonės buvo pasiūlytos Rizikų ir atitikties funkcijų ketvirtinėse ataskaitose, teiktose Valdybai.

4 pav. ORSA proceso įvesties ir rezultatų apžvalga

Ketvirtinėse Rizikų valdymo ataskaitose bei Vyr. aktuario ketvirtinėse ataskaitose detalai aprašoma bendra Bendrovės rizikos ir techninių atidėjinių būklė, rizikos apetito laikymasis, kiekvienos rizikos (strateginės, draudimo, finansinių, operacinės, atitikties bei kylančių) Valdybos patvirtintų limitų laikymasis bei pagrindiniai darbai ir rekomendacijos rizikos būklės tobulinimui

per ataskaitinį ketvirtį. Valdyba visuomet turi aktualią informaciją apie rizikų būklę ir jų lygį Bendrovėje ir į ją atsižvelgia priimdama reikšmingus sprendimus.

Bendrovės 2023 m. įgyvendintas ORSA procesas parodė, kad Bendrovė turės pakankamai kapitalo visą prognozuojamą 2023-2027 metų laikotarpį. Mokumo situacija parodo kapitalo perviršį prognozuojamo laikotarpio pradžioje. Pagrindinius Bendrovės veiklos rizikos valdymo instrumentus sudaro veiksmingos perdraudimo programos, mažos rizikos investavimo strategija, konservatyvi dividendų politika. Draudimo veiklos rizika prognozuojamu laikotarpiu išlieka pagrindine. Kapitalo pakankamumas yra patenkinamas testuojant bazinį scenarijų, tačiau testuojant nepalankiausiomis makroekonominėmis sąlygomis mokumo rodiklis gali nukristi žemiau 100%.

Mokumo kapitalo poreikį Bendrovė apskaičiuoja taikydama standartinę formulę.

B.4 Vidaus kontrolės sistema

Vidaus kontrolės sistema

Bendrovės vidaus kontrolės sistema sukurta išlaikyti Bendrovės riziką priimtina lygyje. Vidaus kontrolės sistema yra rizikos valdymo sistemos dalis, kuri organizuota pagal trijų linijų principą, aprašytą šios Ataskaitos B1 ir B3 dalyse.

Vidaus kontrolės sistema grindžiama penkiais integruotais ir kartu veikiančiais elementais:

- Kontrolės aplinka.
- Rizikos vertinimas.
- Kontrolės veikla.
- Informavimas ir komunikacija.
- Veiklos stebėseną.

Kontrolės aplinka

Bendrovės vidaus kontrolės aplinka apima etikos vertybes, tinkamą organizacinę struktūrą su pareigų paskirstymu, atskyrimu bei atskaitomybe.

Visos Bendrovės veiklos sritys turi tinkamą dokumentuotą organizacinę struktūrą, aiškias atskaitomybės linijas ir suteiktus įgaliojimus. Bendrovėje yra parengti visų pagrindinių procesų aprašymai. Bendrovės įgyvendintas metinis veiklos tęstinumo planavimo procesas, jame numatytos vadovybės pareigos, o šio proceso įgyvendinimo ataskaitos teikiamos Valdybai.

Rizikų vertinimas

Bendrovė vertina visą reikšmingą riziką ir skatina diskutuoti apie tai, kokią įtaką galimi įvykiai turėtų siekiant nustatytų tikslų. Spręsdama dėl rizikos valdymo būdų, Valdyba aiškiai nustato rizikos ir vidaus kontrolės valdymo politiką, numatančią, kokia rizika yra priimtina atitinkamoje srityje, t. y., kokia yra toleruojama likutinė rizika.

Kontrolės veikla

Bendrovė savo veikloje taiko prevencinės ir paskesniosios kontrolės priemones.

Kontrolės priemonių tikslas yra prisidėti prie Bendrovės tikslų pasiekimo užtikrinimo bei nustatyti nepageidaujamas tendencijas tinkamu laiku. Įvairios kontrolės priemonės taikomos visais Bendrovės lygiais atsižvelgiant į priimtina rizikos lygį. Rizikos vertinimas yra atskaitos taškas nustatant atitinkamą verslo srities kontrolės lygį. Tinkamai įvertinus rizikos lygį nustatomas didesnis ar mažesnis kontrolės veiklos poreikis.

Daugeliu atvejų rizikos valdymas vykdomas taikant kontrolės priemones. Todėl šių priemonių pobūdis ir taikymo sritis gali būti labai skirtinga.

Kontrolės priemonių tipai pateikti 5 paveikslėlyje:

5 pav. Kontrolės priemonių tipai

Bendrovės vidaus kontrolės sistemos kontrolės elementų pavyzdžiai:

Organizacinė struktūra: visos verslo sritys yra tinkamai organizuotos, yra nustatytos aiškios atskaitomybės linijos.

- Autorizacijos matrica: griežtas įgaliojimų delegavimas.
- Procesų aprašymai: visų svarbių verslo sričių procesai reglamentuoti.
- Įgūdžiai ir kompetencija: visi darbuotojai turi pareigybės instrukcijas ir reikiamą kompetenciją atlikti pavestas užduotis.
- Tinkamumo vertinimas: valdyba, aukštesnieji vadovai ir svarbiausias personalas vertinami individualiai.

- Atlygis: yra tinkamai dokumentuota atlygio sistema, nustatanti aiškius pagrindinio ir kintamo atlygio režius, kuri prisideda prie gero rizikos valdymo ir riboja galimų interesų konfliktų atsiradimą.
- Incidentai: yra nustatyta tvarka, skirta nustatyti, pranešti ir valdyti operacinės rizikos incidentus.
- Kontrolės vertinimai: visų verslo sričių vadovai savo atsakomybės srityje kuria, įgyvendina ir stebi vidaus kontrolės priemonių veiksmingumą ir pagal poreikį imasi tinkamų kontrolės priemonių.
- Vidinė atskaitomybė: yra nustatyti procesai, skirti užtikrinti, kad vidaus valdymo informacija būtų patikima, aktuali ir pakankama.
- Išorės ataskaitos: yra nustatyti procesai, skirti užtikrinti, kad išorės atskaitomybė atitiktų teisės aktų bei rinkos reikalavimus.

Bendrovėje yra atliekama nuolatinė veiklos ir patvirtintų pagrindinių rizikos rodiklių nuokrypių nuo patvirtintų limitų stebėseną ir kontrolę detaliu verslo procesų bei agreguotu Bendrovės lygiu.

Informavimas ir komunikacija

Reikalavimų ir principų komunikavimas yra labai svarbi vidaus kontrolės sistemos dalis. Bendrovės informavimo sistema užtikrina nuolatinį, tikslų, saugų ir operatyvų informacijos perdavimą visais Bendrovės lygiais, sudaro sąlygas nustatyti, įvertinti ir kontroliuoti rizikas, Bendrovės finansinę būklę, veiklos efektyvumą ir leidžia laiku priimti su rizikos valdymu ir Bendrovės valdymu susijusius tinkamus sprendimus. Bendrovėje sukurta sistema, užtikrinanti patikimos ir tinkamos vidaus bei išorės informacijos, turinčios įtakos priimant sprendimus, pateikimą laiku ir tinkama forma. Ši sistema taip pat užtikrina, kad visi Bendrovės darbuotojai būtų susipažinę ir išmanę Bendrovės vidaus teisės aktus bei procedūras, susijusias su jų pareigomis ir atsakomybe. Taip pat labai svarbu, kad už sprendimų priėmimą atsakingi asmenys yra informuojami apie nustatytas rizikas ir įvykusius incidentus. Bendrovėje veikia sisteminga incidentų pranešimo ir valdymo procedūra.

Bendrovėje vykdomi nuolatiniai vadovų ir pagrindinių funkcijų darbuotojų mokymai bei priežiūra.

Bendrovėje siekiama sukurti aukštą operacinės rizikos įvykių registravimo ir valdymo kultūrą bei užtikrinti procesų tobulinimą vertinant tokius įvykius.

Vidaus kontrolės sistemos stebėseną

Pirmoji linija atsakinga už vidaus kontrolės sistemos valdymą atitinkamoje atsakomybės srityje vykdamas kasdienę verslo veiklą. Pranešimai apie incidentus teikiami nuolat, jų nagrinėjimo kontrolę vykdo pirmoji ir antroji gynybos linija (rizikų valdymo funkcija ir atitikties funkcija). Metinę procesų, rizikų ir kontrolės priemonių peržiūrą atlieka Bendrovės rizikų valdymo funkcija.

Bendrovėje rizikos valdymo funkciją ir atitikties funkciją vykdo Rizikų valdymo ir atitikties departamentas, kuris stebi ir kontroliuoja, kaip Bendrovėje įgyvendinama vidaus kontrolės sistema.

Vidaus audito funkcija reguliariai atlieka nepriklausomus įvairių Bendrovės vidaus kontrolės sistemos dalių auditus.

Bendrovėje per ataskaitinį laikotarpį nebuvo jokių kitų nei aprašyti esminių pokyčių vidaus kontrolės sistemoje.

Atitikties funkcija

Atitikties funkcija yra nepriklausoma funkcija, kuri atsakinga už atitikties rizikos valdymą (identifikavimą, vertinimą, konsultavimą, stebėjimą ir atskaitomybę). Atitikties rizika yra rizika, kad Bendrovė gali prarasti reputaciją, jai gali būti taikomos sankcijos ir (arba) ji gali patirti finansinių nuostolių pažeidimus įstatymais, kitus teisės aktus ar Bendrovės vidaus taisykles. Atitikties funkcija taip pat apima Bendrovės duomenų apsaugos pareigūno (DAP) pareigas. Tai reiškia atsakomybę už atitikties rizikos nustatymą, vertinimą, konsultavimą, stebėseną ir ataskaitų apie riziką teikimą vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais privatumo apsaugą.

Atitikties funkcijai vadovauja už atitikties vertinimo funkciją atsakingas asmuo, kuris yra atskaitingas Bendrovės valdybai. Ši funkcija yra centralizuotos Grupės atitikties funkcijos, kuriai vadovauja Grupės vyriausiasis atitikties pareigūnas, dalis.

Atitiktis yra integruota ir neatskiriama Bendrovės procesų dalis. Visi vadovai ir darbuotojai yra atsakingi už visų vidaus ir išorės teisės aktų laikymąsi. Įstatymai ir kiti teisės aktai yra nuosekliai sekami ir jų laikomasi, vykdamas verslo procesus. Kiekvienas Bendrovės vadovas yra atsakingas už atitikties rizikos valdymą atitinkamoje jo atsakomybės srityje ir už veiklos atitiktį teisės aktų bei Bendrovės vidaus teisės aktų reikalavimams. Atitikties funkcija padeda Bendrovei nustatyti, vertinti atitikties riziką, teikia konsultacijas, vykdo stebėseną ir teikia ataskaitas apie atitikties rizikos būklę Bendrovėje. Atitikties funkcija vaidina svarbų vaidmenį, užkertant kelią atitikties rizikos pasireiškimui. Tuo tikslu imamas reikalingų veiksmų, įskaitant tyrimus, teikiamas konsultacijas, dalijimąsi informacija ir mokymą Bendrovei svarbiais atitikties ir reguliavimo klausimais.

Bendrovės atitikties rizikos valdymas yra integruotas į Bendrovės rizikų valdymo sistemą ir yra nenutrūkstamas bei rizikos vertinimu pagrįstas (angl. *risk-based approach*) procesas, kurio metu valdoma atitikties rizika, būdinga visai Bendrovei. Bendrovės valdybos patvirtinta ir, ne rečiau kaip vieną kartą per metus, atnaujinama Atitikties rizikos valdymo politika nustato pagrindinius reikalavimus Bendrovės atliekamai atitikties funkcijai bei įtvirtina atitikties rizikos valdymo principus, leidžiančius identifikuoti, vertinti, stebėti ir mažinti atitikties riziką. Atitikties funkcija rengia metinį atitikties veiklos planą, vadovaujasi rizikos vertinimu pagrįstu metodu daugiausiai dėmesio skiriama toms sritims, kurių atitikties rizika yra identifikuota kaip didžiausia.

Išorės ar vidaus teisės aktų nesilaikymo atvejai ar jų pažeidimai registruojami operacinės rizikos įvykių registre. Kiekvienas darbuotojas, pastebėjęs pažeidimo atvejį, kai nesilaikoma teisės aktų ar vidaus taisyklių reikalavimų, privalo nedelsdamas tokį atvejį užregistruoti. Visos išvados, įskaitant duomenis apie pažeidimus, apibendrinamos atitikties ataskaitose, kurios

kiekvienais metais teikiamos Valdybai, Generaliniam direktoriui ir Grupės vyriausiajam atitikties pareigūnui. Be to, atitikties klausimai aptariami Valdybai, Generaliniam direktoriui ir Grupės vyriausiajam atitikties pareigūnui teikiamoje ketvirčio Atitikties ataskaitoje.

B.5 Vidaus audito funkcija

Vidaus auditas (vidaus audito funkcija) - tai nepriklausoma, objektyvi užtikrinimo funkcija, padedanti Valdybai ir Generaliniam direktoriui vykdyti savo pareigą stebėti ir kontroliuoti Bendrovės riziką.

Pagrindinė vidaus audito funkcija - stebėti ir tikrinti Bendrovės rizikos valdymo, vidaus kontrolės ir valdymo procesus.

Vidaus auditas yra trečioji Bendrovės grandis. Vidaus auditas atlieka nepriklausomą Bendrovės rizikos vertinimą, o jo apimtis apima visą Bendrovės veiklą.

Vidaus auditui vadovauja Vidaus audito direktorius. Valdyba skiria ir atleidžia vidaus audito direktorių bei tvirtina jo darbo sąlygas. Vidaus audito direktoriui neleidžiama gauti darbo užmokesčio, priklausančio nuo finansinių rezultatų.

Nepriklausomumas ir objektyvumas

Bendrovė valdyba tvirtina vidaus audito politiką, reglamentuojančią vidaus audito tikslą, organizaciją, metodikas, atsakomybes ir uždavinius, audito planavimą, ataskaitų teikimą, teises ir pareigas, pagrindinius principus, kvalifikacinius reikalavimus, taip pat vidaus audito funkcijos darbo kokybės užtikrinimą.

Vidaus audito direktorius nustato ir tvarko išsamius vidaus audito darbo nuostatus, įgyvendinami bendruosius vidaus audito politikoje nustatytus reikalavimus. Vidaus audito veikla atliekama nepriklausomai, be jokios nepageidaujamos įtakos. Ši taisyklė taip pat taikoma ir audito projektų

pasirinkimui, pasirinkamai metodologijai, audito veiklos pasirinkimui, dažnumui, laiko nustatymui ir ataskaitų teikimui.

Vidaus audito darbuotojai turi išlaikyti profesinį objektyvumą gaudami, vertindami ir perduodami informaciją, susijusią su tikrinama veikla ar procesu. Vidaus audito srityje dirbantys darbuotojai negali prisiimti atsakomybės už vidaus kontrolės priemonių įgyvendinimą, procedūrų kūrimą, sistemų diegimą ar apskaitos dokumentų rengimą, nes tai gali pakenkti vidaus audito nepriklausomumui ir objektyvumui. Vidaus audito darbuotojai turi imtis atitinkamų priemonių, kad sumažintų bet kokio interesų konflikto riziką.

Vidaus audito direktorius ne rečiau kaip kartą per metus Valdybai patvirtina, kad atlikdamas vidaus audito užduotis, Vidaus auditas buvo nepriklausomas ir vykdomas kokybės užtikrinimas.

Pareigos ir užduotys

Pagrindinė vidaus audito pareiga yra stebėti ir tikrinti, koku mastu:

- Įgyvendinta Bendrovės strategija.
- Bendrovės veikla ir jos naudojami ištekliai atitinka numatytus tikslus.
- Tinkamai laikomasi teisės aktų ir priežiūros institucijų reikalavimų, taip pat vidaus politikų ir gairių.
- Finansinė ir veiklos informacija yra patikima ir kokybiška.
- Turtas yra tinkamai apsaugotas.

Be kita ko, remiantis rizikos vertinimu, reguliariai turi būti tikrinamos šios sritys:

- Kiekybinis rizikos nustatymas ir valdymas.
- Tarptautinės sankcijos, kova su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu.
- IT, IRT ir informacijos saugumas.

Vidaus auditas taip pat teikia pagal teisės aktus privalomus patikimus, pvz. tvarumą.

Vidaus auditas atlieka savo darbą pagal teisės aktus, taikomus vidaus audito funkcijai finansų įstaigose, įskaitant tarptautinius profesinius vidaus audito veiklą reglamentuojančius standartus.

Audito planas

Bendrovės Valdyba aktyviai dalyvauja diskusijose, svarsto strateginius klausimus ir tvirtina vidaus audito metinį planą. Vidaus audito metiniame plane atsižvelgiama į rizikos ir reikšmingumo vertinimą, taip pat į biudžete numatyto išlaidas bei vidaus ir biudžetinio laikotarpio vidaus ir išorės išteklių poreikius.

Nukrypimams nuo patvirtinto plano, prioritetų pakeitimams ir naujiems vidaus audito projektams, įskaitant visus pakeitimus, kuriems reikia papildomų išlaidų, reikalingas Valdybos pritarimas.

Ataskaitų teikimas

Vidaus auditas bent kartą per metus pateikia Valdybai ataskaitą, kurioje įvertinama, ar Bendrovės rizikos valdymas, vidaus kontrolė ir valdymas atitinka vidaus ir išorės gaires. Ataskaitoje sujungiami atliktų auditų rezultatai, įskaitant teiginius, rekomendacijas ir bendrus vertinimus, kartu su atliktų auditų ir bet kokių nukrypimų nuo metinio vidaus audito plano santrauka.

Vidaus auditas apie atliktų auditų rezultatus, pareiškimus, rekomendacijas ir bendrus vertinimus praneša kitame planuojamame Valdybos posėdyje. Ataskaitoje apibendrinami visi klausimai, kuriems nustatyta nepatenkinama būklė, taip pat apibendrinamos visos priimtinos, tačiau patobulinimų reikalaujančios sritys, kurios gali pagerinti rizikos valdymą, vidaus kontrolę ir valdymo procesus.

Vidaus auditas stebi planuojamų veiksmų nepatenkinamose srityse būklę ir į savo pusmečio ataskaitas Valdybai įtraukia veiksmų ir pažangos stebėseną iki veiksmų įgyvendinimo.

B.6 Aktuarinė funkcija

Bendrovės aktuarinė funkcija yra nepriklausoma kontrolės funkcija, vykdoma Bendrovės aktuarų skyriaus, kuris yra atsakingas už aktuarinės funkcijos įgyvendinimą Bendrovėje. Ši funkcija užtikrina Bendrovės techninių atidėjinių bei draudimo veiklos rezultatų skaičiavimų korektiškumą. Tai apima techninių atidėjinių patvirtinimą (validation) bei nuomonės apie rizikos prisiėmimo politiką ir persidraudimo programą pateikimą.

Patvirtinant techninius atidėjinius atliekamas nepriklausomas atidėjinių perskaičiavimas kartu su taikomų metodų bei prielaidų tinkamumo vertinimu, taip pat vertinamas duomenų kokybės pakankamumas bei procesų ir naudojamų sistemų tinkamumas ir kontrolės efektyvumas.

Aktuarų skyrius sudarytas iš dviejų grupių, kuriose vieni aktuarai atsakingi už techninių atidėjinių skaičiavimą, kiti yra Aktuarinės funkcijos dalis ir vykdo kontrolę. Tokia organizacinė struktūra užtikrina Aktuarinės funkcijos nepriklausomumą.

Aktuarinė funkcija įgyvendinama pagal direktyvos Mokumas II reikalavimus.

Vyriausiasis aktuaras bent kartą per metus teikia ataskaitą apie visus svarbiausius aktuarinės funkcijos atliktus darbus ir jų rezultatus, kurioje aiškiai nurodo trūkumus ir pateikia rekomendaciją, kaip tokie trūkumai gali būti pašalinti. Ataskaita skirta Generaliniam direktoriui ir Valdybai.

B.7 Veiklos ranga

Veiklos ar funkcijų perdavimui vykdyti tretiesiems asmenims taikomi reikalavimai ir principai, apibrėžti Politikoje dėl užsakomųjų paslaugų, kurią

tvirtina Valdyba. Politika užtikrina atitiktą reikalavimams dėl funkcijų ir veiklos perdavimo, apibrėžtiems Lietuvos teisės aktuose ir direktyvoje Mokumas II.

Visos funkcijos ir veiklos, kurios nėra laikomos esminėmis ar svarbiomis funkcijomis ir veiklomis, gali būti perduotos vykdyti tretiesiems asmenims su sąlyga, kad Bendrovė išlieka atsakinga už pasitelktų trečiųjų asmenų įsipareigojimų vykdymą.

Perleidus veiklą, vertinami ir dokumentuojami šie duomenys:

- Kaip pasirinkti pakankamos kokybės paslaugas teikiančius tiekėjus.
- Rašytinėje sutartyje privalomi nurodyti duomenys.
- Kaip užsakytos paslaugos bus valdomos ir stebimos.
- Nenumatytų atvejų planas (tiek įmonės, tiek paslaugų teikėjo).

Bendrovė siekia neperduoti paslaugų teikėjams reikšmingų ir/ar kitų funkcijų, jeigu dėl to:

- Iš esmės pablogėtų Bendrovės valdymo sistemos kokybė.
- Nepagrįstai padidėtų veiklos ir kitos rizikos.
- Pablogėtų Priežiūros institucijos galimybės vykdyti Bendrovės priežiūrą.
- Būtų pažeisti draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų interesai.

Užsakant paslaugas iš kitos Grupės įmonės, taikomos rinkos kainos ir sąlygos. Užsakomosios paslaugos Grupės viduje teikiamos tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip būtų teikiamos išorės tiekėjų. Užsakomųjų paslaugų teikimas Grupės viduje vertinamas ypatingai rūpestingai, kad būtų galima nustatyti ir išvengti interesų konfliktų.

Potencialus kritinių ar svarbių funkcijų paslaugų teikėjas vertinamas atliekant išsamų vertinimą (ang. Due diligence):

- Pajėgumą suteikti teikiamas paslaugas;
- Bendrovės finansinė padėtis;
- Reikalingi įgūdžiai;
- Tinkama infrastruktūra;
- Atitikimas teisiniams reikalavimams;

- Laikymasis sertifikuotų tarptautinių standartų;
- Išorinių ar vidinių auditorių ataskaitos;
- Kita susijusi informacija su teikiamomis paslaugomis.

Sutarties savininkas kartu su suinteresuotomis šalimis atlieka paslaugų teikėjo išsamų vertinimą prieš pasirenkant teikėją. Sutarties savininkas atlieka tiekėjo vertinimą pagal galiojančią sutartį vieną kartą per metus.

Bendrovėje centralizuota pirkimų funkcija informuojama apie visus veiklos ar funkcijų perdavimo vykdyti trečiosioms šalims sandorius. Teisės skyrius užtikrina, kad paslaugų užsakymo susitarimai atitiktų vidaus reikalavimus. Pirkimų funkcija atsakinga už pranešimo Lietuvos bankui teikimą, kai tokio pranešimo reikia.

Kartą per metus Bendrovės Valdybai yra teikiama visų veiklos rangos sutarčių, apie kurias buvo informuotas Lietuvos bankas, apžvalga. Be to, ne rečiau nei vieną kartą per metus Generaliniam direktoriui, Valdybai ir Grupės pirkimų departamentui yra teikiama ataskaita apie Pirkimų funkcijos veiklos rezultatus.

Bendrovė perdavė vykdyti tokias svarbias su veikla susijusias funkcijas jurisdikcijose, kuriose yra įsisteigęs tokių funkcijų ar veiklos paslaugų teikėjas:

- Informacinių ir ryšių technologijų Grupės viduje ir už jos ribų Švedijos jurisdikcijoje.
- Investavimo veikla Grupės viduje ir už jos ribų Norvegijos ir Latvijos jurisdikcijose.
- Informacijos saugos specialisto funkcija Transcendent Group Baltics, UAB Lietuvos jurisdikcijoje iki 2023 m. pabaigos. Nuo 2023 metų 3-io ketvirčio Bendrovėje pradėjo dirbti Informacijos saugos vadovas.

B.8 Kita reikšminga informacija

Visa reikšminga informacija apie valdymo sistemą pateikta aukščiau.

Kitų, nei aprašyta reikšmingų rizikos valdymo ar vidaus kontrolės sistemos pokyčių ataskaitiniu laikotarpiu nevyko

C. Rizikos pobūdis

Šiame skyriuje pateiktas rizikos pobūdžio aprašymas. Kiekybinis rizikos įvertinimas parengtas vadovaujantis standartine mokumo kapitalo reikalavimo formule. Jis atitinka Bendrovei taikomą teisinį kapitalo reikalavimą.

Bendrovės pagrindinė veikla yra ne gyvybės draudimas, o ne gyvybės draudimo ir sveikatos draudimo rizikos sudaro didžiąją rizikos, su kuria Bendrovė susiduria, dalį. Ši rizika yra riboto pobūdžio, kadangi didžioji Bendrovės veiklos dalis yra susijusi su privačių klientų, mažų bei vidutinių įmonių rinka, be to, draudimo rizikos švelninimui naudojamas perdraudimas, kuris sumažina didelių nuostolių riziką.

Bendrovė neteikia gyvybės draudimo paslaugų, tačiau dalis žalų, kurios apmokamos rentos forma ir kurioms įvertinti pritaikyti gyvybės draudimo metodai bei prielaidos, priskiriamos gyvybės draudimo įsipareigojimams. Jas įtakoja gyvybės draudimo ilgaamžiškumo, sąnaudų ir tikslinimo rizikos, kurios yra sąlyginai nedidelės, lyginant su ne gyvybės ir sveikatos draudimo rizikomis.

Bendrovės turtas, investuotas finansų rinkose, ir su šiomis investicijomis susijusi rinkos rizika sudaro Bendrovės rizikos pobūdžio dalį. Rinkos rizika taip pat apima ir palūkanų normos riziką.

Kredito rizika yra sąlyginai nedidelė, kadangi Bendrovės santykiai su sandorio šalimis yra riboti.

Operacinė rizika yra susijusi su Bendrovės veikla.

Siekiant sumažinti riziką, veikla diversifikuojama. Mažiau tikėtina, kad vienu metu Bendrovė patirtų didelį finansinį nuostolį su reikšmingu draudimo nuostoliu.

6 lentelėje pateiktas kapitalo poreikis prisiimtoms Bendrovės rizikoms:

6 lentelė. Bendrovės mokumo kapitalo reikalavimas, tūkst. Eurų

	2023	2022
Ne gyvybės draudimo rizika	25 248	23 289
Sveikatos draudimo rizika	5 924	4 892
Gyvybės draudimo rizika	1 509	1 180
Rinkos rizika	2 563	1 915
Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	3 034	2 649
Operacinė rizika	4 302	3 852
Diversifikacijos efektas	(9 490)	(7 817)
Mokumo kapitalo reikalavimas	33 089	29 961
Turimas kapitalas	44 564	38 112

C.1 Draudimo veiklos rizika

Draudimo veiklos rizika – nuostolių rizika arba rizika, susijusi su nepalankiais draudimo įsipareigojimų vertės pokyčiais, kurių priežastis – netinkamos kainų nustatymo ir atidėjinių sudarymo prielaidos.

Ne gyvybės draudimo rizika, įskaitant ir sveikatos draudimo riziką, kyla, kai įmokų ir (arba) žalų bei išlaidų sumos reikšmingai skiriasi nuo planuotų sumų.

Ne gyvybės draudimo rizika skirstoma į tokias kategorijas:

- Rezervų rizika: rizika, susijusi su iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos galiojusiomis sutartimis, kuri kyla, kai sudarytas atidėjiny numatomiems mokėjimams dėl žalos atlyginimo laiko ar sumos dydžių neapibrėžtumo nėra pakankamas.
- Įmokų rizika: rizika, susijusi su naujų ir dar nepasibaigusių sutarčių rezultatų neįtikrintumu, kylančiu dėl draudimo įvykių laiko, dažnio bei dydžio neapibrėžtumo. Prie įmokų rizikos taip pat priskiriama katastrofinė rizika, kuri susijusi su kraštutiniais ar išimtiniais įvykiais.

- Sutarčių nutraukimo rizika: rizika, kad klientai nutrauks santykius su Bendrove ir tai neigiamai paveiks ateities pelną.

Rezervų rizika

Bendrovė už draudimo įmoką įsipareigoja mokėti išmoką, per sutarties galiojimo terminą įvykus draudimo sutartyje nurodytiems įvykiams, net jeigu žala nustatyta ir pranešta sutarčiai pasibaigus galioti. Žala gali būti administruojama ilgą laiką, todėl Bendrovė privalo sudaryti atidėjinį numatomiems mokėjimams ir užtikrinti, kad Bendrovė turėtų pakankamai lėšų apmokėti visas šias žalas ir šioms žaloms administruoti reikalingas lėšas.

Rezervų rizika yra rizika, kad sudarytas atidėjinys numatomiems mokėjimams yra nepakankamas atlyginti esamas žalas ir šioms žaloms administruoti reikalingas išlaidas. Rezervų rizika parodo netikrumą, atsiradusį dėl:

- Faktinio žalos dydžio (pranešto, bet dar neatlyginto), kai reali žalos suma didesnė, nei pirminis jos įvertinimas.
- Įvykusių, bet dar nepraneštų žalų, kurių yra daugiau ir kurios yra didesnės, nei tikėtasi.
- Išmokų vystymosi laike, kuris skiriasi nuo prognozuoto.

Sudarant atidėjinį numatomiems mokėjimams, Bendrovė remiasi visa turima informacija apie praneštas žalas, įmonės atstovų, reguliuojančių žalas, ataskaitomis, medicininėmis pažymomis ir informacija apie panašaus pobūdžio žalų reguliavimo sąnaudas praėjusiais laikotarpiais. Visos žalos vertinamos individualiai žalą administruojančio darbuotojo. Neapibrėžtumas dėl faktinės praneštos, bet dar neapmokėtos žalos dydžio gali atsirasti dėl su žala susijusių aplinkybių informacijos nepakankamumo.

Atidėjinio numatomiems mokėjimams dalis įvykusioms žaloms, apie kurias dar nebuvo pranešta, apskaičiuojama vadovaujantis istorine žalų informacija ir remiantis turima informacija sudarytomis prielaidomis. Netikrumas dėl šių žalų dydžių gali atsirasti, kai tokių žalų vystymasis skiriasi nuo numatytojo. Įvykusių, bet dar nepraneštų žalų apskaičiavimui dažniausiai būdingas

didesnis netikrumas, nei apskaičiuojant jau praneštomis žaloms atlyginti reikalingas sumas, kadangi pastaruoju atveju dalis žalos informacijos jau yra žinoma. Netikrumas dėl įvykusių, bet dar nepraneštų žalų įverčio yra susijęs su nepakankamais duomenimis ir patirties trūkumu, kitokiu nei planuotas žalų vystymusi, portfelio struktūros pokyčiais, teismo sprendimais ir teisės aktų pokyčiais bei naujais latentinių žalų tipais.

Dėl išmokėjimų pasiskirstymo laike ir žalų infliacijos egzistuoja neapibrėžtumas, kuris taip pat įtakoja atidėjinio dydį. Vidutinė trukmė nuo žalos įvykio dienos iki galutinio žalos apmokėjimo skiriasi pagal rizikos tipą, o atsiskaitymo trukmei ilgėjant, didėja infliacijos rizika. Su išmokų pasiskirstymu laike susijusi rizika gali būti skirstoma į ilgalaikę ir trumpalaikę. Trumpalaikė rizika yra laikoma rizika, kuriai esant laikotarpis tarp įvykio pranešimo ir galutinio žalos atlyginimo yra sąlyginai trumpas (iki dvejų-trejų metų), tuo tarpu ilgalaikė rizika laikoma rizika, kuriai laikotarpis tarp įvykio, pranešimo apie įvykį ir galutinio žalos atlyginimo yra žymiai ilgesnis. Turto draudimo atveju paprastai apie žalą pranešama netrukus po įvykio, tuo tarpu apie asmens sužalojimą pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimą gali būti pranešta praėjus keliems metams po įvykio, o pati žala gali būti atlyginta praėjus keliems metams po pranešimo. Ilgesnio žalų reguliavimo laikotarpio įvykiams būdinga didesnė infliacijos rizika, kadangi dėl infliacijos mokėjimai pagal žalą gali būti didesni nei tikėtasi.

Įmokų rizika

Įmokų rizika yra susijusi su prisiimtų draudimo įsipareigojimų būsimomis žalomis ir su jomis susijusiomis sąnaudomis ateinančiuose perioduose.

Įmokų rizika daugiausia kyla dėl tokių veiksnių:

- Netikrumas dėl įmokų tarifų.
- Netikrumas dėl žalų dažnio ir dydžio.
- Netikrumas dėl žalų mokėjimų pasiskirstymo laike.
- Netikrumas dėl veiklos ir žalų suregulavimo išlaidų.

Įmokų tarifai gali būti mažesni nei tikėtasi dėl konkurencijos rinkoje ar naudojamų kainodaros modelių nepakankamumo, kurių daugumos produktų atžvilgiu pagrindinis duomenų šaltinis yra Bendrovės žalų sąnaudos ir kurias taip pat įtakoja aukščiau nurodytos rezervų rizikos.

Būsimų žalų suma dažniausiai vertinama naudojant prognozuojamus žalų dažnio ir vidutinės žalos dydžius, kurie skirtingi skirtingoms draudimo rūšims ir kurių kitimas laike gali priklausyti nuo daugelio faktorių. Pavyzdžiui, žalų dažnio padidėjimas gali būti sezoninis arba pastovus – dėl šaltos žiemos galimos dažnesnės žalos turto draudimo sutartyse dėl užšalusių vandens vamzdžių, arba gaisrai dėl didesnio elektros naudojimo ar atviros ugnies naudojimo šildant namus. Tuo tarpu pasikeitęs klientų elgesys arba naujo tipo žalų atsiradimas kinta pastoviai per ilgesnį laiko periodą. Pastovaus žalų dažnio pokyčio poveikis pelningumui yra lengviau pastebimas ir gali būti greičiau įvertintas kainodaroje bei būsimų įsipareigojimų vertinime. Kita vertus, vidutinės žalos dydžiui įtakos dar gali turėti didelės žalos. Didelių žalų skaičius metai iš metų reikšmingai skiriasi, kas yra būdinga komercinei rinkai, o jų dydį ir dažnį prognozuoti daug sudėtingiau. Vidutinės žalos dydį taip pat įtakoja infliacija bei teisės aktų, ypač tų, kurie susiję su šalies ekonomiais rodikliais, pasikeitimai.

Kaip ir rezervų rizikos atveju, esant išmokų vystymosi laike netikrumui dėl žalų infliacijos, galutinės sąnaudos gali būti didesnės nei tikimasi.

Netikrumas dėl veiklos ir žalų suregulavimo išlaidų, kurias sudaro visos išlaidos, susijusios su draudimo sutarčių platinimu, žalų reguliavimu, informacinių technologijų ir kitomis paslaugomis, reikalingomis Bendrovės veiklai, taip pat gali įtakoti Bendrovės rezultatus. Lyginant su žalų sąnaudomis, veiklos sąnaudos yra mažesnės ir pastovesnės, o rizika, kad šios sąnaudos bus didesnės nei prognozuotos, sąlyginai nedidelė, be to, turimi įrankiai leidžia šias sąnaudas paprasčiau valdyti.

Sutarčių nutraukimo rizika

Sutarčių nutraukimo rizika nėra didelė, nes ne gyvybės draudimo sutarčių nutraukimas paprastai nedidina atidėjinių dydžių, nes nutraukus sutartį nebelieka įsipareigojimo atlyginti žalų, o didėjimas labiau susijęs su gautų įmokų grąžinimu.

Rizikos kiekybinė išraiška

7 lentelėje pavaizduotas kapitalo poreikio pasiskirstymas Bendrovės draudimo veiklos rizikai:

7 lentelė. Bendrovės draudimo veiklos rizikos pasiskirstymas

Draudimo veiklos rizikos rūšis	2023	2022
Rezervų rizika	17,3 %	21,9 %
Įmokų rizika	67,3 %	66,9 %
Katastrofų rizika	9,4 %	6,0 %
Nutraukimo rizika	1,4 %	1,2 %
Gyvybės rizika	4,6 %	4,0 %
Iš viso	100,0 %	100,0 %
Kapitalo reikalavimas veiklos rizikai (įskaitant diversifikaciją) tūkst. EUR	32 681	29 361

Aukščiau pateiktoje 7 lentelėje, pasirinkus reikšmingumo ribą 10%, rezervų ir įmokų rizikos yra laikomos Bendrovei reikšmingomis. Didžiausias kapitalo poreikis rezervų rizikai yra motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir draudimo nuo gaisro bei kitos žalos, padarytos turtui, rūšyse. Didžiausias kapitalo poreikis įmokų rizikai yra motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo, kito transporto priemonių draudimo ir draudimo nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui rūšyse.

Per ataskaitinį laikotarpį nebuvo jokių reikšmingų pakeitimų draudimo veiklos rizikos vertinimo metoduose.

Rizikos koncentracija

Bendrovės ne gyvybės draudimo portfelis daugiausiai sukonzentruotas Lietuvos draudimo rinkoje, tačiau nemaža Bendrovės draudimo veiklos dalis vykdoma Latvijoje ir Estijoje.

Kuo didesnis draudimo sutarčių portfelis, tuo mažesnis santykinis numatomų

8 lentelė. Portfelio pasiskirstymas pagal produktus

Draudimo rūšis	Uždirtbos įmokos, išskaičius perdraudikų dalį			
	2023		2022	
Medicininiai išlaidai	28 767	20,1%	24 241	19,5%
Pajamų apsaugos	4 324	3,0%	3 910	3,2%
Nelaimingų atsitikimų darbe	-	-	-	-
Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės	49 712	34,7%	45 382	35,6%
Kitas transporto priemonių	22 976	16,0%	23 361	18,3%
Jūrų, oro ir sausumos transporto	936	0,6%	833	0,6%
Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	26 306	18,3%	21 224	16,1%
Bendrosios civilinės atsakomybės	4 395	3,1%	3 768	3,0%
Kredito ir laidavimo	2 416	1,7%	2 200	1,0%
Teisinių išlaidų	-	-	-	-
Pagalbos	2 317	1,6%	2 566	2,0%
Įvairių finansinių nuostolių	1 235	0,9%	915	0,7%
Iš viso	143 384	100,0 %	128 400	100,0 %

rezultatų svyravimas. Be to, labiau diversifikuotam portfeliui bet kokios portfelio dalies pasikeitimas turi mažiau įtakos. 8 ir 9 lentelėse pateikti duomenys rodo, kad Bendrovė turi suformavusi tiek šalių, tiek produktų atžvilgiu gerai diversifikuotą portfelį. Apie 35 % portfelio sudaro motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas, 16 % sudaro kitų transporto priemonių draudimas, 18 % sudaro draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui, 20 % sudaro medicininių išlaidų draudimas, o likusius 10 % sudaro visi kiti draudimo produktai.

9 lentelė. Portfelio pasiskirstymas pagal šalis

Šalis	Uždirbtos įmokos, išskaičiuavus perdraudikų dalį			
	2023		2022	
Lietuva	86 970	60,7 %	75 485	58,8 %
Latvija	47 338	33,0 %	43 897	34,2 %
Estija	9 076	6,3 %	9 018	7,0 %
Iš viso	143 384	100,0 %	128 400	100,0 %

Rizikos mažinimas

Bendrovė naudoja kelias su draudimo veikla susijusias rizikos mažinimo priemones. Svarbiausios priemonės yra šios:

- Diversifikacija ir portfelio derinimas
- Perdraudimas.

Rizikos jautrumas

Rizikos jautrumo analizė atliekama kartu įvairiems rizikų tipams Bendrovės lygmeniu. Tokia analizė yra išsamiau aprašyta C.7 skyriuje.

C.2 Rinkos rizika

Rinkos rizika yra rizika patirti nuostolius pasikeitus makroekonominiai situacijai ir/arba pasikeitus finansinio turto vertei. Bendrovė susiduria su tokios rūšies rizika dalyvaudama investicinėje veikloje. Ši rizika valdoma vadovaujantis Gjensidige draudimo grupei ir jos patronuojamoms įmonėms parengtomis Turto valdymo gairėmis ir Investavimo strategija, taip pat Grupės kredito komiteto nutarimais. Bendrovės Investavimo strategiją tvirtina Bendrovės valdyba.

Bendrovės investicijų portfelis yra neatskiriama Gjensidige grupės portfelio dalis. Portfelį valdo „SEB Investment Management IPAS“ vadovaujantis

sutartimis ir Grupės investicijų centro pasiūlyta bei Bendrovės valdybos patvirtinta Investavimo strategija. Portfelio valdymą kontroliuoja Bendrovė kartu su Grupės investicijų centru. Valdytojas kiekvieną dieną teikia portfelio sudėties statuso ataskaitas su faktinėmis kainomis ir reitingais Bendrovei bei Grupės investicijų centrui. Portfelio diversifikavimo principai yra apibrėžti Bendrovės investavimo strategijoje, kuri nustato atskiroms turto kategorijoms, reitingams, valiutomis ar terminams taikomus limitus.

Bendrovės investicijų portfelis gali būti laikomas konservatyviu, kadangi didžioji lėšų dalis investuota į fiksuotųjų pajamų vertybinius popierius.

Bendrovės turtas investuojamas vadovaujantis apdairumo principu. Investicijos yra priskirtos suderintajam portfeliui, siekiant užtikrinti portfelio kaip visumos saugumą, kokybę, likvidumą ir pelningumą. Techniniams atidėjiniams padengti skirtame suderintajame portfelyje laikomas turtas investuotas atsižvelgiant į draudimo įsipareigojimų pobūdį ir trukmę. 2023 m. ir 2022 m. Bendrovė nenaudojo išvestinių finansinių priemonių. Koncentracijos rizika daugiausia kyla iš vertybinių popierių, išleistų kitomis, negu emitento nacionalinė valiuta.

Rizikos pozicija

10 lentelėje parodyta Bendrovės rinkos rizikos pozicija.

10 lentelė. Rinkos rizikos pozicija

Rinkos rizikos rūšis	2023	2022
Palūkanų normos	24,0 %	26,7 %
Nuosavybės vertybinių popierių	-	-
Nekilnojamojo turto	6,6 %	12,2 %
Skirtumo	62,8 %	49,8 %
Valiutos	6,6 %	11,3 %
Koncentracijos	-	-
Iš viso	100,0 %	100,0 %
Kapitalo reikalavimas rinkos rizikai (įskaitant diversifikaciją) tūkst. EUR	2 563	1 915

Jei reikšmingumo riba nustatoma ties 10 %, palūkanų normos, nekilnojamojo turto, skirtumo ir valiutos rizikos laikomos Bendrovei reikšmingomis. Šios rizikos aprašytos toliau.

Lyginant su praėjusiu laikotarpiu, kapitalo reikalavimas rinkos rizikai padidėjo dėl didesnės įmonių obligacijų pozicijos Bendrovės portfelyje, dėl to atitinkamai padidėjo ir reikalavimas skirtumo rizikos komponentui.

Skirtumo rizika

Skirtumo rizika vertina turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertės svyravimą dėl pasikeitusio kredito skirtumo ar jo nepastovumo nerizikingų palūkanų normų struktūros atžvilgiu. Skirtumo rizika būdinga pastoviųjų pajamų finansinių priemonių portfeliui.

Pastoviųjų pajamų priemonių (balansine verte, įskaitant pinigus ir jų ekvivalentus) portfelio pasiskirstymas pagal sektorius parodytas 11 lentelėje.

11 lentelė. Portfelio pasiskirstymas pagal sektorius

	2023	2022
Vyriausybės vertybiniai popieriai	77,7%	83,3%
Įmonių obligacijos	0,7%	0,9%
Įmonių obligacijų fondas	16,8%	10,9%
Terminuotieji indėliai ir pinigai	4,8%	4,9%
Iš viso	100,0%	100,0 %

12 lentelė: Portfelio pasiskirstymas pagal reitingų kategorijas

Reitingo tipas	2023	2022
AAA	19,5%	4,8%
AA	21,0%	9,7%
A	47,8%	77,1%
BBB	10,4%	7,2%
BB	0,9%	0,8%
B	-	0,1%
CCC	-	-
Neturi reitingo	0,4%	0,3%
Iš viso	100,0%	100,0 %

12 lentelėje pateiktas pastoviųjų pajamų portfelio pasiskirstymas pagal reitingų kategorijas. Kaip nurodyta lentelėje, didžiąją portfelio dalį sudaro A ir aukštesnio reitingo emitentai

Palūkanų normos rizika

Palūkanų normos rizika apibrėžiama kaip vertės praradimas dėl pasikeitusių palūkanų normų ir gali būti vertinama tiek turto atžvilgiu, tiek kaip įsipareigojimų jautrumas palūkanų normos pokyčiams.

Palūkanų normos rizikos valdymo priemonės Bendrovėje taikomos centralizuotai. Tokios priemonės pasirenkamos įvertinus palūkanų normos rizikos poveikį Bendrovės finansiniams rodikliams.

Bendrovė neturi reikšmingų įsipareigojimų, už kuriuos mokamos palūkanos, o didžioji už investicinį turtą gaunamų palūkanų dalis yra fiksuoto dydžio. Suminė palūkanų normos rizika mažinama derinant pastoviųjų pajamų finansinių priemonių portfelį su draudimo veiklos įsipareigojimų trukme ir mokėjimų pagal juos grafiku. Nors padidėjusios palūkanų normos gali sumažinti laikomų pastoviųjų pajamų vertybinių popierių rinkos vertes, jos taip pat mažina prisiimtų draudimo įsipareigojimų vertę dėl diskontavimo efekto. Atitinkamai, Bendrovė normaliu atveju nesusiduria su didele palūkanų normos rizika ar rizika dėl palūkanų normų svyravimo, kuris galėtų atsirasti esant Bendrovės turto ir įsipareigojimų palūkanų dydžių ar terminų nesuderinamumui.

Papildomai, Bendrovė valdo palūkanų normų riziką koreguojant investicijų portfelio trukmę (*angl. duration*).

Rizikos koncentracija

Koncentracijos rizika taikoma turtui, kuriam būdinga nuosavybės vertybinių popierių, skirtumo ir nekilnojamojo turto rizika, tačiau neapima turto, kuriam būdinga sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika, siekiant išvengti dviejų standartinių mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimo elementų persidengimo. Finansinėms investicijoms būdingos rinkos rizikos koncentracijos apibrėžimas apsiriboja rizika, susijusia su sumine tos pačios sandorio šalies pozicija, ir neapima kitų koncentracijos rūšių (pvz., geografinės teritorijos, pramonės sektoriaus ir kt.).

Kapitalo reikalavimas dėl rinkos rizikos koncentracijos apskaičiuojamas remiantis vienos sandorio šalies pozicijos dydžiu. Kad būtų įtraukta į skaičiavimą, grynoji sandorio šalies pozicija turėtų būti didesnė už tam tikrą nustatytą ribą. Ribos apibrėžiamos taip:

- BBB ar žemesnės kategorijos priemonių atveju grynoji pozicija turi būti didesnė nei 1,5 % viso turto.
- A ar aukštesnės kategorijos priemonių atveju grynoji pozicija turi būti didesnė nei 3 % viso turto.

Nekilnojamojo turto rizika

Nekilnojamojo turto rizika apibrėžiama kaip turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių verčių svyravimai, susiję su nekilnojamojo turto rinkos kainų lygiu ar jų kintamumu. Skaičiuojant mokumo kapitalo poreikį, ši rizikos kategorija taip pat apima ir kitą materialųjį turtą apskaitytą įmonės balanse.

Bendrovės atveju, nekilnojamojo turto rizikos bazę daugiausia sudaro savo verslo poreikiams naudojama biuro įranga: kompiuterinė technika ir biuro baldai. Bendrovė taip pat valdo keletą nedidelių nekilnojamojo turto objektų, esančių Lietuvos regionuose ir naudojamų kaip pardavimų padalinių patalpos. Šie nekilnojamojo turto vienetai apskaitomi perkainota verte, tokiu būdu sumažinant reikšmingo apskaitinių verčių neatitikimo rinkos kainoms riziką.

Valiutos rizika

Valiutos rizika yra galimas turto, įsipareigojimų ir finansinių instrumentų vertės svyravimas dėl valiutos kurso pokyčių. Bendrovėje valiutos rizika daugiausiai kyla iš užsienio valiuta denominuotų techninių atidėjinių. Reikšmingos ilgalaikės rizikos pozicijos apdraudžiamos derinant ta pačia valiuta denominuotus įsipareigojimus ir finansines investicijas.

Rizikos jautrumas

Rizikos jautrumo analizė atliekama kartu įvairiems rizikų tipams Bendrovės lygmeniu. Tokia analizė yra išsamiau aprašyta C.7 dalyje.

C.3 Kredito rizika

Kredito rizika parodo galimus nuostolius dėl nenumatytų įvairių Bendrovės sandorio šalių ir skolininkų įsipareigojimų nevykdymo. Su pastoviu pajamų vertybiniais popieriais susijusi kredito rizika aprašyta C.2 skyriuje. Šiame skyriuje kredito rizika suprantama, kaip sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika, ir apima sutartis dėl rizikos mažinimo, turto pakeitimo vertybiniais popieriais sandorius, grynuosius pinigus banke, gautinas lėšas iš tarpininkų ir kitas kredito pozicijas, kurioms rinkos rizika nebūdinga.

Nuo paskutiniojo ataskaitinio laikotarpio kredito rizikos vertinimas iš esmės nesikeičia.

Rizikos pozicija

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika apskaičiuojama dviem pagrindiniams rizikos pozicijų tipams. 1 tipo rizikos pozicijos yra perdraudimo sutartys ir gryniesi pinigai banke. 2 tipo rizikos pozicijos apima iš tarpininkų gautinas sumas, iš draudėjų pareikalautas gautinas sumas ir kitas pozicijas, kurios dažniausiai nereitinguojamos ir neįtraukiamos į skirtumo rizikos modulį. 13 lentelėje parodyta sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos pozicija.

13 lentelė. Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo pozicijos

	2023	2022	2021
1 tipo pozicijų sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	87%	79%	76%
2 tipo pozicijų sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	13%	21%	24%
Iš viso:	100%	100%	100%
Kapitalo reikalavimas sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikai (įsk. diversifikavimo efektą, tūkst. EUR)	3 034	2 649	2 356

Pagal standartinę formulę skiriami du sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos tipai: 1 tipo pozicijos ir 2 tipo pozicijos. Šių dviejų rizikos tipų įtaka parodyta toliau esančioje lentelėje.

1 tipo pozicijos

Bendrovė turi tik nuostolio perviršio („*excess of loss*“) perdraudimo sutartis, išskyrus laidavimų draudimo proporcinio perdraudimo sutartį („*Quota share*“) su ribota rizika.

Apskaičiuojant perdraudimo sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo riziką atsižvelgiama tiek į faktines pozicijas, tai yra, perdraudiko dalį techniniuose atidėjiniuose, tiek į riziką, susijusią su galimu šių pozicijų atgavimu susidarius nepalankiai situacijai, tai yra, perdraudikų tikimybę nemokėti prisiimtų įsipareigojimų. Tokios perdraudimo rizikos sudaro didžiąją 1 tipo pozicijos dalį, kuri įvertinama remiantis sandorio šalies reitingu, potencialiu nuostoliu sandorio šaliai nevykdant įsipareigojimų ir įsipareigojimų nevykdymo tikimybe kiekvienos sandorio šalies atžvilgiu.

2 tipo pozicijos

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika 2 tipo pozicijoms apskaičiuojama kaip proporcija nuo gautinų sumų, kurios atitinkamai skaidomos į dvi dalis. Pirmąją dalį sudaro gautinos sumos, kurių mokėjimo terminas suėjo prieš mažiau nei 3 mėnesius. Antrąją dalį sudaro iš draudėjų gautinos sumos, kurių mokėjimo terminas suėjo prieš daugiau nei 3 mėnesius. Bendrovė taiko konservatyvią abejotinų skolų pripažinimo politiką, todėl šio tipo rizika 2023 m. ir 2022 m. buvo nedidelė.

C.4 Likvidumo rizika

Likvidumo rizika apibrėžiama kaip negalėjimas įvykdyti įsipareigojimų suėjus jų vykdymo laikui arba būtinybė realizuoti investicijas didelėmis sąnaudomis, siekiant įvykdyti mokėjimo įsipareigojimus. Dauguma draudimo verslo dalyvių susiduria tik su ribota likvidumo rizika, kadangi įmokų įplaukos gaunamos iš

anksto, o žalos išmokamos vėliau. Būsimieji mokėjimai vykdomi ne sutartimi nustatytais datomis, bet priklauso nuo draudžiamųjų įvykių atsiradimo momento ir žalų reguliavimo trukmės. Bendrovei veikiant įprastinėmis sąlygomis, tokia seka generuoja teigiamą grynųjų pinigų srautą.

Numatomas pelnas, įtrauktas į būsimas įmokas (EPIFP), apskaičiuojamas pagal Reglamento (ES) 2015/35 260 straipsnio 2 dalį kiekvienai verslo linijai, 260 str.1 d. punkto ii papunktyje nurodyto kokybinio vertinimo rezultatą ir metodų bei pagrindinių prielaidų, naudojamų numatomam pelnui, įtrauktam į būsimas įmokas, apskaičiuoti, aprašymą. EPIFP tikslais numatomas išmokų sumažinimas apskaičiuojamas proporcingai būsimoms įmokoms pagal sutarties ribas. Veiklos sąnaudų koeficientai nesikeičia, o grynųjų pinigų srautai, susiję su tiesioginėmis įsigijimo išlaidomis (t. y. tarpininkavimu ir draudimo komisijomis), nustatomi lygūs 0.

Likvidumo rizikos valdymo principai ir metodai yra apibrėžti Bendrovės valdybos patvirtintoje Investavimo strategijoje. Nustatyti likvidumo rizikos rodikliai stebimi kiekvieną mėnesį ir reguliariai teikiami Bendrovės valdybai.

Rizikos pozicija

Bendrovė taiko Gjensidige Forsikring ASA naudojamą apibrėžimą, pagal kurį lengvai parduodamas (likvidus) turtas yra banko indėliai, EBPO valstybių vyriausybių ir vyriausybių garantuoti vertybiniai popieriai, kurių išpirkimo terminas sueina per artimiausius 5 metus, A reitingo pinigų rinkos priemonės, kurių išpirkimo terminas sueina per 6 mėn. bei AA reitingo priemonės, kurių išpirkimo terminas sueina per 2 metus, taip pat A reitingo obligacijų kuponai, kurių išpirkimo terminas sueina per artimiausius 6 mėnesius.

Remiantis aukščiau pateiktu apibrėžimu, Bendrovės likvidus turtas gali būti apibūdinamas taip (toliau pateikti skaičiai pagrįsti apskaitinėmis vertėmis, tūkst. EUR):

14 lentelė. Turto skirstymas pagal likvidumą

	2023	2022
Likvidus turtas	119 798	118 363
Nelikvidus turtas	25 536	15 916
Turtas iš viso	145 334	134 279

2023 m. nelikvidaus turto dalis lyginant su praėjusiais metais padidėjo daugiausia dėl įmonių obligacijų pozicijos padidėjimo investiciniame portfelyje.

C.5 Operacinė rizika

Operacinė rizika yra susijusi su Bendrovės veikla.

Scenarijų analizė atliekama kaip ORSA proceso dalis, testavimo paskirtis yra patikrinti standartinės formulės kapitalo reikalavimo tinkamumą operacinės rizikos atžvilgiu. Taikant scenarijus, kai kapitalas veikia kaip rezervas, apskaičiuojami nenumatyti nuostoliai. Todėl, šioje analizėje nagrinėjami įvykiai, kurie gali įvykti, bet retai kada įvyksta. Scenarijus pasirenkamas atlikus sisteminį tyrimą, kurio metu įvertinamos Bendrovės rizikų visumą sudarančios operacinės rizikos kategorijos. Šaltiniai yra faktiniai vidaus ar išorės incidentai, taip pat hipotetiniai įvykiai, grindžiami tam tikromis prielaidomis (tikimybė ir pasekmės) ir ekspertiniais sprendimais. Scenarijai nustatomi ir aptariami įtraukiant visas rizikos veikiančias šalis iš kiekvienos veiklos srities. Šiame procese dalyvauja Bendrovės vadovai, kurie aptaria tokio tipo retų įvykių riziką. Taip pat aptariama rizika su galimomis pasekmėmis reputacijai.

Operacinės rizikos scenarijams naudojami skaičiai yra susiję su reikšmingu netikrumu. Tačiau tokie skaičiavimai padeda kokybiškai įvertinti apibrėžtus operacinės rizikos lygius ir vykdyti rizikos sričių stebėseną. Pagal tokius scenarijus daroma prielaida, kad daugybiniai esamų kontrolės priemonių ir valdymo lygiai yra pažeisti. Analizė aiškiai parodo, kad pagal standartinę

formulę apskaičiuotas kapitalas yra pakankamas atlaikyti reikšmingus su operacine rizika susijusius nuostolius.

C.6 Kitos reikšmingos rizikos

Bendrovė yra perdrausta Gjensidige Forsikring ASA ir įtraukta į Grupės perdraudimo programas. Jeigu ekonomiškai ir naudinga, su kai kuriomis operacijomis susijusi rizika gali būti perdrausta atviroje rinkoje.

Išvestinės priemonės ir rizikos mažinimas

2023 m. ir 2022 m. Bendrovė nenaudojo išvestinių finansinių priemonių.

Sandoriai Grupės viduje

Toliau nurodyti sandoriai Bendrovės atžvilgiu laikomi reikšmingais sandoriais Grupės viduje:

- Perdraudimo sutartis tarp Bendrovės ir Gjensidige Forsikring ASA, 2023 m. sumokėta įmokų už 9 040 tūkst. EUR, gauta išmokų už 8 282 tūkst. EUR, (2022 m. – atitinkamai 4 471 tūkst. EUR ir 2 746 tūkst. EUR).

Perdraudimo kaina Grupės viduje nustatoma vadovaujantis šiais pagrindiniais trimis principais:

- Teisingumo – apskaičiuojama remiantis standartiniais aktuariniais metodais.
- Nustatoma Gjensidige grupės programų rinkos kaina.
- Kiekvienais metais taikoma vis stabilesnė kaina (kai visi kiti veiksniai išlieka nepakitę) naudojant gražos reikalavimą, atsižvelgiant į siekiamą Grupės kapitalo gražą tai daliai pozicijos, kuriai netaikoma Grupės perdraudimo apsauga.

Kiekvienais metais Bendrovės perdraudimo programos sąlygos ir nuostatos lyginamos su duomenimis atviroje rinkoje. Per pastaruosius metus programa buvo nuosekliai vertinama kaip viena konkurencingiausių programų rinkoje.

C.7 Bet kokia kita informacija

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir jautrumo analizė buvo atliktos Bendrovės lygmeniu.

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Bendrovėje taikomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis yra apibrėžtas Valdybos patvirtintoje Kapitalo valdymo politikoje. Pagrindinis tokio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tikslas yra parodyti kapitalo lygį įvykus ekstremaliems, bet galimiems įvykiams. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas sumuojant galimus nuostolius visose veiklos srityse. Atsižvelgdama į atitinkamas rizikas ir atitinkamus rizikos veiksnius, tokius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis Bendrovė atlieka kas ketvirtį. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, vertinamos rinkos rizikos (nuosavybės vertybinių popierių, palūkanų normos, nekilnojamojo turto, valiutos ir kredito skirtumo rizika), taip pat rezervų poreikio rizikos ir katastrofų rizikos poveikio nuosavoms lėšoms ir mokumo kapitalo reikalavimams. Daroma konservatyvi prielaida, kad atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, visi svarbiausi veiksniai įvyksta vienu metu.

Kiekvieno veiksnio atžvilgiu taip pat atsižvelgiama į diversifikacijos efektą. Vadovybė imasi veiksmų, informuodama Generalinį direktorių arba Valdybą, jeigu kapitalo ar rezervo kapitalo vertė sumažėja daugiau nei patvirtintas nustatytas lygis. 15 lentelėje pateikta kiekvienam testavimui nepalankiausiomis sąlygomis naudojamo turto prielaidų apžvalga:

15 lentelė. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis prielaidų apžvalga

Rizika	Scenarijus
Palūkanų normos rizika (įsk. laikomus iki išpirkimo termino, HTM)	+/- 200 bazinių punktų
Nekilnojamas turtas	Sumažėjimas 10%
Kredito skirtumo rizika (įsk. VVP)	+ 200 bazinių punktų
Draudimo rizika (įmokų rizika)	Kombinuoto rodiklio padidėjimas 6 %
Draudimo rizika (rezervų rizika)	Rezervų nepakankamumas 13 %
Draudimo rizika (gyvybės rizika)	Gyvybės rezervų nepakankamumas 10 %
Sandorio šalies rizika	Perdraudimo ir draudimo gautinų lėšų nuostolis 10% nuo kapitalo reikalavimo įsipareigojimų nevykdymo rizikai
Operacinė rizika	10 didžiausių įvykių ORSA vidurkis

2023 m. gruodžio 31 d. atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai pateikti 16 lentelėje:

16 lentelė. 2023 m. gruodžio 31 d. atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai

Rizika	Scenarijus	Įtaka, %	Įtaka, tūkst. Eurų
Palūkanų normos rizika	Palūkanų normos padidėjimas	2,0 %	(514)
Materialus turtas	Momentinis nuostolis	10,0 %	(46)
Kredito skirtumas	Vertės kitimas		(2 535)
<i>Vyriausybės vertybiniai popieriai</i>		1,0 %	(1 297)
<i>Įmonių obligacijos</i>		2,0 %	(15)
<i>Investiciniai fondai</i>		2,0 %	(1 223)
Rinkos rizika, iš viso			(3 095)
Draudimo rizika (įmokų)	Kombinuoto rodiklio padidėjimas	6,0 %	(1 860)
Draudimo rizika (rezervų)	Rezervų nepakankamumas	13,0 %	(2 532)
Draudimo rizika (gyvybės)	Rezervų nepakankamumas	10,0 %	(953)
Įsipareigojimų nevykdymo rizika	Vertės sumažėjimas	10,0 %	(254)

Operacinė rizika	10 didžiausių įvykių ORSA vidurkis		(1 167)
Mokesčių įtaka	Mokesčių pokytis dėl nuostolių	15 %	859
Kapitalo sumažėjimas			(9 002)
Kapitalo reikalavimo sumažėjimas po testavimo	Dėl mažesnio balanso		4
Įtaka kapitalo perviršiui			
Turimas kapitalas prieš testavimą			44 564
Kapitalo reikalavimas prieš testavimą			33 089
Kapitalo perviršis prieš testavimą			11 475
Kapitalo perviršis po testavimo			2 477
Kapitalo būklė			
Mokumo atsarga prieš testavimą			135 %
Mokumo atsarga po testavimo			107 %

Rizikos jautrumas

Rizikos jautrumo analizė atlikta Bendrovės lygmeniu. Jautrumo analizės tikslas yra parodyti, kokį poveikį įvairūs iš anksto nustatyti scenarijai daro pagal standartinę formulę apskaičiuotam mokumo kapitalo reikalavimui. Jautrumo analizė tik parodo atitinkamo scenarijaus poveikį. Daroma prielaida, kad visos kitos reikšmės lieka nepakitusios.

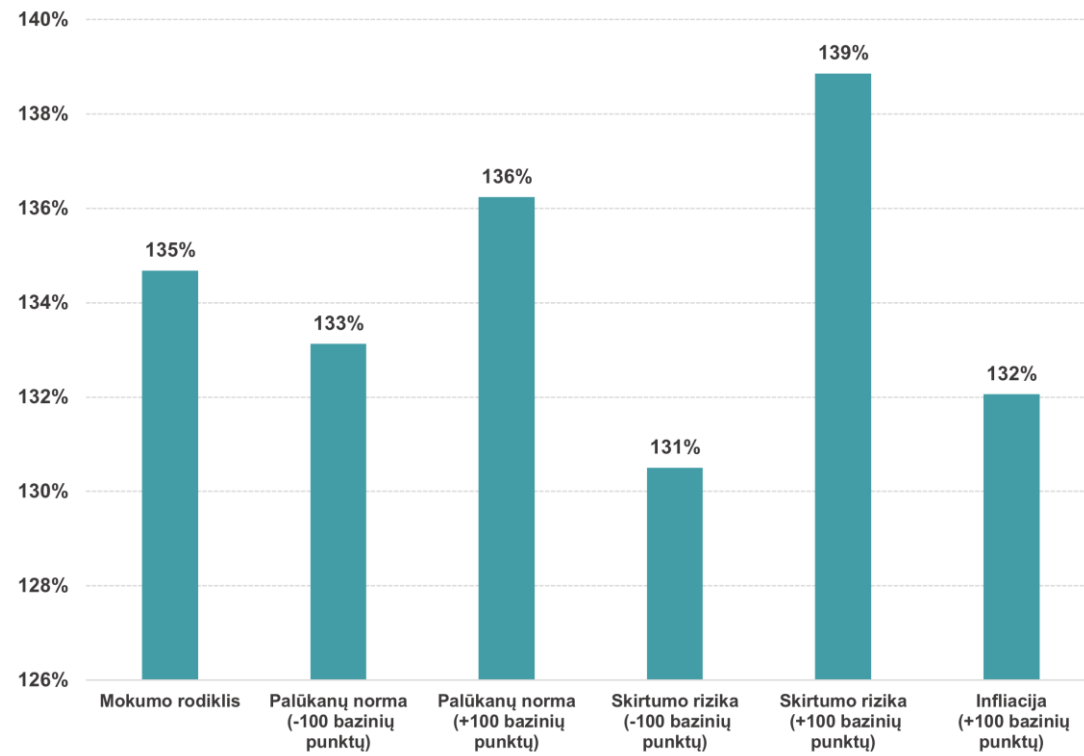
Pagrindinių riziką skatinančiųjų veiksnių atžvilgiu daromos tokios prielaidos:

- Nuosavybės vertybiniai popieriai. Daroma prielaida, kad nuosavybės vertybinių popierių rinkos vertė sumažėja / padidėja ir taip daro įtaką tiek turimam kapitalo dydžiui (kai nuosavybės vertybinių popierių vertė sumažėja), tiek mokumo kapitalo reikalavimui. 2023 metų pabaigoje Bendrovės investicijų portfelyje akcijų nebuvo, todėl tokio sukretimo vertė įvertinta kaip 0.

- Palūkanų norma. Daroma prielaida, kad visa palūkanų normos kreivė keičiasi vienu procentiniu punktu. Įtaka skaičiuojama tiek turimam kapitalui, tiek mokumo kapitalo reikalavimui.
- Infliacija. Daroma prielaida, kad padidėjus žalių infliacijai, padidėja atidėjiniai, ir tai daro įtaką tiek turimam kapitalui (nes techniniai atidėjiniai padidėja), tiek mokumo kapitalo reikalavimui.
- Skirtumo rizika. Daroma prielaida, kad pasikeičia kredito skirtumas, ir tai daro įtaką tiek turimam kapitalo dydžiui (kai nuosavybės vertybinių popierių vertė sumažėja), tiek mokumo kapitalo reikalavimui. Šiuo atveju prielaida taikoma tik standartinės formulės skirtumo rizikos modulio obligacijoms.

6 paveikslėlyje parodytas atitinkamas scenarijus, naudojamas atliekant jautrumo analizę, ir jo poveikį mokumo kapitalo reikalavimui:

6 pav. Jautrumo analizės poveikis mokumo koeficientui

D. Vertinimas mokumo tikslais

D.1 Turtas

Remiantis Mokumas II direktyva, turtas vertinamas „ekonomine verte“, kuri atitinka rinkos vertės principą. Rinkos kainos naudojamos tais atvejais, kai turtu prekiaujama aktyviojoje rinkoje ir kur kainos yra viešai skelbiamos. Tam tikro turto, kaip ilgalaikis materialusis turtas, kurio rinka nėra aktyvi, rinkos vertei nustatyti Bendrovė taiko supaprastinančias prielaidas.

Aktyvi rinka apibrėžiama kaip rinka, kuri atitinka visus šiuos kriterijus:

- Rinkoje prekiaujama vienu ar keliais vienetais.
- Pirkėjus ir pardavėjus, ketinančius pirkti ir parduoti, galima nesunkiai rasti bet kuriuo metu.
- Kainos yra viešai skelbiamos.

Didžioji dalis Bendrovės turto direktyvos Mokumas II balanse vertinama pagal viešai skelbiamas rinkos kainas, kadangi tokiu turtu prekiaujama aktyvioje rinkoje, įskaitant obligacijų portfelį. Ilgalaikis materialusis turtas traktuojamas kaip turtas, kurio aktyviosios rinkos nėra. Todėl šiam turtui vertinti naudojami kitokie vertinimo metodai, kurie yra aprašyti žemiau.

Didžiosios turto dalies vertinimas pagal direktyvą Mokumas II atitinka „tikrosios vertės“ principą, kaip apibrėžia TFAS apskaitos standartai. Tačiau yra tam tikri skirtumai, kurie trumpai paaiškinti toliau.

17 lentelėje parodyti skirtumai tarp turto vertinimo pagal direktyvą Mokumas II ir pagal apskaitos vertinimo taisykles:

17 lentelė. Turtas pagal direktyvą Mokumas II ir pagal apskaitos principus (tūkst. EUR)

Straipsniai	2023			2022		
	Apskaitos (TFAS)	Direktyva Mokumas II	Skirtumas	Apskaitos (TFAS)	Direktyva Mokumas II	Skirtumas
Nematerialusis turtas (įskaitant prestižą)	3 737		(3 737)	4 100		(4 100)
Atidėtojo mokesčio turtas	1 650	1 650	-	1 621	1 621	-
Atidėtosios įsigijimo sąnaudos			-			-
Ilgalaikis materialusis turtas įmonės reikmėms	4 433	4 433	-	6 387	6 387	-
Investicijos – nuosavybės vertybiniai popieriai			-			-
Investicijos – obligacijos	113 819	113 819	-	112 957	112 957	-
Investicijos – investiciniai fondai	24 463	24 463	-	14 702	14 702	-
Investicijos – indėliai, kiti nei grynujų pinigų ekvivalentai			-			-
Atgautinos ir gautinos sumos pagal perdraudimo sutartis	24 412	18 853	(5 559)	12 098	7911	(4 187)
Gautinos sumos iš draudimo veiklos ir tarpininkų	1570	2 258	688	1 699	2 269	570
Gautinos sumos (kita, ne draudimo veikla)	315	315	-	494	494	-

Pinigai ir pinigų ekvivalentai	6 988	6 988	-	6 554	6 554	-
Kitas turtas	570	239	(331)	566	201	(365)
Iš viso	181 957	173 018	(8 939)	161 178	153 096	(8 082)

Nematerialusis turtas (įskaitant prestižą)

Pagal direktyvą Mokumas II prestižo vertė laikoma lygi nuliui. Kito nematerialaus turto vertė gali būti didesnė už nulį, tik jeigu toks turtas gali būti parduotas atskirai arba tokio ar panašaus nematerialaus turto kaina yra kotiruojama aktyvioje rinkoje.

Bendrovė neturi jokio nematerialiojo turto, kurį būtų galima parduoti, todėl pagal direktyvą Mokumas II sudarytame balanse tokio turto vertė nurodyta lygi nuliui.

Atidėtojo mokesčio turtas

Bendrovė turi didelius sukauptus mokestinius nuostolius, kurie gali būti perkelti į kitus metus neribotą laikotarpį. Tik dalis šių nuostolių yra pripažinti atidėtojo mokesčio turtu pagal įstatymus sudaromoje ir pagal direktyvą Mokumas II sudaromoje balanso ataskaitose, atsižvelgiant į numatomą ateinančių laikotarpių apmokestinamąjį pelną, kuris leistų panaudoti atidėtojo mokesčio turtą. Pripažinta 1 650 tūkst. EUR (2022 m. – 1 621 tūkst. EUR) atidėtojo mokesčio turto suma pasirinkta atsižvelgiant į finansines 3 metų prognozes.

Atidėtosios įsigijimo sąnaudos

Draudimo įsigijimo pinigų srautai ir susiję komponentai nėra atidedami ir pripažįstami iškart sąnaudomis pagal 17-ąją TFAS. Atidėtųjų įsigijimo sąnaudų vertė pagal direktyvą Mokumas II sudarytame balanse lygi nuliui.

Ilgalaikis materialusis turtas įmonės reikmėms

Ilgalaikis materialusis turtas įmonės reikmėms yra Bendrovei priklausantys biuro pastatai ir įranga. Šio turto savybės ir su juo susijusi rizika yra panaši

kaip ir investicijų į nekilnojamąjį turtą. Nekilnojamojo turto nepriklausomas vertinimas atliekamas reguliariai.

Ilgalaikio materialiojo turto kategorija taip pat apima nuomos sutartis, kurios, pagal TFAS 16 standartą, apskaitomos kaip naudojimo teise valdomas turtas. Naudojimo teise valdomas turtas nudėvimas tiesiniu-linijiniu metodu per nuomos įsipareigojimo nustatytą laikotarpį. Didžiausios nuomos sutartys sudarytos dėl centrinių ir regioninių ofisų patalpų nuomos.

Kadangi Bendrovė turi daug nedidelės vertės materialiojo turto vienetų, kurių bendra vertė yra nereikšminga, atlikti tokio ilgalaikio materialiojo turto nepriklausomą vertinimą nėra tikslinga. Atitinkamai Bendrovė vadovaujasi prielaida, kad nedidelės vertės ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė atitinka buhalterinę vertę.

Investicijos – nuosavybės vertybiniai popieriai

Visos investicijos į nuosavybės vertybinius popierius vertinamos tikrąja verte pagal rinkoje kotiruojamas kainas. 2023 m. ir 2022 m. pabaigoje Bendrovė šios kategorijos investicijų neturėjo.

Investicijos – obligacijos

Obligacijos, įskaitant vyriausybės obligacijas ir įmonių obligacijas, vertinamos tikrąja verte. Su pastoviųjų pajamų vertybiniais popieriais susijusi rizika aprašyta C.2 dalyje.

Bendrovės turimos vyriausybės obligacijos yra į prekybos sąrašus įtrauktos Lietuvos ir kitų Europos valstybių vyriausybių išleistas obligacijos.

Investicijos – investiciniai fondai

Bendrovė turi investicijų į investicinio lygio obligacijų fondus, kurie vertinami tikrąja verte. Tokias investicijas sudaro lėšos, investuotos į kotiruojamas investicinio lygio obligacijas. Fondų tikroji vertė apskaičiuojama remiantis tikrąja pagrindinio turto verte. Jeigu pagrindinis turtas yra įtrauktas į prekybos sąrašus ir sandoriai su juo vykdomi reguliariai, naudojamos kotiruojamos rinkos kainos. Jeigu pagrindinis turtas yra įtrauktas į prekybos sąrašus, tačiau sandoriai su juo reguliariai nevykdomi, vertinama vadovaujantis stebimais rinkos duomenimis remiantis pajamingumo kreivėmis ir apskaičiuotais kredito skirtumais.

Investicijos – indėliai, kiti nei grynųjų pinigų ekvivalentai

Bendrovės turimi indėliai vertinami tikrąja verte, juos sudaro trumpalaikiai ir ilgalaikiai indėliai Eurais. Siekiant supaprastinti vertinimą, indėlių rinkos vertė yra laikoma lygia jų buhalterinei vertei (pagrindinė suma plius sukauptos palūkanos).

Atgautinos ir gautinos sumos pagal perdraudimo sutartis

Atgautinos ir gautinos sumos pagal perdraudimo sutartis yra susijusios su pagal perdraudimo sutartį gautinomis sumomis, kurios turi būti sumokėtos. Todėl su šios rūšies turtu yra susijusi sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika.

Perdraudikų dalis techniniuose atidėjiniuose diskontuojama pagal direktyvoje Mokumas II apibrėžtus principus.

Gautinos sumos iš draudimo veiklos ir tarpininkų

Gautinas sumas iš draudimo veiklos ir tarpininkų daugiausia sudaro iš tarpininkų gautinos sumos. Draudėjų gautinos sumos įvertinus jų nuvertėjimą apskaitomos likusios draudimo apsaugos įsipareigojime (LDAI).

Pagal direktyvą Mokumas II sudaromame balanse rodomos tik tos iš draudėjų gautinos sumos, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs, kadangi iš draudėjų gautinos nepareikalautos sumos yra atidėjinių įmokoms dalis. Gautinos

sumos yra pakoreguotos atidėjinais blogoms skoloms, todėl likutinė su šiuo turtu susijusi rizika yra nereikšminga.

Gautinos lėšos (iš kitos, ne draudimo veiklos)

Šį straipsnį daugiausia sudaro gautinas pelno mokestis ir sumos, gautinos pagal žalų administravimo sutartis su kitomis draudimo įmonėmis.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra daugiausia likvidūs banko sąskaitų likučiai.

Kitas turtas

Kitą turtą daugiausia sudaro išankstiniai mokėjimai tiekėjams. Pagal direktyvą Mokumas II sudaromame balanse atidėtosios sąnaudos nepripažįstamos, nes jos neturi rinkos vertės.

Nuomos sutartys

Bendrovė nėra sudariusi finansinės nuomos sutarčių.

Nebalansinis turtas

Bendrovė neturi jokio reikšmingo nebalansinio turto.

D.2 Techniniai atidėjiniai

Bendrovė skaičiuoja techninius atidėjinius, atsižvelgdama į visus savo įsipareigojimus pagal draudimo ir perdraudimo sutartis. Techninių atidėjinių vertė turi atitikti sumą, kurią Bendrovė privalėtų sumokėti nedelsdama perleisdama teises ir pareigas pagal draudimo ir perdraudimo sutartis kitai draudimo ar perdraudimo įmonei. Techninių atidėjinių vertė yra lygi tiksliausio įverčio ir rizikos maržos sumai. Bendrovė tiksliausią įvertį ir rizikos maržą apskaičiuoja atskirai.

Tiksliausias įvertis atitinka tikėtinus būsimojus pinigų srautus, atsižvelgiant į pinigų laiko vertę (tikėtinų būsimų pinigų srautų dabartinę vertę), taikant atitinkamą nerizikingų palūkanų normų kreivę. Rizikos marža yra lygi tokiam dydžiui, kad būtų užtikrinta, jog techniniai atidėjiniai bus lygūs sumai, kurios

iš Bendrovės būtų reikalaujama siekiant perimti ir įvykdyti draudimo bei perdraudimo įsipareigojimus.

Atidėjiniai mokumo nustatymo tikslais skiriasi nuo atidėjinių, skirtų Bendrovės finansinės būklės ataskaitoms dėl skirtingų reikalavimų jų sudarymui. Toliau trumpai paaiškinti pagrindiniai skirtumai.

Pagal direktyvą Mokumas II Bendrovės techniniai atidėjiniai apskaičiuojami kaip atidėjinio numatomiems mokėjimams, atidėjinio įmokoms ir rizikos maržos suma.

Mokumo nustatymo tikslu Bendrovės techniniai atidėjiniai apskaičiuojami kaip žalų atidėjinio numatomiems mokėjimams, įmokų atidėjinio įmokoms ir rizikos maržos suma. „Mokumas II“ kontekste Bendrovės techniniai atidėjiniai skaičiuojami kaip atidėjinio žalai, atidėjinio įmokoms ir rizikos maržos suma. Pagal šiuo metu galiojantį Tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą (TFAS 17) Bendrovės techniniai atidėjiniai skaičiuojami kaip Patirtų žalų įsipareigojimo (PŽĮ), Rizikos korekcijos (RK), Likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo (LDAĮ) ir Nuostolių komponento (NK) suma. Žalų atidėjinys yra apskaitomas kaip Patirtų žalų įsipareigojimo (PŽĮ), Rizikos korekcijos (RK) suma. Įmokų atidėjinys lygus Likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo (LDAĮ) ir Nuostolių komponento (NK) sumai. Rizikos marža, naudojama „Mokumas II“ balanse, neturi atitikmenų finansinėse ataskaitose.

18 lentelė. Techniniai atidėjiniai mokumo nustatymo tikslams ir pagal apskaitos principus, tūkst. Eurų

	Finansinei būklei	Mokumo tikslu	Skirtumas
Atidėjinys žaloms	71 484	66 918	4 566
Atidėjinys įmokoms	50 711	38 773	11 938
Rizikos marža	-	3 582	(3 582)
Atidėjiniai iš viso	122 195	109 273	12 922

19 lentelėje parodyti atidėjinių mokumo nustatymo tikslais pokyčiai lyginant su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu:

19 lentelė. Atidėjinių dydžių pokyčiai, tūkst. Eurų

	2023	2022	Skirtumas
Atidėjinys žaloms	66 918	57 029	9 889
Atidėjinys įmokoms	38 773	36 246	2 527
Rizikos marža	3 582	3 485	97
Atidėjiniai iš viso	109 273	96 760	12 513

Lyginant su praėjusiais ataskaitiniais metais, neįvyko jokių reikšmingų skaičiavimo prielaidų pokyčių. Žalų atidėjinio padidėjimą didžiąja dalimi lėmė patirtos didelės žalos Komercinio turto draudimo linijoje (įskaitant turto ir verslo nutraukimo rizikas). Jokių kitų su techniniais atidėjiniais susijusių koregavimų atlikta nebuvo.

Atkreipiame dėmesį, kad diskontuojant atidėjinius mokumo nustatymo tikslams yra naudojamos nerizikingos palūkanų normų kreivės be svyravimų korekcijos, skelbiamos Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos interneto puslapyje. Techniniai atidėjiniai nėra apskaičiuojami kaip viena visuma.

Žalų atidėjinys

Skirtumai tarp atidėjinio žaloms mokumo nustatymo tikslu ir patirtų žalų įsipareigojimo finansinėms ataskaitoms (PŽĮ) yra Rizikos korekcija. Tiek atidėjinys mokumo nustatymo tikslu, tiek patirtų žalų įsipareigojimas yra diskontuojamas. Visos kitos prielaidos, vertinant atidėjinį mokumo tikslu, atitinka atidėjinyje finansinėms ataskaitoms naudojamas prielaidas.

20 lentelėje apžvelgiamas atidėjinys žaloms pagal atskiras Bendrovės vykdomas draudimo rūšis:

20 lentelė. Atidėjiniai žaloms mokumo nustatymo tikslu ir finansinės būklės ataskaitoms, tūkst. Eurų

	Draudimo rūšis	Finansinei būklei	Mokumo tikslu	Skirtumas
1.	Medicininiai išlaidai	2 212	2 206	6
2.	Pajamų apsaugos	384	381	3
3.	Nelaimingų atsitikimų darbe	0	0	0
4.	Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės	21 678	19 693	1 985
5.	Kitas transporto priemonių	2 445	2 342	103
6.	Jūrų, oro ir sausumos transporto	257	243	14
7.	Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	15 740	14 973	767
8.	Bendrosios civilinės atsakomybės	2 043	1 897	146
9.	Kredito ir laidavimo	2 255	2 097	158
10.	Teisinių išlaidų	0	0	0
11.	Pagalbos	146	134	12
12.	Įvairių finansinių nuostolių	4 414	3 897	517
34.	Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	19 910	19 055	85
	IŠ VISO	71 484	66 918	4 566

Žalų atidėjinys – tai tiksliausias būsimų išmokų pagal žalas, įvykusias iki atidėjinio formavimo datos imtinai, įvertis. Žalų atidėjinio struktūra panaši į Patirtų žalų įsipareigojimo struktūrą, kuri susideda iš:

- Praneštų, bet dar nereguliuotų žalų.

- Įvykusių, bet dar nepraneštų žalų.
- Žalų sureguliuavimo sąnaudų sumos.
- Subrogacijos ir regresio tvarka numatomų atgauti sumų.

Praneštų, bet neapmokėtų žalų suma yra ekspertinis žalų administravimo darbuotojų įvertinimas pagal Bendrovėje patvirtintas tvarkas. Įvykusių, bet dar nepraneštų žalų, žalų sureguliuavimo sąnaudų bei subrogacijos ir regresio tvarka numatomų atgauti sumų dydžiai apskaičiuojami naudojant aktuarinius metodus remiantis Bendrovės empiriniais duomenimis.

Atidėjinio dalis, skirta įvykusioms, bet dar nepraneštomis žaloms, įvertinama naudojant šiuos pagrindinius statistikos metodus:

- „Chain-Ladder“ metodas, kuris naudoja istorinius žalų pokyčių per tam tikrus laiko periodus duomenis, taip įvertindamas vidutinę vėluojančių ir nepakankamai įvertintų žalų dalį, kuri ir yra tiesiškai taikoma ateities prognozei. Draudiminio nuostolingumo metodas (pvz , „Bornhuetter-Ferguson“ ar „Cape Cod“), kuris būsimiems mokėjimams apskaičiuoti naudoja vėlavimo koeficientų kaip „Chain-Ladder“ metode ir Bendrovės nuostolingumo prognozes
- Draudimo rūšims, neturinčioms pakankamai statistinių duomenų, įvykusių, bet nepraneštų žalų suma įvertinama padidinus 5% esamą nuostolingumo dydį paskutiniams 4-riems ketvirčiams.

Žalų atidėjiniai apskaičiuoti naudojami metodai priklauso nuo draudimo rūšies, pasirinkto laikotarpio, turimų duomenų kiekio ir kokybės. Sudarant atidėjinį žaloms naudojami jau išmokėtų žalų duomenys, žinomų praneštų žalų duomenys, istoriniai vidutinių žalų duomenys bei žinomo žalų kiekio duomenys. Duomenų naudojimo laikotarpis taip pat priklauso nuo atitinkamos draudimo rūšies: žaloms, kurių administravimo periodas yra gana ilgas, naudojami 8 metų istoriniai duomenys, likusioms - 6 metų istoriniai duomenys. Naudojami parametrai pasirenkami remiantis istoriniais duomenimis kartu su verslo įžvalgomis ir ekspertų sprendimais dėl modeliuojamos veiklos srities. Kadangi kainodara, suteikiama draudimo apsauga ir žalos atlyginimo tvarka skiriasi pagal vykdomos veiklos šalį, kurioje

Bendrovė teikia draudimo paslaugas, atidėjiniai numatomiems mokėjimams formuojami atskirai kiekvienai šaliai.

Jvykusių, praneštų ir nepraneštų, tačiau dar nereguliuotų žalų administravimui reikalingos sumos vertinamos Niujorko metodu. Šis metodas remiasi prielaida, kad numatomos žalų sureguliuojimo išlaidos gali būti apskaičiuotos tokia pačia procentine dalimi, kaip ir ankstesniuose perioduose lyginant su apmokėtų žalų suma. Taip pat prielaida remiasi, kad dalis žalų sureguliuojimo sąnaudų yra patiriamos žalos registravimo metu, kai draudėjas ar nukentėjęsysis praneša apie draudimo įvykio aplinkybes ir žalų administravimo ekspertas pagal jas įvertina galimą nuostolio sumą. Daroma prielaida, kad vidutinė santykinė šių žalų sureguliuojimo sąnaudų ir apmokėtų žalų dalis bus lygiai tokia pat dalimi patirta administruojant likusias nereguliuotas žalias. Šie santykiniai žalų sureguliuojimo sąnaudų ir apmokėtų žalų koeficientai apskaičiuojami naudojant paskutinių 3 metų duomenis.

Numatomos subrogacijos ar regreso tvarka atgauti sumos apskaičiuojamos darant panašią prielaidą, kaip ir žalų sureguliuojimo sąnaudų atveju, tiksliau, vidutiniškai Bendrovė atgaus panašią sumą kaip ir ankstesniais periodais lyginant su apmokėtų žalų suma. Įvertinamas vidutinis subrogacijos ir regreso tvarka atgautų sumų ir apmokėtų žalų santykis, kuris pritaikomas įvykusioms, praneštomis ir nepraneštomis, dar neapmokėtomis žalomis. Panašiai, kaip žalų sureguliuojimo koeficientų atveju, šis santykis apskaičiuojamas remiantis paskutinių 3 metų statistika.

Rentos forma apmokamos žalos, kurioms pritaikyti gyvybės draudimo metodai ir prielaidos (pavyzdžiui, mirtingumas ir vidutinė gyvenimo trukmė), išskiriamos į atskirą gyvybės draudimo pogrupį, tačiau visi kiti metodai ir prielaidos, taikomos numatomos žalų sureguliuojimo sąnaudų sumos ar pagal subrogacijos ir regreso tvarką atgautinų sumų apskaičiavimui, naudojamos tokios pačios kaip ir ne gyvybės draudimo įsipareigojimams.

Pinigų srautų pasiskirstymas laike grindžiamas apmokėtų žalų pasiskirstymu per pastaruosius 10 metų. Atidėjinio mokumo nustatymo tikslu visi pinigų

srautai yra diskontuojami naudojant Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos nustatytą diskontavimo kreivę.

Taikyti atidėjinių vertinimo metodai yra rinkoje plačiai naudojami; tokie metodai laikomi atitinkančiais Bendrovės prisiimamos rizikos pobūdį, jos mastą ir sudėtingumą. Šiuo metu nėra žinoma apie jokių reikšmingų duomenų trūkumus. Su duomenimis susijusias vidaus procedūras rekomenduojama patobulinti visiškai automatizuojant visas procedūras be jokio rankinio įsikišimo. Šiuo metu minėtas tobulinimas yra įgyvendinamas

Įmokų atidėjiny

Įmokų atidėjiny apskaičiuojamas pagal TFAS 17 principus susideda iš Likusios draudimo apsaugos įsipareigojimo (LDAI) ir Nuostolio komponento (NK). Likusios draudimo apsaugos įsipareigojimas yra apskaičiuojamas kaip Neuždirbtų įmokų ir gautinų įmokų skirtumas. Neuždirbtos įmokos, tai pasirašytų įmokų dalis, kuri bus priskirta Bendrovės pajamoms ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais. Gautinos įmokos atitinka pasirašytų įmokų dalį, kuri yra neapmokėta ir apskaičiuojama kiekvienai draudimo sutarčiai, atsižvelgiant į tos sutarties mokėjimo grafiką. Nuostolio komponentas skirtas padengti LDAI nepakankamumą nuostolingų sutarčių grupei pagal galiojančias rizikas kontraktų ribose. Atidėjiny įmokoms mokumo nustatymo tikslu apskaičiuojamas kaip dabartinė vertė visų būsimų pinigų srautų (gaunamų ir išmokamų), kylančių iš galiojančių sutarčių nepasibaigusios rizikos. Būsimus pinigų srautus sudaro prognozuojami žalų mokėjimai, šių žalų sureguliuojimo išlaidos, atgautinos sumos subrogacijos ir regreso tvarka, administracinės išlaidos, įsigijimo sąnaudos bei gautos įmokos.

21 lentelėje pateikiamas įmokų atidėjiny finansinės būklės ataskaitoms ir įmokų atidėjiny mokumo nustatymo tikslu pagal Bendrovės vykdomas draudimo rūšis.

21 lentelė. Atidėjiniai įmokoms mokumo nustatymo tikslu ir finansinės būklės ataskaitoms, tūkst. Eurų

	Draudimo rūšis	Finansinei būklei	Mokumo tikslu	Skirtumas
1.	Medicininį išlaidų draudimas	6 242	6 909	(667)
2.	Pajamų apsaugos draudimas	1 527	652	875
3.	Nelaimingų atsitikimų darbe draudimas	0	0	0
4.	Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	18 997	15 480	3 517
5.	Kitas transporto priemonių draudimas	6 899	5 702	1 197
6.	Jūrų, oro ir sausumos transporto priemonių draudimas	91	10	81
7.	Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	10 817	8 312	2 505
8.	Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	1 597	682	915
9.	Kredito ir laidavimo draudimas	3 509	345	3 164
10.	Teisinių išlaidų draudimas	0	0	0
11.	Pagalbos draudimas	726	488	238
12.	Įvairių finansinių nuostolių draudimas	306	19	113
34.	Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	0	0	0
	Iš viso	50 711	38 773	11 938

Taikomi įmokų atidėjinio apskaičiavimo metodai ir prielaidos yra rinkoje plačiai naudojami, šie metodai ir prielaidos laikomi atitinkančiais Bendrovės prisiimamos rizikos pobūdį, jos mastą ir sudėtingumą. Šiuo metu nėra žinoma apie jokių reikšmingų duomenų trūkumus. Su duomenimis susijusias vidaus procedūras rekomenduojama patobulinti visiškai automatizuojant visas procedūras be jokio rankinio įsikišimo. Šiuo metu minėtas patobulinimas yra įgyvendinamas.

Rizikos marža

Vadovaujantis direktyvoje Mokumas II įtvirtintais principais, techninių atidėjinių vertė lygi tiksliausio įverčio ir rizikos maržos sumai. Atidėjiniams finansinės būklės ataskaitose rizikos marža nėra skaičiuojama.

Rizikos marža yra sąnaudos, susijusios su nuosavų lėšų, kurių suma lygi mokumo kapitalo reikalavimui, būtinam draudimo ir perdraudimo įsipareigojimams įvykdyti per visą jų galiojimo laikotarpį, užtikrinimu. Apskaičiuodama rizikos maržą, Bendrovė įvertina mokumo kapitalo reikalavimą būsimiems metams per visą įsipareigojimų galiojimo laikotarpį. Kapitalo poreikis apskaičiuojamas kaip dabartinės visų būsimų mokumo kapitalo reikalavimų vertės ir kapitalo sąnaudų normos, kuri Europos komisijos priimtame reglamente nustatyta 6%, sandauga.

22 lentelėje pateiktos rizikos maržos sumos pagal draudimo rūšis:

22 lentelė. Rizikos marža atidėjiniams mokumo nustatymo tikslu, tūkst. Eurų

Draudimo rūšis	2023	2022	Skirtumas
Medicininiai išlaidai	472	413	59
Pajamų apsaugos	115	108	6
Nelaimingų atsitikimų darbe	0	0	0
Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės	1 323	1 354	(31)
Kitas transporto priemonių	535	553	(18)
Jūrų, oro ir sausumos transporto priemonių	35	36	(1)
Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	567	526	42
Bendrosios civilinės atsakomybės	167	156	11
Kredito ir laidavimo	127	136	(9)
Teisinių išlaidų	0	0	0
Pagalbos	47	54	(7)
Įvairių finansinių nuostolių	68	43	25
Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	126	106	20
Iš viso	3 582	3 485	97

Atgautinos sumos pagal perdraudimo sutartis

Bendrovė, norėdama apsisaugoti nuo didelių žalių, kaip rizikos mažinimo priemonę naudoja perdraudimą. Didžioji dauguma perdraudimo sutarčių yra sudarytos 12 mėn. terminui ir yra atnaujinamos nuo kiekvienų metų sausio 1 dienos. Pagal perdraudimo tipą didžioji dalis perdraudimo sutarčių yra nuostolio perviršio perdraudimo sutartys, kai perdraudžiamas žalos dydis nuo tam tikros ribos (žr. žemiau esančią lentelę su nurodytomis perdraudimo ribomis), ir tik Laidavimo draudimo rūšies sutartys yra perdraustos

proporcinio perdraudimo sutartimi, kai Bendrovė pasidalina kiekvieną riziką su perdraudiku proporcingai – 60% tenka Bendrovės įsipareigojimams ir 40% dengia perdraudikas.

Perdraudikų techniniai atidėjiniai skaičiuojami naudojant lygiai tokias pačias prielaidas kaip skaičiuojant bendrą atidėjinių sumą. Pagrindinis skirtumas tarp atidėjinių finansinės būklės – diskontavimas.

23 lentelė. Perdraudimo limitai nuostolio perviršio perdraudimo sutartyse, Eurais

Draudimo rūšis	Bendrovės dalis
Medicininiai išlaidai ir pajamų apsaugos	50 000
Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės	300 000
Jūrų, oro ir sausumos transporto	100 000
Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	250 000
Bendrosios civilinės atsakomybės	100 000

24 lentelėje pateiktas atgautinų sumų pagal perdraudimo sutartis išskaidymas pagal draudimo rūšis:

24 lentelė. Atgautinų sumų pagal perdraudimo sutartis išskaidymas pagal draudimo rūšis, tūkst. Eurų

Draudimo pogrupis	2023	2022	Skirtumas
Medicininiai išlaidai	(52)	(8)	(44)
Pajamų apsaugos	(11)	(7)	(4)
Nelaimingų atsitikimų darbe	0	0	0
Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės	1 694	2 537	(843)
Kitas transporto priemonių	24	(297)	321

Jūrų, oro ir sausumos transporto priemonių	(32)	(29)	(3)
Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	8 769	1 593	7 176
Bendrosios civilinės atsakomybės	(29)	31	(60)
Kredito ir laidavimo	807	597	210
Teisinių išlaidų	0	0	0
Pagalbos	(21)	(25)	4
Įvairių finansinių nuostolių	3 276	251	3 025
Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	4 428	3 262	1 166
Iš viso	18 853	7 905	10 948

Netikrumas dėl techninių atidėjinių

Visi techninių atidėjinių skaičiavimai yra susiję su tam tikru netikrumu. Toks netikrumas gali atsirasti dėl modelio pasirinkimo arba dėl atsitiktinių modelyje naudojamų dydžių ar parametrų vertinimų. Tokiems netikrumams kiekybiškai įvertinti Bendrovė naudoja nuostolingumų svyravimus nuo prognozuojamo lygio.

D.3 Kiti įsipareigojimai

Kitų nei techniniai atidėjiniai įsipareigojimų vertinimas pagal direktyvą

25 lentelė. Įsipareigojimai pagal direktyvą Mokumas II ir pagal apskaitos principus, tūkst. Eurų

Straipsniai	2023			2022		
	Apskaitos (TFAS)	Direktyva Mokumas II	Skirtumas	Apskaitos (TFAS)	Direktyva Mokumas II	Skirtumas
Atidėjiniai, išskyrus techninius atidėjinius	1 670	1 670	-	1 169	1 169	-
Atidėtojo mokesčio įsipareigojimai			-			-
Mokėtinos sumos pagal draudimo sutartis ir tarpininkams	3 485	5 867	2 382	3 404	7 400	3 996
Mokėtinos sumos pagal perdraudimo sutartis	2 990	2 990	-	896	320	(576)

Mokumas II iš esmės atitinka TFAS apskaitos standartuose apibrėžtą „tikrosios vertės“ metodą.

Per ataskaitinį laikotarpį nebuvo reikšmingų pakeitimų įsipareigojimų pripažinimo ir vertinimo metoduose bei naudojamuose įverčiuose.

25 lentelėje parodyti skirtumai tarp kitų įsipareigojimų vertinimo pagal direktyvą Mokumas II ir pagal apskaitos vertinimo taisykles.

Mokėtinos sumos (kita, ne draudimo veikla)	1 571	1 571	-	1 323	1 323	-
Subordinuoti įsipareigojimai			-			-
Kiti įsipareigojimai, neparodyti kituose straipsniuose	9 405	7 083	(2 322)	9 903	8 012	(1 891)
Iš viso	19 121	19 181	60	16 695	18 224	1 529

Atidėjiniai, išskyrus techninius atidėjinius

Ši suma yra susijusi su restruktūrizavimo išlaidomis bei darbuotojų premijų kaupimais ir yra vienodai įvertinta tiek pagal įstatymus sudarytoje, tiek pagal direktyvą Mokumas II sudarytoje balanso ataskaitoje. Tikimasi, kad šie įsipareigojimai bus įvykdyti per ateinančius metus. Neapibrėžtumai laikomi nedideliais.

Atidėtojo mokesčio įsipareigojimai

Kaip jau buvo minėta šios Ataskaitos D 1 dalyje, Bendrovė yra sukaupusi didelius mokestinius nuostolius, kurie gali būti perkeliama į kitus metus neribotą laikotarpį ir tik nedidelė šių nuostolių dalis yra pripažinta atidėtojo mokesčio turtu pagal įstatymus sudaromoje ir pagal direktyvą Mokumas II sudaromoje balanso ataskaitose, atsižvelgiant į numatomą ateinančių laikotarpių apmokestinamąjį pelną, kuris leistų panaudoti atidėtojo mokesčio turtą.

Aukščiau aprašyti mokestiniai nuostoliai yra pakankami visiškai padengti galimus atidėto mokesčio įsipareigojimus, atsiradusius dėl pagal apskaitos principus arba pagal direktyvą Mokumas II apskaičiuotų laikinųjų skirtumų, todėl balanse atidėtojo mokesčio įsipareigojimai nėra pripažinti.

Draudimas ir tarpininkams mokėtinos sumos

Šį straipsnį sudaro įvairios skolos draudėjams. Pavyzdžiui, depozitai, gauti iš draudėjų pagal laidavimo draudimo sutartis, ir draudimo tarpininkams mokėtini komisiniai mokesčiai. Tokios sumos numatytos išmokėti per trumpą

laikotarpį ir su labai nedidele rizika. Ši pozicija skiriasi pagal apskaitos standartus sudarytoje ir pagal direktyvą Mokumas II sudarytoje balanso ataskaitoje dėl išankstinių mokėjimų, gautų iš draudėjų pagal dar neįsigaliojusias trumpalaikes draudimo sutartis, kurie pagal apskaitos standartus apskaitomos likusios draudimo apsaugos įsipareigojime.

Mokėtinos sumos pagal perdraudimo sutartis

Sumas, mokėtinas pagal perdraudimo sutartis, sudaro grynosios įmokos pagal perdraudimo sutartis, atėmus komisinius ir patirtas žalias, kurios turės būti atlygintos ir sumos sutampa pagal apskaitos principus sudarytoje balanso ataskaitoje ir pagal direktyvą Mokumas II sudarytoje balanso ataskaitoje. Tokios sumos numatytos išmokėti per trumpą laikotarpį ir su labai nedidele rizika.

Mokėtinos lėšos (iš kitos, ne draudimo veiklos)

Šiame straipsnyje nurodyti įvairūs veiklos įsipareigojimai tiekėjams, darbuotojams ir valstybės institucijoms. Tokios sumos numatytos išmokėti per vienerius metus ir su nedidele rizika. Sumos sutampa pagal apskaitos principus sudarytoje balanso ataskaitoje ir pagal direktyvą Mokumas II sudarytoje balanso ataskaitoje.

Subordinuoti įsipareigojimai

2023 m. ir 2022 m. Bendrovė subordinuotų įsipareigojimų neturėjo.

Kiti įsipareigojimai, neparodyti kituose straipsniuose

Pagal apskaitos principus sudaromoje balanso ataskaitoje šį straipsnį sudaro sukaupti pardavimo komisiniai ir kitos sukauptos sąnaudos, įskaitant atidėtus komisinius mokesčius pagal perdraudimo sutartis.

Šiame straipsnyje taip pat parodomi nuomos įsipareigojimai apskaitomi pagal į TFAS 16 standartą. Nuomos įsipareigojimai apskaičiuojami pagal turimas nuomos sutartis (išskyrus trumpalaikę ir mažos vertės nuomą) kaip likusių nuomos mokėjimų dabartinė vertė, diskontuota naudojant papildomą skolinimosi normą pradinės paraiškos pateikimo dieną. Didžiausios vertės nuomos sutartys sudarytos dėl centrinio ir regioninių ofisų patalpų nuomos. Įvertinimo neapibrėžtumai laikomi nedideliais, kadangi tos pačios sumos parodomos ir turto ir įsipareigojimų dalyse.

Direktyvos Mokumas II balanso ataskaitoje šis straipsnis įvertintas 2 322 tūkst. EUR (2022 m. – 1 891 tūkst. EUR) mažesne suma dėl mokėtinų komisinių mokesčių tenkančių draudėjų gautinoms sumoms, kurių mokėjimo terminas nėra suėjęs.

Nuomos sutartys

Bendrovė nėra sudariusi jokių finansinės nuomos sutarčių. Tačiau Bendrovė yra sudariusi kelias veiklos nuomos sutartis. Pagrindinės sutartys yra sudarytos dėl turto nuomos pagrindinei buveinei ir regioniniams biurams. Kitos veiklos nuomos sutartys sudarytos dėl automobilių nuomos, IT kompiuterinės įrangos, kopijavimo aparatų ir kt.

Nebalansiniai įsipareigojimai

Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė neturėjo reikšmingų nebalansinių įsipareigojimų.

Su kitais įsipareigojimais susijęs neapibrėžtumas

Pagal direktyvą Mokumas II sudarytoje balanso ataskaitoje yra tam tikrų su kitų įsipareigojimų įvertinimu susijusių neapibrėžtumų.

Į „Kitų įsipareigojimų“ straipsnį įtrauktos sumos apskaičiuojamos vadovaujantis TFAS vertinimo principais. Įvertinimų neapibrėžtumai yra daugiausia susiję su sukauptais ir atidėjimais bei bendruoju atveju nėra reikšmingi.

D.4 Alternatyvūs vertinimo metodai

Pagal direktyvą Mokumas II sudarytame balanse turtas ir įsipareigojimai vertinami rinkos verte, nustatyta vadovaujantis direktyvoje Mokumas II įtvirtintais principais. Jokie kiti, nei apibūdinti pirmiau alternatyvūs vertinimo metodai, nebuvo naudojami.

D.5 Bet kokia kita informacija

Laikoma, kad visa esminė informacija nuodyta aukščiau pateiktuose aprašuose.

E. Kapitalo valdymas

E.1 Nuosavos lėšos

Gjensidige grupės įmonės privalo pritaikyti rizikos poziciją savo kapitalo bazei. Kita vertus, mokumo kapitalas arba nuosavas kapitalas turi savo kainą ir pagrindinis kapitalo valdymo tikslas yra šiuos du aspektus suderinti. Valdydama kapitalą, Bendrovė siekia užtikrinti, kad susidarius nepalankioms sąlygoms turimas kapitalas leistų išvengti finansinių sunkumų ir kad Bendrovės kapitalas būtų naudojamas kaip galima efektyviau.

Kapitalo valdymo reikalavimai yra apibrėžti Kapitalo valdymo politikoje, kurioje aprašyta kapitalo valdymo strategija, kapitalo valdymo organizavimas ir ataskaitų apie kapitalo būklę teikimo tvarka. Ataskaitose pateikiami ir

kapitalo būklės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai. Yra nustatytos raudona (aukšta), geltona (vidutinė) ir žalia (maža) rizikos zonos bei veiksmi, kurių reikia imtis kapitalo būklei patekus į geltoną arba raudoną zonas.

Grupės ORSA politika, patvirtinta Bendrovės valdybos, apibrėžia reikalavimus ORSA procesams, kurie įvertina riziką ir būsimą kapitalo poreikį. ORSA derinamas su planavimo procesu (vadovybės prognoze) ir planavimo laikotarpiu, kuris apima einamuosius ir ketverius ateinančius metus.

2023 m. reikšmingų kapitalo valdymo strategijos pakeitimų nebuvo.

26 lentelėje parodyta bendra turima nuosavų lėšų suma, tinkama mokumo kapitalo reikalavimo padengimui (tūkst. EUR)

26 lentelė. Bendra nuosavų lėšų suma, tinkama mokumo kapitalo reikalavimo padengimui (tūkst. EUR)

	2023	2022	Pokytis
1 lygis	42 914	36 491	6 423
<i>Įstatinis kapitalas (bendra išleistų akcijų suma)</i>	56 184	56 184	-
<i>Akcijų priedai susiję su įstatiniu kapitalu</i>		5 870	(5 870)
<i>Suderinimo rezervas</i>	(13 270)	(25 563)	12 293
<i>Apribotas 1 lygio kapitalas</i>	-	-	
2 lygis	-	-	
3 lygis	1 650	1 621	29
<i>Atidėtieji mokesčiai</i>	1 650	1 621	29
Bendra nuosavų lėšų suma, tinkama mokumo kapitalo reikalavimui padengti	44 564	38 112	6 452

Kaip galima matyti iš 26 lentelės, didžioji Bendrovės turimo kapitalo dalis yra 1 lygio kapitalas, kuris laikomas geriausios kokybės kapitalu. 1 lygio kapitalą sudaro įstatinis kapitalas, akcijų priedai ir suderinimo rezervas. Tokios rūšies kapitalas gali būti iš karto panaudotas.

Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė neturėjo 2 lygiui priskiriamo kapitalo ir vienintelis 3 lygio kapitalo elementas buvo atidėtojo mokesčio turtas. 3 lygio kapitalui taikomi apribojimai, kadangi toks kapitalas gali padengti ne daugiau nei 15 % mokumo kapitalo reikalavimo ir Bendrovė šį reikalavimą vykdė tiek 2023 m., tiek 2022 m. 1 lygio kapitalui jokie apribojimai netaikomi.

Suderinimo rezervą sudaro įsipareigojimus viršijanti turto suma 44 564 tūkst. EUR (2022 m. – 38 112 tūkst. EUR), sumažinta bendra kitų pagrindinių nuosavų lėšų elementų suma lygia 57 834 tūkst. EUR (2022 m. – 63 675 tūkst. EUR).

Kapitalo būklės pokyčiai 2023 m. buvo susiję su Bendrovės veiklos rezultatais.

27 lentelėje parodyta bendra tinkamų nuosavų lėšų suma, kuria galima dengti minimalaus kapitalo reikalavimą (MKR) (tūkst. EUR)

27 lentelė. Bendra nuosavų lėšų suma, tinkama minimalaus mokumo kapitalo reikalavimui padengti, tūkst. Eurų

	2023	2022	Pokytis
1 lygis	42 914	36 491	6 423
2 lygis	-	-	-
3 lygis	-	-	-
Pagrindinių nuosavų lėšų suma, tinkama MKR padengti	42 914	36 491	6 423

Yra nemažai skirtumų tarp vertinimo pagal apskaitos principus ir vertinimo pagal direktyvoje Mokumas II įtvirtintus principus, kurie buvo išsamiai paaiškinti D skyriuje. 28 lentelėje parodytas perėjimas nuo finansinėse

ataskaitose pateikiamo nuosavo kapitalo prie mokumo įvertinimo tikslais apskaičiuojamo įsipareigojimus viršijančio turto dydžio:

28 lentelė. Finansinėse ataskaitose parodyto nuosavo kapitalo sąsaja su mokumui nustatyti apskaičiuota įsipareigojimus viršijančia turto verte, tūkst. Eurų

	2023	2022
Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje pagal TFAS	40 640	36 594
Nematerialusis turtas	(3 737)	(4 100)
Iki išpirkimo laikomų obligacijų tikrosios vertės koregavimas		
Techniniai atidėjiniai	12 923	11 129
Atgautinos sumos pagal perdraudimo sutartis	(5 559)	(4 187)
Nepareikalautos gautinos sumos	688	570
Atidėtosios išlaidos, įskaitant atidėtasias įsigijimo sąnaudas	(331)	(365)
Atidėti ir mokėtini komisiniai mokesčiai	(60)	(1 529)
Įsipareigojimus viršijantis turtas pagal direktyvą Mokumas II	44 564	38 112
Nuosavos lėšos, tinkamos mokumo kapitalo reikalavimui padengti	44 564	38 112

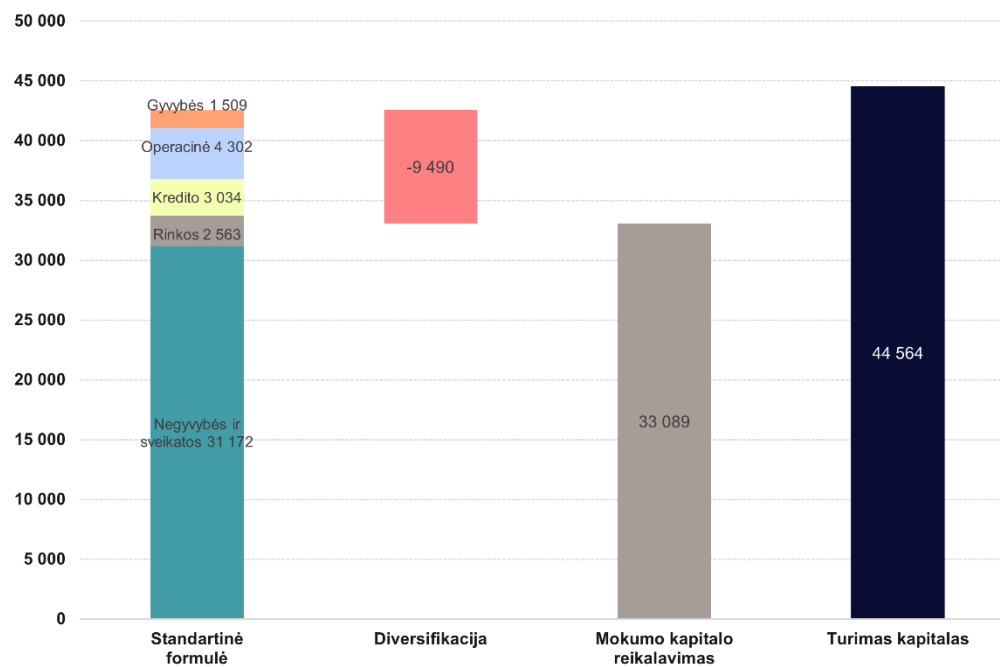
Jokios pereinamojo laikotarpio priemonės nebuvo taikomos, Bendrovė neturėjo papildomų nuosavų lėšų. Išskaitymai iš nuosavų lėšų nebuvo taikomi. Nėra jokių reikšmingų apribojimų, taikomų nuosavų lėšų pakeičiamumui ar perleidžiamumui Bendrovėje.

E.2 Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas

Vadovaujantis galiojančiu teisiniu kapitalui taikomu reikalavimu, Bendrovei taikomas kapitalo reikalavimas apskaičiuojamas pagal standartinę formulę. Be mokumo kapitalo reikalavimo, nustatomas minimalus kapitalo lygis, kuris vadinamas minimalaus kapitalo reikalavimu. Jeigu Bendrovės kapitalas tampa mažesnis nei minimalus kapitalo lygis, Bendrovei bus draudžiama tęsti bet kokią veiklą.

Svarbiausios rizikos, su kuriomis susiduria Bendrovė, yra draudimo veiklos, rinkos ir kredito rizikos. Ne gyvybės, sveikatos ir gyvybės draudimo rizika yra daugiausia susijusi su netikrumu dėl draudimo veiklos rezultatų kitais metais (įmokų rizika) ir rizika, kad atidėjiniai žaloms bus nepakankami (rezervų rizika). Rinkos rizika yra susijusi su nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika, atsirandančia tiesiogiai ar netiesiogiai dėl turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių rinkos kainų lygio ir jų kintamumo svyravimo.

pav. 7 ADB „Gjensidige“ kapitalo reikalavimas, apskaičiuotas pagal standartinę formulę

Kredito rizika daugiausiai susijusi su nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ir visų skolininkų, darančių poveikį Bendrovei, mokumo būklės pokyčių. Ši rizika pasireiškia kaip sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika. Nemažą įtaką kapitalo reikalavimo dydžiui taip pat turi ir operacinė rizika.

Taip pat būtina įsivertinti diversifikaciją, nes visi rizikos veiksniai neįvyks vienu metu.

7 paveikslėlyje parodyta mokumo kapitalo reikalavimo struktūra 2023 metų gruodžio 31 dienai.

Pagrindiniai pokyčiai:

- Mokumo kapitalo reikalavimas padidėjo nuo 30,1 mln. Eurų 2022 m. pabaigoje iki 31,1 mln. Eurų 2023 m. pabaigoje.
- Minimalus kapitalo reikalavimas taip pat apskaičiuojamas pagal direktyvoje Mokumas II nustatytus reikalavimus – tai yra minimalus įmonei vykdyti veiklą reikalingas kapitalas.
- Bendrovės minimalus kapitalo reikalavimas apskaičiuojamas naudojant šiuos duomenis:
  - Ne gyvybės draudimui, sveikatos draudimui ir gyvybės draudimo įsipareigojimams naudojamas atidėjinio numatomiems mokėjimams tiksliausias įvertis, išskaičiuavus perdraudikų dalį, ir pasirašytos įmokos per paskutinius 12 mėnesių, išskaičiuavus perdraudikų dalį. Šios sumos dauginamos iš Europos komisijos priimtam reglamente draudimo rūšims nustatytų rizikos koeficientų;
  - Galutinis minimalus kapitalo reikalavimas yra aukščiau nurodytų verčių suma, kuri negali būti mažesnė nei 25 % mokumo kapitalo reikalavimo ar didesnė nei 45 % mokumo kapitalo reikalavimo.

- Panašiai kaip ir mokumo kapitalo reikalavimas, minimalus kapitalo reikalavimas taip pat padidėjo nuo 13,5 mln. Eurų 2022 m. pabaigoje iki 14,9 mln. Eurų 2023 m. pabaigoje.

Apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą ir minimalaus kapitalo reikalavimą, nebuvo naudojami jokie atskirai Bendrovei būdingi parametrai, tačiau buvo taikyti keli leidžiami supaprastinimai gyvybės draudimo modulyje. Rentos forma apmokamoms žaloms, kurioms taikomos gyvybės draudimo prielaidos ir metodai, daugiausiai motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo rūšyje, pritaikytos ilgaamžiškumo ir tikslinio rizikos vertinimo supaprastintos formulės, apibrėžtos Europos komisijos priimtam reglamente. Tikslus šių rizikų apskaičiavimas reikalautų neproporcingai daug laiko ir pastangų, o kadangi rizika yra ribota, vadovaujantis proporcingumo principais pritaikyti supaprastinimai.

29 lentelėje pateikiami apibendrinti Bendrovės kapitalizacijos duomenys 2023 metų gruodžio 31 dienai:

29 lentelė. Mokumo kapitalo būklė

Kapitalo būklė, tūkst. EUR	Turimas kapitalas	Kapitalo reikalavimas	Perteklius	Mokumo atsarga, %
Mokumo kapitalo reikalavimas	44 564	33 089	11 475	135%
Minimalaus kapitalo reikalavimas	42 915	14 890	28 025	288%

E.3 Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, naudojimas mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti

Bendrovės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulis, pagrįstas įsipareigojimų trukme, netaikomas.

E.4 Skirtumas tarp standartinės formulės ir bet kokio naudojamo vidaus modelio

Mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti Bendrovė naudoja standartinį direktyvoje Mokumas II apibrėžtą modelį. Dėl šios priežasties šiuo metu nėra nustatyta jokių skirtumų tarp standartinės formulės ir vidaus modelio.

E.5 Neatitiktis minimalaus kapitalo reikalavimui ir mokumo kapitalo reikalavimui

Bendrovė atitinka tiek minimalaus kapitalo reikalavimą, tiek mokumo kapitalo reikalavimą. Laikoma, kad šioje ataskaitoje pateikta visa esminė su mokumo būkle susijusi informacija. Viešai skelbiama informacija atitinka priežiūros institucijai pateiktą informaciją.

E.6 Bet kokia kita informacija

Laikoma, kad šioje ataskaitoje pateikta visa esminė su mokumo būkle susijusi informacija. Viešai skelbiama informacija atitinka priežiūros institucijai pateiktą informaciją.

Gjensidige yra viena didžiausių draudimo grupių.

Šiaurės šalyse, listinguojama Oslo vertybinių popierių biržoje. Grupės įmonėse Norvegijoje, Danijoje, Švedijoje, Baltijos šalyse teikiamos ne gyvybės draudimo paslaugos, jose dirba 4500 žmonių. Norvegijoje bendrovė dar teikia pensijų ir taupymo paslaugas.

Grupės veiklos pajamos 2023 m. siekė 37 milijardus Norvegijos kronų, o bendra turto vertė – 148 milijardus Norvegijos kronų.